

ΑΝΩΤΑΤΟ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΠΑΤΡΑΣ

ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

ΤΜΗΜΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΘΕΜΑ:

**«ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗ ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΖΩΗΣ
ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ – ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΔΡΑΣΕΩΝ»**

ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ:

ΓΟΥΛΑ ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ

ΣΠΟΥΔΑΣΤΗΣ:

ΖΩΓΡΑΦΟΣ ΑΝΤΩΝΙΟΣ

ΠΑΤΡΑ 2006

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

Πρόλογος.....	2
Εισαγωγή.....	3
1.Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας.....	6
2.Ποιότητα Ζωής.....	7
3.Κοινωνικές Δράσεις (Ε.Ε, Κράτος, Περιφέρεια).....	11

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ

1.Γενικές κοινωνικές δράσεις των Ο.Τ.Α.....	24
---	----

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ

1.Εισαγωγή. «Από την πρόνοια στην κοινωνική αλληλεγγύη.....	30
2.Γενικά προγράμματα (φιλοξενίας και κοινωνικής ένταξης προσφύγων, παλιννοστούντων και ελλήνων τσιγγάνων.....	33

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ

1.Άτομα με ειδικές ανάγκες.....	50
2.Σχεδιο περιγραφής της δράσεις «Βοήθεια στο σπίτι» στο πλαίσιο των περιφερειακών προγραμμάτων του Γ ΚΠΣ.....	60
2.1. Ετησίως απολογισμός του προγράμματος «Βοήθεια στο σπίτι» Δήμου Ι.Π.Μεσολογγίου.....	74
3.Πρόγραμμα για την δημιουργία Κ.Η.Φ.Η.....	78
4.Κέντρα Δημιουργικής Απασχόλησης Παιδιών (ΚΔΑΠ).....	85
4.1. ΚΔΑΠ-ΑΜΕΑ του Δήμου Αγρινίου.....	86

Συμπέρασμα.....	90
-----------------	----

Βασική Βιβλιογραφία.....	92
--------------------------	----

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Μάρτιος του 2005, τελειόφοιτος φοιτητής του τμήμα Διοίκησης Επιχειρήσεων της Σχολής Διοίκησης Οικονομίας του Α. Τ.Ε.Ι. Πάτρας, ανέλαβα την εκπόνηση πτυχιακής εργασίας με θέμα «Κοινωνικές δράσεις για τη βελτίωση της ποιότητας ζωής στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας. Ανάπτυξη δύο δράσεων». Εκπαιδευτικός καθηγήτρια ορίστηκε η Κα Γούλα Αλεξάνδρα, η οποία συνέταξε το θέμα της πτυχιακής και με βοήθησε στην ολοκλήρωση της εργασίας.

Η Κα Γούλα έδωσε τις κατευθυντήριες αρχές και σχεδίασε το πλάνο κινήσεων για την καλύτερη αξιοποίηση των πηγών ώστε να έχουμε το καλύτερο επιδιωκόμενο αποτέλεσμα. Ο βασικός στόχος σχεδιασμού ήταν:

- Η συλλογή όσο δυνατόν περισσότερων στοιχείων – πληροφορίες που αφορούσαν το θέμα πτυχιακής.
- Καθορισμό, αν οι πληροφορίες αυτές ήταν αληθή (έλεγχος).
- Επεξεργασία των πληροφοριών.
- Μεταφορά των πληροφοριών σε ένα οργανωμένο αντικείμενο ώστε να πραγματοποιείται γρήγορη μεταφορά γνώσεων από το κείμενο στον αναγνώστη.

Το σημαντικότερο πρόβλημα που έπρεπε να αντιμετωπίσω ήταν η συλλογή στοιχείων. Θα ήθελα να ευχαριστήσω ιδιαίτερα τους, Γούλα Αλεξάνδρα, καθηγήτρια – εκπαιδευτικό του Α. Τ.Ε.Ι. Πάτρας, Χωραΐτη Αντώνιο, υπάλληλο στην περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας στον Τομέα «Ανάπτυξη Κοινωνικών Υπηρεσιών Υποστήριξης» και του Καρβούνη Αντώνιο, υπάλληλο στο Υπουργείο Εσωτερικών Δημοσίας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, που βοήθησαν και παρείχαν στοιχεία για το θέμα πτυχιακής.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Το θέμα της πτυχιακής αναφέρεται στις κοινωνικές δράσεις του κράτους και τις βελτιώσεις που επέφερε στην ποιότητα ζωής των ανθρώπων. Ο ρόλος του κράτους είναι σημαντικός και ιδιαίτερα του κοινωνικού κράτους. Παρακάτω εκθέτω την έννοια του όρων «κράτος» και «κράτος πρόνοιας».

Στο μεγαλύτερο μέρος της ανθρώπινης ιστορίας δεν υπήρχαν κράτη. Τα κράτη είναι ιστορικά φαινόμενα, που οικοδομήθηκαν σε συγκεκριμένες συνθήκες. Υπό αυτή την έννοια δεν υπάρχει «κράτος» αλλά υπάρχουν «κράτη» σε διαφορετικό επίπεδο ανάπτυξης και με διαφορετικά γνωρίσματα. Πάντως το κράτος είναι προϊόν της κοινωνίας.

Η κοινωνία, με την σειρά της, ως ένα σύνολο αναγκών (οικονομικές-επιβιωτικές, πολιτικές, κοινωνιολογικές, ψυχικές) προσδιορίζεται από τον κοινωνικό καταμερισμό της εργασίας, δηλαδή τη διαθέσιμη κοινωνική εργασία, το κεφαλαιουχικό εξοπλισμό, τις αντίστοιχες κοινωνικές σχέσεις μεταξύ των δρώντων στη συγκεκριμένη κοινωνία. Η ύπαρξη του κράτους, που θα λαμβάνει τις αποφάσεις, μας βοηθά στην οργάνωση της κοινωνίας.

Με τον όρο «κράτος πρόνοιας» εννοούμε όλες της δραστηριότητες του κράτους που έχουν σκοπό να εξασφαλίσουν σε όλους τους πολίτες ένα ελάχιστο επίπεδο υγειονομικής περίθαλψης, ασφάλισης, σύνταξης, εκπαίδευσης, κτλ. Πρόκειται, δηλαδή, για εκείνες της κρατικές παρεμβάσεις που έχουν σκοπό να προστατεύσουν το πολίτη και να του εξασφαλίσουν ανεκτό επίπεδο διαβίωσης. Συχνά αντί του όρου «κράτος πρόνοιας» χρησιμοποιούνται οι όροι «κοινωνικό κράτος» και «κράτος ευημερίας». Η ανάπτυξη του κράτους πρόνοιας βασίζεται σε δύο παραδοχές. Πρώτον, ότι υπάρχουν στη ζωή αντιξοότητες για τις οποίες το άτομο δεν έχει ευθύνη και δεν μπορεί να αντιμετωπίσει μόνο του. Δεύτερον, ότι δεν είναι καλό, ούτε επιθυμητό, να υπάρχουν σε μια κοινωνία ακραίες κοινωνικές και οικονομικές ανισότητες.

Οι παροχές του κράτους πρόνοιας προς τον πολίτη είναι πολλές και ποικίλες. Χαρακτηριστικά μπορούμε να αναφέρουμε τις πιο σημαντικές, μεταξύ

των οποίων είναι, η υγειονομική περίθαλψη, το σύστημα συνταξιοδότησης ανεξαρτήτως ανταποδοτικότητας προς τις εισφορές του ασφαλισμένου, τα επιδόματα ανεργίας, η παροχή χαμηλότοκων δανείων για πρώτη κατοικία, η δωρεάν εκπαίδευση, κτλ.

Οι σκοποί των παροχών είναι επίσης πολλοί. Ορισμένες παροχές έχουν σκοπό να εξασφαλίσουν στους πολίτες τη δυνατότητα να μάθουν γράμματα και να μορφωθούν ανεξάρτητα από το εισόδημα τους. Άλλες έχουν σκοπό να εξασφαλίσουν σε κάθε ηλικιωμένο άτομο ένα ελάχιστο διαβίωσης ανεξαρτήτως άλλης πηγής εισοδήματος. Άλλες παροχές έχουν σκοπό να ενισχύσουν οικονομικά όσους χάνουν την δουλειά τους και δεν βρίσκουν αμέσως άλλη. Γενικά, ο σκοπός των παροχών είναι να προστατεύει το άτομο από τις αντιξοότητες της ζωής ανεξάρτητα από τους λόγους για τους οποίους βρίσκεται σε δύσκολη θέση.

Οι πραγματικοί πόροι που διατίθενται από το κράτος πρόνοιας στους πολίτες είναι μέρος της παραγωγής της οικονομίας. Συνεπώς, είναι πόροι που αφαιρούνται από ορισμένες ομάδες πολιτών με σχετικά υψηλά εισοδήματα και μεταφέρονται σε άλλες ομάδες με χαμηλά σχετικά εισοδήματα, μέσα στο πλαίσιο των όρων λειτουργίας του κράτος πρόνοιας. Είναι, λοιπόν, φανερό ότι ο χαρακτήρας του κράτους πρόνοιας είναι σαφώς αναδιανεμητικός. Παράλληλα, όμως, επιτυγχάνονται στόχοι οι οποίοι υπερβαίνουν το οικονομικό αποτέλεσμα, δηλαδή η κοινωνική συνοχή και αλληλεγγύη και η κοινωνική ειρήνη και αρμονία.

Η παροχή των υπηρεσιών του κράτους πρόνοιας προς τους πολίτες έχει πολύ σημαντικό κόστος, που αναφέρεται ως κόστος διαχειρίσεις. Επειδή οι δημόσιες υπηρεσίες και οργανισμοί δεν βρίσκονται υπό τον αυστηρό έλεγχο της προϊστάμενης αρχής, υπάρχει τάση διόγκωσης του κόστους για πολλούς λόγους, όπως, π.χ., το υπεράριθμο προσωπικό και η μειωμένη ένταση εργασίας. Η παρατηρούμενη τάση διόγκωσης του κόστους διαχείρισης των εργατικών παροχών έχει αποτελέσει επιχείρημα υπέρ εκείνων που υποστηρίζουν ότι το

κράτος πρόνοιας έχει πάρει μεγάλες διαστάσεις και θα πρέπει να μειωθεί. Βέβαια η σωστή θέση είναι να περιορίσουμε το κόστος και όχι να καταργήσουμε το κράτος πρόνοιας. Όσο μεγαλύτερο είναι το κόστος διαχείρισης τόσο λιγότεροι θα είναι οι πόροι που θα διατίθενται για πραγματικές παροχές του κράτους πρόνοιας.

Θα ήταν σκόπιμο, πριν από την ανάπτυξη των δράσεων, να αναφερθώ στις λέξεις «κλειδιά» που περιλαμβάνονται στο θέμα: Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας, Βελτίωση Ποιότητας Ζωής και Κοινωνικές Δράσεις.

1. ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

Η περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας έχει συνολική επιφάνεια 11.350 τετραγωνικά χιλιόμετρα (έκτη σε έκταση περιφέρεια της χώρας, με ποσοστό 8,6% του συνόλου) και πληθυσμό 780.000 κατοίκους ενώ κατατάσσεται στην τέταρτη θέση από άποψη πληθυσμού, με ποσοστό 6,9% του συνόλου. Αποτελείται από τους νομούς: Αιτωλοακαρνανίας, Αχαΐας και Ηλείας. Τη δεκαετία 1971-1981 ο πληθυσμός της περιφέρειας αυξήθηκε κατά μέσο όρο 3,4% (έναντι 11,1% μέσου όρου αύξησης της χώρας) παρουσιάζοντας μεγάλη αύξηση μόνο στο νομό Αχαΐας (14,3%). Αντίθετα, στη δεκαετία 1981-1991 ο μέσος όρος αύξησης πληθυσμού της περιφέρειας ξεπερνά σημαντικά τον εθνικό μέσο όρο (7,1% έναντι 5,4%).

Στον πρωτογενή τομέα απασχολείται το 46,9% του εργατικού δυναμικού, στον δευτερογενή το 19,3% και στον τριτογενή το 33,8%. Η συμμετοχή κάθε τομέα στη σύνθεση του Ακαθάριστου Περιφερειακού Προϊόντος είναι 23%, 29% και 48% αντίστοιχα. Ο δευτερογενής τομέας παρουσιάζει μεγάλη συγκέντρωση στον νομό Αχαΐας. Εντούτοις, ο προσανατολισμός της βιομηχανίας σε παραδοσιακούς κλάδους, που παρουσιάζουν σχετική μείωση σε ολόκληρη την Ευρωπαϊκή Ένωση (40% των μονάδων αυτών ασχολείται με κλωστοϋφαντουργία και ένδυση και το 20% με παραγωγή μη μεταλλικών ορυκτών), είχε ως αποτέλεσμα τη σχετική αποβιομηχάνιση του νομού. Οι μεταποιητικές μονάδες, στα προάστια της Πάτρας και του Αίγιου, παρέχουν την αναγκαία υλική υποδομή για τη δημιουργία ενός σύγχρονου πόλου βιομηχανικής ανάπτυξης σε εθνική κλίμακα. Συγχρόνως, το έμπειρο εργατοτεχνικό και διευθυντικό προσωπικό είναι σε θέση να στελεχώσει αποτελεσματικά σύγχρονες βιομηχανικές μονάδες.

Συμπερασματικά θα μπορούσαμε να καταλήξουμε στο γεγονός ότι

παρόλο που η Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας είναι ο μοναδικός δρόμος σύνδεσης Ελλάδας με την υπόλοιπη Ευρώπη, εντούτοις, οι κάτοικοί της ασχολούνται κυρίως με τον πρωτογενή τομέα (γεωργία, κτηνοτροφία και αλιεία) λόγω του πλούσιου διαμελισμού της. Στις πρώτες δεκαετίες του 20^{ου} αιώνα ο νομός Αχαΐας είχε μεγάλες αναπτυξιακές προοπτικές, λόγω της παραγωγής και εμπορίας σταφίδας στην Ευρώπη και Αμερική.

2. ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΖΩΗΣ

Το ερώτημα που τίθεται είναι: τι σημαίνει Ποιότητα Ζωής, πώς ορίζεται, πώς εκτιμάται και πώς χρησιμοποιείται στην επιστημονική και ιατρική έρευνα;

Η ποιότητα ζωής είναι αδιαμφισβήτητα μια πολυδιάστατη, ευμετάβλητη και υποκειμενική έννοια, η οποία δύσκολα μπορεί να οριστεί και να μετρηθεί. Οι πρώτες αναφορές στην ποιότητα της ζωής έχουν γίνει από τον Πλάτωνα, ο οποίος περιγράφει ότι ο Σωκράτης συζητούσε για την ποιότητα της ζωής συγκρίνοντας με την ποσότητα. Ο Young, το 1983 όρισε την ποιότητα της ζωής ως «ο βαθμός της ικανοποίησης σύμφωνα με τις παρούσες συνθήκες ζωής, έτσι όπως την αντιλαμβάνεται ο ίδιος ο άνθρωπος».

Στην προσπάθεια όμως να περιοριστεί το εύρος της έννοιας «Ποιότητας Ζωής» ώστε να μπορεί να χρησιμοποιηθεί στην επιστημονική έρευνα, όλοι οι μελετητές επικεντρώνονται στον τομέα της Υγείας, δηλαδή αναφέρονται στη συσχετιζόμενη με την υγεία ποιότητα ζωής.

Ως συσχετιζόμενη με την υγεία ποιότητα ζωής γενικά αναγνωρίζεται «η απάντηση του ατόμου στην επίδραση που έχει η νόσος πάνω στη σωματική, ψυχολογική και κοινωνική διάσταση της ζωής του, απάντηση η οποία επηρεάζει το βαθμό στον οποίο μπορεί το άτομο να νιώθει ικανοποίηση με τις συνθήκες της ζωής του». Στην έννοια της συσχετιζόμενης με την υγεία ποιότητας ζωής περιλαμβάνονται οι όροι όπως η λειτουργική ικανότητα, η κατάσταση υγείας, το ευ

ζειν και η λειτουργική κατάσταση του ατόμου.

Γενικά θεωρούμε ότι η ποιότητα ζωής είναι μια πολυπαραγοντική έννοια με τουλάχιστον τρεις κύριες διαστάσεις ή παράγοντες.

- Τη σωματική διάσταση που περιλαμβάνει την αντίληψη του εαυτού ως υγιούς ή ασθενούς, την προσωπική βαθμολόγηση της δυσκολίας με τις καθημερινές δραστηριότητες, την ικανοποίηση με την υγεία και τις νύχτες νοσηλείας του ασθενούς στο νοσοκομείο.
- Τη συναισθηματική διάσταση που περιλαμβάνει τον αυτοσεβασμό, την ευτυχία και την ικανοποίησή του από τη ζωή.
- Την κοινωνική διάσταση που περιλαμβάνει τη συζυγική και κοινωνική προσαρμογή και την επαγγελματική προσαρμογή.

Ανάλογα με την στρατηγική και τους στόχους της μέτρησης της Ποιότητας Ζωής, χρησιμοποιείται κάποιο από τα πολλά συστήματα ή εργαλεία μέτρησης που είναι διαθέσιμα στη διεθνή βιβλιογραφία.

Η ποιότητα ζωής βασική προτεραιότητα για τους πολίτες της διευρυμένης Ευρωπαϊκής Ένωσης

Παρόλο που οι συνθήκες διαβίωσης διαφέρουν σημαντικά μεταξύ των χωρών της διευρυμένης Ευρώπης, οι αξίες και οι προτεραιότητες που προσδιορίζουν την ποιότητα ζωής είναι οι ίδιες. Αυτό είναι το βασικό συμπέρασμα έκθεσης για τις συνθήκες διαβίωσης και την ποιότητα ζωής που εκπόνησαν από κοινού η Ευρωπαϊκή Επιτροπή και το Ευρωπαϊκό Ίδρυμα για τη Βελτίωση των Συνθηκών Διαβίωσης και Εργασίας. Η ικανοποιητική εργασία κατέχει την πρώτη θέση μεταξύ των παραγόντων ευζωίας σε όλη την Ευρώπη, ενώ η καταπολέμηση της ανεργίας θεωρείται το βασικό μέσο για τη βελτίωση των οικονομικών και κοινωνικών συνθηκών.

«Η έκθεση αυτή είναι η πρώτη που αναλύει τις κοινωνικές συνθήκες στα σημερινά και μελλοντικά κράτη μέλη και τις υποψήφιες χώρες.

Μας δίνει μια ενδιαφέρουσα εικόνα της Κοινωνικής Ευρώπης μετά τη

Διεύρυνση» δήλωσε η ασκούμενη καθηκοντα Επιτρόπου Απασχόλησης και Κοινωνικών Υποθέσεων κ. Margot Wallstrom.

Βασική διαπίστωση της έκθεσης είναι ότι ο βαθμός ικανοποίησης των πολιτών της Ευρώπης των «28» από τη ζωή τους συνδέεται στενά με το εισοδηματικό επίπεδο και με το κατά κεφαλή ΑΕΠ. Οι χαμηλοί βασικοί οικονομικοί δείκτες στα 10 νέα κράτη-μέλη εξηγούν το χαμηλό βαθμό ικανοποίησης από τις συνθήκες διαβίωσης. Ωστόσο, στην έκθεση τονίζεται ότι το αίσθημα του κοινωνικού αποκλεισμού δεν είναι περισσότερο έντονο στις χώρες, το 64% του πληθυσμού των χωρών (σε σύγκριση με 69% στην ΕΕ των 15) θεωρούν ότι είναι κοινωνικά ενταγμένοι παρά τα περισσότερο έντονα οικονομικά προβλήματα.

Η πλειοψηφία των Ευρωπαίων στα 28 σημερινά και μελλοντικά κράτη μέλη συμφωνούν ότι η εργασία δεν είναι πηγή μόνο εισοδήματος, αλλά και κοινωνικών επαφών και μιας καλύτερης γενικότερα ποιότητας ζωής, ενώ τονώνει συγχρόνως την αυτοεκτίμηση. Για παράδειγμα, από τους συμμετέχοντες στην έρευνα, αυτοί που είχαν μείνει άνεργοι για διάστημα τουλάχιστον δύο ετών κατά τα τελευταία πέντε έτη ανέφεραν ότι ήταν λιγότερο ικανοποιημένοι με τη ζωή τους γενικά, με την οικογενειακή και κοινωνική ζωή καθώς και με την υγεία σε σύγκριση με αυτούς που είχαν σταθερή απασχόληση.

Ωστόσο, οι δύσκολες συνθήκες εργασίας επηρεάζουν αρνητικά το επίπεδο ικανοποίησης από τη ζωή. Όσοι εργάζονται υπερωριακά ή κάνουν επίπονη και εξαντλητική από σωματικής και ψυχολογικής απόψεως εργασία δηλώνουν λιγότερο ικανοποιημένοι από τη ζωή τους σε σχέση με άλλους που εργάζονται σε καλύτερες συνθήκες. Επίσης, το 20% περίπου των εργαζόμενων Ευρωπαίων δηλώνουν ότι οι κοινωνικές τους σχέσεις έχουν διαταραχθεί εξαιτίας της εργασίας τους.

Το ποσοστό αυτό είναι υψηλότερο στα νέα κράτη-μέλη και τις υποψήφιες χώρες (27%) σε σχέση με την ΕΕ των «15» (19%). Επιπλέον, το 61%

αυτών που δηλώνουν ότι η εργασία τους είναι καταπιεστική από ψυχολογικής απόψεως, το 54% αυτών που κάνουν σωματικά κοπιαστική εργασία και το 49% όσων εργάζονται πολλές ώρες ισχυρίζονται ότι έχουν δυσκολίες στις σχέσεις με την οικογένεια τους και τους φίλους εξαιτίας της εργασίας τους. Περισσότεροι από ένας στους τρεις όσων εργάζονται τουλάχιστον 48 ώρες αναφέρουν ότι έχουν δύσκολες κοινωνικές σχέσεις. Ωστόσο, η διάκριση μεταξύ της μερικής και της πλήρους απασχόλησης δεν φαίνεται να επηρεάζει τις σχέσεις με την οικογένεια και τους φίλους.

Η μακροχρόνια ανεργία θεωρείται ευρέως ως η βασική αιτία της φτώχειας, πριν από τον αλκοολισμό, την αρρώστια, τη διάλυση της οικογένειας και την τοξικομανία. Η περικοπή των κοινωνικών παροχών αναφέρεται ως σημαντικός παράγοντας της φτώχειας στα νέα κράτη-μέλη, ενώ οι πολίτες στην ΕΕ των «15» θεωρούν την έλλειψη εκπαίδευσης ως σημαντική αιτία. Ο αλκοολισμός αναφέρεται συχνότερα στα νέα κράτη-μέλη ως βασική αιτία της φτώχειας, ενώ η τοξικομανία αναφέρεται περισσότερο από τους πολίτες της ΕΕ των «15». Στο ερώτημα σχετικά με τις γενικότερες αιτίες της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού, η κοινωνική αδικία αναφέρεται ως η βασική αιτία στην ΕΕ των «25», αν και μόνο το 35% των ερωτηθέντων στην ΕΕ των «15» έχουν αυτή την άποψη σε σύγκριση με την απόλυτη πλειοψηφία νέα κρατών και υποψήφιας χώρας. Το 21% των ανέργων και το 18% των συνταξιούχων στις υπό ένταξη χώρες σε σύγκριση με το 13% μόνο των εργαζομένων αναφέρουν την απουσία κοινωνικής ενσωμάτωσης. Οι περισσότεροι Ευρωπαίοι πιστεύουν επίσης ότι η ανεργία είναι η σημαντικότερη αιτία της φτώχειας ή του κοινωνικού αποκλεισμού.

Το εισόδημα και άλλες υλικές συνθήκες, οι ανθρώπινες σχέσεις, η συμμετοχή σε μια ομάδα ή κοινότητα, η εκπαίδευση και οι ψυχολογική κατάσταση αποτελούν βασικούς παράγοντες που προσδιορίζουν την ευζωία. Οι αξίες και οι προτεραιότητες είναι παρεμφερείς στις 28 χώρες. Η έρευνα αποκάλυψε ότι η καλή υγεία, το επαρκές εισόδημα και η οικογένεια είναι οι τρεις βασικοί παράγοντες που

συμβάλλουν στην καλή ζωή για τους περισσότερους Ευρωπαίους. Οι περισσότεροι Ευρωπαίοι εξαρτώνται επίσης από τη στήριξη της οικογένειας για να τους προφυλάξει από τον κοινωνικό αποκλεισμό.

3. ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ

Κοινωνικές δράσεις για τη βελτίωση της ποιότητας ζωής αναπτύσσονται είτε από το κράτος (κράτος-πολιτεία, περιφέρειες, τοπική αυτοδιοίκηση) είτε από μη κερδοσκοπικούς οργανισμούς (Το Χαμόγελο του Παιδιού, Green Peace κ.ά.) είτε από την Ευρωπαϊκή Ένωση διαμέσου των Κοινοτικών Πλαισίων Στήριξης (ΚΠΣ).

A. ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΕ

Η κρατική κοινωνική πολιτική κινείται σήμερα στο τρίπτυχο της απασχόλησης, της μείωσης των κοινωνικών και των οικονομικών ανισοτήτων. Σε αυτήν την παράγραφο θα παρουσιαστούν τρεις πολιτικές που έχουν κοινωνικό αντίκτυπο και σημασία, η καθαρά κοινωνική πολιτική, η πολιτική απασχόλησης και οι πολιτικές αναδιανομής του εισοδήματος.

Μια από τις βασικότερες επιδιώξεις του σύγχρονου κράτους είναι η ύπαρξη κοινωνικής συνοχής και η μείωση των κοινωνικών και οικονομικών ανισοτήτων. Αυτού του είδους οι πολιτικές του κράτους ονομάζονται *κοινωνικές πολιτικές* και είναι πολιτικές που εφαρμόζονται για την «ανακούφιση» των ασθενέστερων εισοδηματικών τάξεων. Στην Ελλάδα κοινωνικές πολιτικές εφαρμόζονται με βάση τα ψηφίσματα και τις αποφάσεις της ΕΕ. Η ΕΕ πολύ νωρίς με τη συνθήκη της ΕΟΚ είχε μεταξύ των στόχων της και την «επίτευξη της οικονομικής και κοινωνικής προόδου». Αυτή η πολιτική άρχισε να λαμβάνει χώρα και να της δίνεται σημασία με την προσπάθεια ενοποίησης της αγοράς της ΕΕ κατά την δεκαετία του '80, όπου στην προσπάθεια επίτευξης των οικονομικών στόχων της ενιαίας αγοράς δεν θα έπρεπε να παραμεληθούν οι κοινωνικοί στόχοι και

σκοποί. Τον Δεκέμβριο του 1989 ψηφίστηκε ο Ευρωπαϊκός χάρτης των θεμελιωδών κοινωνικών δικαιωμάτων μέσα από τις αρχές του οποίου καθορίζονται τα πρότυπα του εργατικού δικαίου και γενικότερα οι θέσεις της εργασίας στην κοινωνία. Οι αρχές του κοινωνικού χάρτη είναι οι εξής:

- Η ελεύθερη κυκλοφορία των εργαζομένων,
- Οι ίσες προσβάσεις στην απασχόληση,
- Η βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης και της εργασίας,
- Η κοινωνική προστασία,
- Η ελευθερία του συνεταιρίζεσθαι και οι συλλογικές διαπραγματεύσεις,
- Οι δυνατότητες επαγγελματικής κατάρτισης,
- Η ίση μεταχείριση ανδρών και γυναικών,
- Η πληροφόρηση, διαβούλευση και οι συμμετοχικές διαδικασίες των εργαζομένων,
- Η προστασία της υγείας και της ασφάλειας στον χώρο εργασίας,
- Η προστασία των παιδιών και των εφήβων, των ηλικιωμένων ατόμων και των ατόμων με ειδικές ανάγκες (ΑΜΕΑ).

Με την πράσινη βίβλο για την κοινωνική πολιτική του 1994 προσδιορίστηκαν οι παρακάτω βασικές επιδιώξεις, στόχοι και στρατηγικές για την κοινωνική πολιτική της ΕΕ:

Όσον αφορά την αγορά εργασίας

- Την προσφορά απασχόλησης και κατάρτισης σε όσους επιζητούν απασχόληση,
- Την διατήρηση του εισοδήματος που προέρχεται από την εργασία,
- Την κοινωνική προστασία και τον αποκλεισμό,
- Την εγγύηση ενός ελάχιστου εισοδήματος,
- Την δημιουργία σχεδίου ένταξης όσων αποκλείονται από την αγορά εργασίας

Όσον αφορά την ισότητα:

- Την κατάργηση των διακρίσεων στην αγορά εργασίας,
- Την ένταξη νέων μέσα από εγγυήσεις απασχόλησης,

- Την μέριμνα υπέρ αδύναμων ομάδων,
- Τη λήψη μέτρων για τον συμβιβασμό της επαγγελματικής και οικογενειακής ζωής,

Όσον αφορά την *κατάρτιση*

- Την απόκτηση νέων δεξιοτήτων σε ένα μεταβαλλόμενο οικονομικό και εργασιακό πλαίσιο,
- Τη λήψη μέτρων για τους νέους και τις ευπαθείς κοινωνικές ομάδες,

Όλες οι παραπάνω επιδιώξεις που είναι κοινές στα περισσότερα κράτη – μέλη μπορούν να επιτευχθούν με:

- Την βελτίωση της κατάσταση της απασχόλησης, με την καταπολέμηση της ανεργίας, με το νέο ρόλο των κοινωνικών εταίρων και με τον ρόλο των χρηματοδοτικών ενισχύσεων και πράξεων της ΕΕ.
- Την ανάπτυξη ανθρώπινων πόρων που επιτυγχάνεται με την δια βίου εκπαίδευση,
- Την καταπολέμηση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού που αφορά τους νέους, τα ηλικιωμένα άτομα, τους οικονομικούς μετανάστες και ορισμένες μειονεκτούσες ομάδες (πχ. ΑΜΕΑ, πρώην τοξικομανείς κλπ.),
- Την άρση των αδυναμιών του θεσμικού πλαισίου της ΕΕ για την ελεύθερη μετακίνηση των εργαζομένων από χώρα σε χώρα της ΕΕ,
- Την ισότητα ευκαιριών ανδρών – γυναικών, με την ύπαρξη ποσοτώσεων, με τον συμβιβασμό οικογενειακών και επαγγελματικών υποχρεώσεων, με την ύπαρξη ισότητας των αμοιβών και την εγγύηση της εφαρμογής της αρχής της ισότητας,
- Τον κοινωνικό διάλογο μεταξύ των κοινωνικών εταίρων.

Το 1994 εκδόθηκε επίσης η Λευκή βίβλος για την κοινωνική πολιτική της ΕΕ που είχε σαν σκοπό την δημιουργία θέσεων απασχόλησης. Οι στόχοι της Λευκής Βίβλου είναι οι παρακάτω:

- Η εγγύηση της απασχόλησης των νέων,

- Η εξάλειψη του αναλφαβητισμού,
- Η ενίσχυση του επιχειρηματικού πνεύματος,
- Η βελτίωση της κατάρτισης και της εκπαίδευσης,
- Η Καταπολέμηση μακροχρόνιας ανεργίας μέσα από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο,
- Η προώθηση καλύτερων προτύπων απασχόλησης για την ανταγωνιστικότητα, μέσα από νέα μοντέλα διακρατικής συνεργασίας,
- Η καθιέρωση ευρωπαϊκής αγοράς εργασίας με κοινούς όρους στην κοινωνική ασφάλιση και στην υγεία,
- Η ισότητα ανδρών – γυναικών,
- Η κοινωνική προστασία μέσα από την ανάπτυξη ενός συστήματος κοινωνικής πολιτικής για την καταπολέμηση της φτώχειας, του κοινωνικού αποκλεισμού, την υγεία των προστατευομένων μελών, την κοινωνική ασφάλεια και τον ρόλο των ηλικιωμένων.

Με τη διάσκεψη κορυφής της Λισσαβόνας το 2000, προσδιορίστηκαν οι στόχοι και οι επιδιώξεις της ΕΕ για την αύξηση των θέσεων απασχόλησης και την καταπολέμηση της ανεργίας. Στην εν λόγω διάσκεψη συμφωνήθηκε ότι οι παραπάνω στόχοι επιτυγχάνονται καλύτερα:

- Όταν επιτευχθούν οι βασικές οικονομικές επιδιώξεις της ΕΕ και όταν αυξηθεί η ανάπτυξη των κρατών – μελών της ΕΕ. Δηλ. έχει εξέχουσα σημασία η οικονομική πολιτική,
- Όταν αυξηθεί η αποτελεσματικότητα της αγοράς εργασίας μέσα από την ανάληψη επιχειρηματικότητας και την επανένταξη μειονεκτουσών ομάδων σ' αυτήν και
- Με τον εκσυγχρονισμό των παραγωγικών δομών.

Θεωρείται ότι η καταπολέμηση της ανεργίας μπορεί να επιτευχθεί με:

- Την ενίσχυση της τοπικής αυτοδιοίκησης, λόγω του ότι αυτή βρίσκεται κοντά στον πολίτη, έχει οικονομική δύναμη, μπορεί να συνδεθεί με την ΚτΠ και

μπορούν να ενισχυθούν οι τοπικές επιχειρήσεις,

- Την δημιουργία τοπικών γραφείων ευρέσεως εργασίας,
- Την ενίσχυση του 3^{ου} τομέα (των μη κερδοσκοπικών οργανισμών) που δημιουργούν πολλές νέες θέσεις απασχόλησης,
- Την ενίσχυση της πληροφόρησης στην αγορά εργασίας των εργοδοτών και των εργαζομένων και
- Την διακρατική συνεργασία και την ανταλλαγή των καλύτερων πρακτικών.

Από την άλλη πλευρά οι σκοποί που προσδιορίστηκαν για την αγορά εργασίας της ΕΕ στην Λισσαβόνα, είναι οι παρακάτω:

- Η βελτίωση της ανταγωνιστικότητας και η επίτευξη της πλήρους απασχόλησης,
- Η καταπολέμηση της μακροχρόνιας ανεργίας,
- Η μεταρρύθμιση του φορολογικού συστήματος,
- Η μείωση του φορολογικού βάρους της εργασίας,
- Ο εκσυγχρονισμός της οργάνωσης της εργασίας (ο εκσυγχρονισμός του management),
- Η ισότητα ανδρών γυναικών,
- Η αύξηση της απασχολησιμότητας δηλ. της ένταξης όσων δύναται να εργαστούν στην αγορά εργασίας (ΕΕ: 61% - ΗΠΑ: 70%),
- Η βελτίωση της επιχειρηματικότητας,
- Η προσαρμοστικότητα των επιχειρήσεων στον νέο μεταβαλλόμενο διεθνές οικονομικό και κοινωνικό περιβάλλον,
- Η δια βίου εκπαίδευση για τη συνεχή απόκτηση δεξιοτήτων από τους εργαζόμενους,
- Η μείωση της ανεργίας νέων,
- Η μείωση του κόστους παραγωγής των ΜΜΕ που είναι ο κυρίαρχος τύπος επιχείρησης στην ΕΕ,
- Η αύξηση της παραγωγικότητας που επιτυγχάνεται με τον εκσυγχρονισμό της παραγωγής.

Όλοι οι παραπάνω σκοποί και επιδιώξεις μπορούν να επιτευχθούν με:

- Την αύξηση των επενδύσεων σε υποδομές, ανθρώπινους πόρους και παραγωγικές δραστηριότητες,
- Εκπαιδευτικά προγράμματα,
- Τη βελτίωση της επιχειρηματικότητας (γυναικείας, νέων και ΑΜΕΑ), όπως και με την δημιουργία επενδυτικού κλίματος,
- Την ανάπτυξη σταθερού μακροοικονομικού περιβάλλοντος,
- Την προσαρμογή του εργατικού δικαίου στις νέες συνθήκες της αγοράς εργασίας,
- Την δυνατότητα πολλαπλής απασχόλησης και
- Την συμπληρωματικότητα όλων των ενεργειών στην αγορά εργασίας.

Σε έρευνες που έχουν γίνει πρόσφατα από την ΕΕ, οι δυναμικοί κλάδοι που υπάρχουν σήμερα, με την έννοια ότι δημιουργούν πολλές και εύκολα νέες θέσεις απασχόλησης είναι οι παρακάτω:

- Η φύλαξη παιδιών, οι νέες τεχνολογίες, η παροχή βοήθειας σε νέους, η βελτίωση των στεγαστικών συνθηκών, η ασφάλεια, οι τοπικές συγκοινωνίες, η αναβάθμιση των αστικών περιοχών, ο τουρισμός, τα συνοικιακά καταστήματα, τα οπτικοακουστικά, η διαχείριση της πολιτιστικής κληρονομιάς, η διαχείριση των αποβλήτων και των υδάτων, η προστασία και η διατήρηση των φυσικών περιοχών.

Πολλές επίσης θέσεις απασχόλησης δημιουργούνται σήμερα στους εξής τομείς και κλάδους:

- Στις υπηρεσίες οι οποίες:
 - Παρουσιάζουν πολλά πλεονεκτήματα στη δημιουργία νέων θέσεων απασχόλησης.
 - Απασχολούν σήμερα περισσότερους εργαζόμενους από τους άλλους δύο τομείς της οικονομίας.
 - Η ζήτηση για υπηρεσίες, συνεχώς αυξάνεται.

Ενώ δυναμικοί κλάδοι στις υπηρεσίες είναι:

- Η νέα τεχνολογία και η ΚτΠ.
- Οι τομείς των τηλεπικοινωνιών και της ενέργειας.
- Ο *τουρισμός* ο οποίος σαν τομέας δεν έχει αξιοποιηθεί πλήρως και μπορεί να δημιουργήσει ως 3,3 εκ. νέες θέσεις απασχόλησης με την ενίσχυση της επενδυτικής του δραστηριότητας
- Οι *μικρομεσαίες επιχειρήσεις (ΜΜΕ)* στις οποίες θα πρέπει να δοθούν κεφαλαιακές ενισχύσεις, να δημιουργηθούν διακρατικές ΜΜΕ και να χορηγούνται ευκολότερα τραπεζικές και δανειακές εγγυήσεις.
- Οι *Δημόσιες Υπηρεσίες Απασχόλησης (ΔΥΑ)* για την παροχή πληροφοριών και τη μεσιτεία στην αγορά εργασίας,
- Η *Κοινωνία της Πληροφόρησης (ΚτΠ)* που θεωρείται ένας πολύ δυναμικός σύγχρονος κλάδος που δεν έχει αξιοποιηθεί πλήρως και που παρουσιάζει ελλείψεις σε θέσεις απασχόλησης με την έννοια ότι ενώ υπάρχουν θέσεις που προσφέρονται δεν καλύπτονται από τους εργαζόμενους. Ο κλάδος άνθησε στα τέλη της δεκαετίας του '90 λόγω των τηλεπικοινωνιών, του ηλεκτρονικού εμπορίου και των πολυμέσων. Ο κλάδος μπορεί να αναπτυχθεί καλύτερα με την δημιουργία καλύτερων προσβάσεων, υποδομών, με την βελτίωση της πρόσβασης στο Internet, καθώς και με την αύξηση της ζήτησης για ειδικευμένους εργαζόμενους.

Τέλος ειδική μέριμνα λαμβάνεται για την μη δηλωμένη απασχόληση η οποία οδηγεί σε απώλειες φορολογικών εσόδων και ασφαλιστικών εισφορών και που οφείλεται;

- Στις δομές της οικονομίας,
- Στις νομοθετικές ελλείψεις,
- Στη χαμηλή ανταγωνιστικότητα των επιχειρήσεων,
- Στην κοινωνική αποδοχή της και
- Στο υψηλό φορολογικό βάρος.

B. ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Ο βασικότερος φορέας για την απασχόληση στην Ελλάδα είναι το Υπουργείο Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας με το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα που εφαρμόζει που φέρει τον τίτλο, «Απασχόληση και επαγγελματική κατάρτιση» ή ΕΠΑΕΚ.

Σε αυτό το πρόγραμμα υποστηρίζεται ότι ένα 3,0 με 40% του υπάρχοντος ποσοστού ανεργίας μπορεί να μειωθεί με πολιτικές απασχόλησης. Το υπόλοιπο μπορεί να μειωθεί μόνο με διαρθρωτικές αλλαγές στην παραγωγική βάση και δομή της ελληνικής οικονομίας και κοινωνίας.

Ο στόχος του προγράμματος είναι η «προώθηση της απασχόλησης και της άμβλυνσης των προβλημάτων της αγοράς εργασίας προς την κατεύθυνση της πρόληψης της ανεργίας, της αύξησης της συμμετοχής στο εργατικό δυναμικό των γυναικών και των μειονεκτουσών ομάδων, με παράλληλη μείωση της ανεργίας ορισμένων ομάδων του εργατικού δυναμικού, που συντελούν κατά πολύ στη διαμόρφωση της συνολικής ανεργίας στη χώρα¹».

Με βάση τον παραπάνω κυρίαρχο στόχο προσδιορίζονται και οι επιμέρους στόχοι της πολιτικής απασχόλησης στην Ελλάδα, που είναι οι εξής:

- Η βελτίωση της ικανότητας ένταξης στην αγορά εργασίας, όλων των πληθυσμιακών ομάδων,
- Η ανάπτυξη της επιχειρηματικότητας,
- Η προώθηση των ίσων ευκαιριών στην αγορά εργασίας,
- Η βελτίωση της αποτελεσματικότητας και της ποιότητας των πολιτικών για την απασχόληση,
- Η ενθάρρυνση της προσαρμοστικότητας των εργαζομένων και των επιχειρήσεων στο συνεχώς μεταβαλλόμενο περιβάλλον,

Με βάση τις παραπάνω επιδιώξεις – στόχους, αναμένεται μακροπρό-

¹ Από το ΕΠΑΕΚ του Υπουργείου Εργασίας, κεφ. 1, 2001.

θεσμα:

- Να καταπολεμηθεί η ανεργία και κυρίως η μακροχρόνια ανεργία,
- Να προωθηθεί η απασχόληση και
- Να αυξηθεί η απασχολησιμότητα.

Οι δε άξονες του ΕΠΑΕΚ είναι οι εξής πέντε:

- **Άξονας 1:** Καταπολέμηση της ανεργίας, μέσω προγραμμάτων για τους ανέργους και με κίνητρα για τους μακροχρόνια και τους νέους άνεργους, καθώς επίσης και στις γυναίκες.
- **Άξονας 2:** Ισότιμη πρόσβαση όλων των εργαζομένων στην αγορά εργασίας, μέσα από προγράμματα εκπαίδευσης και κατάρτισης,
- **Άξονας 3:** Δημιουργία συστήματος πιστοποιήσεων όσων εργάζονται ή δημιουργούν προγράμματα κατάρτισης,
- **Άξονας 4:** Ενίσχυση της προσαρμοστικότητας των εργαζομένων και των επιχειρήσεων στο νέο οικονομικό περιβάλλον, μέσω ενισχύσεων της επιχειρηματικότητας και της αναβάθμισης των δεξιοτήτων των εργαζομένων στον ιδιωτικό και τον δημόσιο τομέα, καθώς και των αυτοαπασχολούμενων. Με αυτόν τον άξονα αναμένεται να παρασχεθεί βοήθεια σε 20.000 μικρομεσαίες επιχειρήσεις, σε 40.000 νέους άνεργους, σε 70.000 αυτοαπασχολούμενους και σε 100.000 δημοσίους υπαλλήλους.
- **Άξονας 5:** Βελτίωση της πρόσβασης των γυναικών στην αγορά εργασίας, μέσω ποσοστώσεων, κινήτρων και της δημιουργίας υποδομών σχεδιασμού της οικογενειακής και επαγγελματικής ζωής.

Με τις παραπάνω πολιτικές απασχόλησης αναμένεται:

- Να μειωθεί κατά 7% το ποσοστό ανεργίας,
- Να αυξηθεί κατά 5% η απασχόληση,
- Να ιδρυθούν 500 κέντρα υποβοήθησης των γυναικών και
- Να ωφεληθούν 173.000 άτομα, μεταξύ των οποίων περίπου 105.000 γυναίκες.

Γ. ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ

Για την ισόρροπη ανάπτυξη και τον εκσυγχρονισμό του οικονομικού ιστού της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας υλοποιούνται ή προγραμματίζονται αναπτυξιακά προγράμματα και δράσεις στα πλαίσια του 2^{ου} και 3^{ου} Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης (1994-1999) που συμπληρώνει το 1^ο ΚΠΣ (1989-1993). Οι κυριότεροι στόχοι της προσπάθειας αυτής είναι:

1. Αξιοποίηση της γεωγραφικής θέσης της Περιφέρειας, σαν πύλη διασύνδεσης με την Ευρώπη
2. Βελτίωση της ποιότητας ζωής και προστασία του περιβάλλοντος
3. Ανάδειξη της υπαίθρου και των παραλιακών περιοχών
4. Ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού
5. Αναβάθμιση και αναθέρμανση ζωνών βιομηχανικής παραγωγής

1. Ο ρόλος, που καλείται να παίξει η Δυτική Ελλάδα και κυρίως η περιοχή της Πάτρας λόγω της γεωγραφικής της θέσης είναι αυτός της πύλης με την Ευρώπη. Συμβάλλοντας στην ενίσχυση αυτού του ρολού, ο ΠΑΘΕ, ο κύριος οδικός άξονας που έχει προγραμματισθεί, ξεκινάει από την Πάτρα και περνώντας από την Αθήνα και την Θεσσαλονίκη, καταλήγει στο βόρεια σύνορα της Χώρας. Το οδικό δίκτυο της Περιφέρειας ενισχύεται με την δημιουργία της παραϊονίου οδού, της Εθνικής οδού Πατρών – Τρίπολης και του οριζόντιου άξονα της Πελοποννήσου της οδού Αρχαία Ολυμπία – Άστρος μέσω Βυτίνας, που κυρίως στοχεύει στην τουριστική αξιοποίηση. Η βελτίωση των οδικών συγκοινωνιών συμπληρώνεται με την ολοκλήρωση των παρακαμπηρίων οδών στις μεγάλες πόλεις (βόρεια – νότια είσοδος και παράκαμψη Πάτρας, παράκαμψη Ναυπάκτου) καθώς και την κατασκευή δρόμων για τη σύνδεση περιοχών και πόλεων της περιφέρειας τόσο για εμπορικούς όσο και για τουριστικούς λόγους.

Δύο πολύ σημαντικά αναπτυξιακά έργα τοπικής αλλά και εθνικής σημασίας που διευκολύνουν τη σύνδεση της Δυτικής Ελλάδας, είναι η ζεύξη Ακτίου-Πρέβεζας, καθώς και η διευκολύνουν τη σύνδεση της Ρίου-Αντιρρίου. Τα

έργα στα λιμάνια της Πάτρας, του Αιγίου, του Κατάκωλου και της Κυλλήνης, μαζί με τις βελτιώσεις που έγιναν ήδη στα λιμάνια Αστακού, Μύτικα, Μεσολογγίου, συμπληρώνουν την καλύτερευση των μετακινήσεων στην περιφέρεια και την σύνδεση τόσο με την Ευρώπη όσο και τα νησιά του Ιονίου. Η δημιουργία μαρίνων στο Κατάκωλο και στο Μεσολόγγι θα βοηθήσουν στην προσέλκυση τουριστών. Βελτιώνονται οι υποδομές εξυπηρέτησης επιβατών και εμπορευμάτων με το έργο του Μεθοριακού Σταθμού Πατρών και τη δημιουργία στην Πάτρα εξοπλισμένου Εργαστηρίου Φυτοϋγειονομικού ελέγχου.

2. Μεγάλος αριθμός έργων ύδρευσης- αποχέτευσης και βιολογικού καθαρισμού καθώς και προγράμματα διαχείρισης απορριμμάτων έχουν ενταχθεί για χρηματοδότηση και από το περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα και από το Ταμείο Συνοχής. Σημαντικά έργα είναι η ύδρευση της Αμαλιάδος από τις πηγές Κακοταρίου, το έργο ύδρευσης και αποχέτευσης στον Πύργο, η αντικατάσταση του εσωτερικού δικτύου ύδρευσης της Πάτρας, το αποχετευτικό δίκτυο της πόλης καθώς και το πρόγραμμα διαχείρισης των απορριμμάτων. Παράλληλα, κατασκευάζεται το σημαντικό έργο του Ευήνου από το οποίο θα υδροδοτηθεί μαζί με τον Μόρνο η περιοχή της Αττικής.

Στους τομείς Υγεία και Κοινωνική Πρόνοια γίνεται σημαντική προσπάθεια αναβάθμισης των υποδομών. Σειρά παιδικών και βρεφονηπιακών σταθμών δημιουργούνται για την εξυπηρέτηση κυρίως των εργαζομένων μητέρων. Οι συνθήκες περίθαλψης βελτιώνονται σημαντικά και θα υπάρχει η δυνατότητα παροχής υπηρεσιών νοσοκομειακής περίθαλψης στους κατοίκους της Αιτωλοακαρνανίας και της Ηλείας κοντά στον τόπο διαμονής μετά την ανέγερση του Γενικού Νομαρχιακού Νοσοκομείου Μεσολογγίου και του Γενικού Νομαρχιακού Νοσοκομείου Πύργου ενώ ενισχύεται το Κέντρο Χρονίων Παθήσεων της Αμφιλοχίας. Ήδη έχει ολοκληρωθεί η ανέγερση και ο εξοπλισμός και λειτουργεί το Νοσοκομείο Αιγίου. Η τουριστική ανάπτυξη είναι ο στόχος πλήθους έργων που έχουν να κάνουν με την αξιοποίηση και προστασία περιοχών

ιδιαίτερου φυσικού κάλλους. Παράλληλα γίνεται προσπάθεια για την προβολή του ιστορικού πλούτου με έργα αναστηλώσεων εκκλησιαστικών και αρχαίων μνημείων όπως το ιστορικό φρούριο των Πατρών, δημιουργία ή βελτίωση των εγκαταστάσεων των Μουσείων (Αρχαία Ολυμπία, Αρχαία Ήλιδα) και αναπλάσεις ιστορικών κέντρων. Προωθούνται έργα σχετιζόμενα με τον αθλητισμό, που συντελούν στην ανάπτυξη παραγωγικών δραστηριοτήτων στην περιφέρεια.

Η χρηματοδότηση του Υδροθεραπευτηρίου της Κυλλήνης και των πηγών του Καϊάφα ενισχύουν την στροφή και ανάπτυξη του ιαματικού τουρισμού ως εναλλακτικής μορφής τουρισμού. Τόσο η βελτίωση του οδοντωτού σιδηροδρόμου Διακόπτου – Καλαβρύτων όσο και σειρά έργων επαρχιακής και κοινοτικής οδοποιίας (Αμαλιάδα – Σιμάπουλο – Αγ. Τριάδα και Πύργος – Κατάκωλο), θα ενισχύσουν την προσπάθεια για τουριστική ανάπτυξη των περιοχών.

3. Για την ανάπτυξη του αγροτικού τομέα γίνεται συγκεκριμένη προσπάθεια βελτίωσης της υποδομής των αγροτικών (περιοχών). Προβλέπονται εγγειοβελτιωτικά έργα όπως το φράγμα Αχυρών στο νομό Αιτωλοακαρνανίας και η βελτίωση αρδευτικών των ποταμών Πηνειού και Αλφειού στο νομό Ηλείας. Προωθούνται μέτρα προστασίας των δασών και αναδάσωσης καθώς και αγροτουρισμού από το LEADER II. Προβλέπονται ενισχύσεις για την μετεγκατάσταση πτηνο-κτηνοτροφικών μονάδων καθώς και για την υιοθέτηση μεθόδων και τη δημιουργία εγκαταστάσεων διαχείρισης των κτηνοτροφικών αποβλήτων.

Ενισχύεται η αξιοποίηση ήπιων μορφών ενέργειας για τη βελτίωση της ποιότητας των ανθοκομικών και κηπευτικών προϊόντων. Έχουν γίνει σημαντικές παρεμβάσεις για την αναδιάρθρωση των ποικιλιών καπνού στην Αιτωλοακαρνανία. Η αλιεία αποτελεί αρκετό σημαντικό οικονομικό τομέα και γι' αυτό δίνεται ιδιαίτερο βάρος στη βελτίωση των υποδομών και των εγκαταστάσεων κυρίως των λιμνοθαλασσών. Έχουν προγραμματισθεί έργα για τις λιμνοθάλασσες Μεσολογγίου Αιτωλικού στην Αιτωλοακαρνανία, Προκόπου στην Αχαΐα και Κοτύχι στην Ηλεία.

4. Προβλέπονται σημαντικά προγράμματα συνεχιζόμενης κατάρτισης για νέους ή ανέργους, προγράμματα για την καταπολέμηση της ανεργίας και του κοινωνικού αποκλεισμού.

Βασικό παράγοντα για την πολιτιστική και οικονομική ανάπτυξη της Περιφέρειας, αποτελεί το Πανεπιστήμιο Πατρών, το οποίο χρηματοδοτήθηκε τόσο για την ανάπτυξη των υποδομών του, όσο και για την υλοποίηση ερευνητικών προγραμμάτων με σκοπό τη σύνδεση της έρευνας με την παραγωγή. Χαρακτηριστικά αναφέρονται η ανέγερση κτιρίων στα τμήματα Βιολογίας, Μαθηματικών, Ιατρικής και Πολιτικών Μηχανικών, έργα υποδομής και ο εξοπλισμός τμημάτων του Πανεπιστημίου Πατρών. Παράλληλα υποστηρίζεται ο θεσμός και ο ρόλος των ΤΕΙ με την κατασκευή νέου κτιρίου πολλαπλών χρήσεων και την ανακαίνιση ενός σημαντικού παραδοσιακού κτιρίου, της έπαυλης Κολλά, για την στέγαση των διοικητικών υπηρεσιών. Αναπτύσσονται εκπαιδευτικά και άλλες πόλεις της περιφέρειας και προγραμματίζεται η κατασκευή συγκροτήματος για τη Σχολή Διοίκησης – Οικονομίας του ΤΕΙ Μεσολογγίου. Επίσης προβλέπεται η ενίσχυση της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης με κατασκευές ή επεμβάσεις σε σχολικά κτίρια με βασικότερο έργο το Πολυκλαδικό Λύκειο Πατρών.

Αναβάθμιση και αναθέρμανση ζωνών βιομηχανικής παραγωγής. Στόχος των ενεργειών είναι η τόνωση του δευτερογενούς τομέα της οικονομίας και η ενίσχυση των παραδοσιακών βιοτεχνιών της περιοχής. Δημιουργούνται προϋποθέσεις για τη στήριξη και την προώθηση των μικρομεσαίων επιχειρήσεων με την ίδρυση ενδιάμεσου φορέα μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα με αποκλειστικό αντικείμενο την παροχή υπηρεσιών. Στήριξη στον μεταποιητικό τομέα αποτελούν και οι βιομηχανικές περιοχές και για το σκοπό αυτό βελτιώνονται οι βιομηχανικές υποδομές αφ' ενός με την υδροδότηση της ΒΙ.ΠΕ Αχαΐα, αφ' ετέρου με τη δημιουργία εργαστηρίου ελέγχου περιβάλλοντος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ

1.«ΓΕΝΙΚΕΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ»

Οι Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης (ΟΤΑ) διακρίνονται σε 1^ο και 2^ο βαθμό (δήμοι, νομαρχίες), ενώ συντρέχει υπέρ τους τεκμήριο αρμοδιότητας. Έχουν διοικητική αυτοτέλεια ενώ μπορούν να διαχειρίζονται στους πόρους τους. Ανέπτυξαν δραστηριότητες που βελτιώνουν την ποιότητα ζωής των δημοτών, αρμοδιότητες που θα ήταν δύσκολο να αναπτυχθούν και να οργανωθούν από την Κεντρική Διοίκηση του Κράτους. Παρακάτω εκθέτω τις σημαντικότερες δράσεις τους.

ΥΔΡΕΥΣΗ - ΑΠΟΧΕΤΕΥΣΗ

Το νερό είναι ένα από τα πιο βασικά στοιχεία για την επιβίωση του ανθρώπου. Αποτελούν μαζί με την τροφή τα στοιχεία επιβίωσης. Ως τις αρχές του 20^{ου} αιώνα οι άνθρωποι αναγκάζονταν να πηγαίνουν οι ίδιοι στις πηγές για να συλλέγουν το νερό. Μετά τη βιομηχανική επανάσταση, η προσπάθεια της πολιτείας είναι η μεταφορά νερού από τους φυσικούς αποθηκευτικούς χώρους κοντά στον άνθρωπο και δει μέσα στο σπίτι. Το πρόβλημα που δημιουργείται στην πολιτεία είναι: είτε οι αποθηκευτικοί χώροι είναι μακριά από την κατοικία του ανθρώπου είτε το νερό είναι ακατάλληλο για χρήση. Στην περιφέρεια δυτικής Ελλάδας, υπάρχει αφθονία νερού, λόγω των αυξημένων βροχοπτώσεων σε σύγκριση με την υπόλοιπη Ελλάδα. Οι οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης έχουν την αρμοδιότητα να διαχειρίζονται τα αποθέματα νερού. Κάθε δήμος έχει σκοπό τη διάθεση του νερού μέσω των υδροφόρων δικτύων, τη συντήρηση του δικτύου και την προστασία των δημοτών με την καθαριότητα του νερού. Οι δημότες πληρώνουν ένα τέλος ανάλογα με τις ποσότητες χρήσης.

Φυσικό είναι, μετά τη χρήση του νερού, να είναι ακατάλληλο τόσο για

τον άνθρωπο, όσο και για το περιβάλλον. Στην επαρχία και ιδίως στα μικρά χωριά, υπάρχει δυνατότητα αποθήκευσης των αποβλήτων σε χώρους μέσα στο έδαφος. Σε μεγάλες πόλεις η δυνατότητα αυτή περιορίζεται λόγω των μεγάλων ποσοτήτων απορριμμάτων σε μικρή έκταση γης. Σε αυτήν την περίπτωση αναπτύχθηκαν αποχετευτικοί αγωγοί που μετέφεραν τα απορρίμματα στα περίχωρα της πόλης και κυρίως σε λίμνες, ποτάμια ή στη θάλασσα. Είχε όμως σαν επίπτωση τη διατάραξη του οικοσυστήματος. Στα τέλη του 20^{ου} αιώνα δημιουργήθηκε η ανάγκη προστασίας του περιβάλλοντος. Πολλές πόλεις και κυρίως οι πιο οικονομικά εύρωστες, με τη βοήθεια της κεντρικής διοίκησης άρχισαν να κατασκευάζουν και να λειτουργούν βιολογικούς καθαρισμούς (ΧΥΤΑ). Η ανάπτυξη μιας περιοχής προκαλεί προβλήματα στο περιβάλλον. Η ανάπτυξη αυτή πρέπει να είναι βιώσιμη και να συμβάλλει στην ουσιαστική αναβάθμιση της ποιότητας ζωής. Όλοι οι δήμοι της περιφέρειας έχουν αποχετευτικό δίκτυο ενώ προωθείται η κατασκευή βιολογικού καθαρισμού, κυρίως σε μεγάλες πόλεις.

ΔΡΟΜΟΙ – ΠΕΖΟΔΡΟΜΟΙ – ΠΑΡΚΑ ΑΝΑΨΥΧΗΣ

Στη σύγχρονη εποχή η μετακίνηση και μεταφορά των ανθρώπων από μέσα μαζικής μεταφοράς είναι επιβεβλημένη και η ανάγκη για δημιουργία δρόμων είναι επιτακτική από τους δήμους όταν πρόκειται για τοπικούς δρόμους και από την περιφέρεια όταν πρόκειται για περιφερειακούς δρόμους. Ενώ στις πόλεις κατασκευάζονται πεζοδρόμια για τη διευκόλυνση μετακίνησης των πεζών. Επίσης, κάθε δήμος δημιουργεί πάρκα αναψυχής για τους κατοίκους της που είτε περιέχουν φυσικό πλούτο (άλσος), είτε δημιουργούνται συγκροτήματα άθλησης για την ψυχαγωγική υποστήριξη των δημοτών. Όλα αυτά οδηγούν στην αναβάθμιση της ποιότητας ζωής του ανθρώπου.

ΚΕΝΤΡΑ ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΗΣ ΠΟΛΙΤΩΝ

Η γραφειοκρατία είναι από τα σημαντικότερα προβλήματα που

καθιστούν την υποβάθμιση της ποιότητας ζωής. Στις αρχές του 2001 δημιουργήθηκαν από τους δήμους και τις νομαρχίες Κέντρα Εξυπηρέτησης Πολιτών (ΚΕΠ), που είχαν σαν κύριο σκοπό την προστασία και διευκόλυνση των πολιτών από τη λειτουργία της Δημόσιας Διοίκησης και των προβλημάτων που αυτή απέφερε. Στην περιφέρεια δυτικής Ελλάδας λειτουργούν 69 ΚΕΠ, από τους δήμους και 5 ΚΕΠ και από τις νομαρχίες 3 ΚΕΠ.

ΠΟΔΗΛΑΤΟΔΡΟΜΟΙ

Είναι αλήθεια ότι το ποδήλατο θεωρείται σήμερα στην Ελλάδα ως παιχνίδι, ενώ η χρήση του ως μεταφορικού μέσου παραγνωρίζεται εντυπωσιακά. Έτσι εμφανίζεται το φαινόμενο σε όλες τις ευρωπαϊκές χώρες η χρήση του ποδηλάτου να είναι ευρύτατα διαδεδομένη και να λαμβάνεται απαραίτητα υπόψη κατά την εκπόνηση κυκλοφοριακών μελετών, σε αντίθεση με τη χώρα μας που διαθέτει το πλεονέκτημα των κατάλληλων κλιματολογικών συνθηκών, γεγονός που θα δικαιολογούσε από μόνο του μια κυρίαρχη θέση του ποδηλάτου στην καθημερινή ζωή μικρών και μεγάλων.

Η απουσία του ποδηλάτου από τη ζωή μας φαντάζει ανεξήγητη, αν σκεφτούμε ότι έχει μόνο πλεονεκτήματα: είναι φθηνό και αθόρυβο, αποτελεί άριστο ψυχαγωγικό μέσο, η χρήση του δεν επιβαρύνει το περιβάλλον, συμβάλλει στη σωματική άσκηση, δεν απαιτεί τη διάθεση μεγάλων χώρων για την κυκλοφορία ή τη στάθμευσή του. Από την άλλη πλευρά, οι κεντρικές περιοχές, κυρίως των μεγάλων πόλεων, είναι ήδη κορεσμένες κυκλοφοριακά και υποβαθμισμένες περιβαλλοντικά. Οι σύγχρονες πολεοδομικές θεωρίες αποτρέπουν τις μετακινήσεις μέσων μαζικής μεταφοράς, με παράλληλη δημιουργία δικτύων κίνησης για πεζούς και ποδηλάτες.

Στη δυτική Ελλάδα υπάρχουν οι προοπτικές δημιουργίας ποδηλατοδρόμων, είτε αστικών είτε περιφερειακών. Στο Μεσολόγγι έχουν δημιουργηθεί και οι δύο τύποι ποδηλατοδρόμων, μεταφέροντας τα πλεονεκτήματα της πόλης:

έδαφος επίπεδο, μεγάλοι και πλατιοί δρόμοι, μικρή ποσότητα αυτοκινήτων. Το 2000-2004 δημιουργήθηκαν αστικοί ποδηλατοδρόμοι με χάραξη γραμμών που διαχωρίζουν το δρόμο για τα αυτοκίνητα από αυτόν για τα ποδήλατα, αλλά και οδοσήμανση που αναφέρονται τόσο στους ποδηλάτες όσο και στους οδηγούς των αυτοκινήτων. Τέλος, κατασκευάστηκε περιφερειακός ποδηλατοδρόμος μήκους 3,2 χλμ. που ενώνει την πόλη με το νησί Τουρλίδα. Η προσπάθεια αυτή έχει σαν αποτέλεσμα την αναλογία 1,7 ποδήλατα ανά κάτοικο.

Αλλά και σε άλλες περιοχές θα μπορούσε να εφαρμοστεί, όπως στην Πάτρα, η δημιουργία περιφερειακού ποδηλατοδρόμου κατά μήκος της παραλίας από το Ρίο μέχρι τα Βραχνάϊτα.

ΔΑΣΙΚΑ ΧΩΡΙΑ

Το πρόγραμμα κατασκευής δασικών χωριών συνιστά μια προσπάθεια με διττό στόχο: την επαφή και γνωριμία των κατοίκων των πόλεων με τον πλούτο των ορεινών όγκων της πατρίδας μας και συνάμα τη δημιουργία μικρών πόλεων αναψυχής σε δασικές – απομονωμένες περιοχές.

Προϋποθέσεις δημιουργίας δασικών χωριών:

- Να βρίσκεται στο ωραιότερο και πλέον δασωμένο σημείο του βουνού και να καλύπτει έκταση 30 τουλάχιστον στρεμμάτων.
- Να αποτελείται από 20 οικίσκους όπου κάθε οικίσκος να διαθέτει 2 δωμάτια, καθιστικό, κουζίνακι, τουαλέτα, τζάκι ή σόμπα.
- Το κάθε χωριό πρέπει να είναι συνδεδεμένο με το ηλεκτρικό δίκτυο ή να διαθέτει ηλεκτρογεννήτρια, πρέπει να υπάρχει δεξαμενή νερού για μπάνιο, τουαλέτα, πυρόσβεση, πότισμα.
- Στον περιβάλλοντα χώρο πρέπει να γίνει υποτυπώδης διαμόρφωση, δρομάκια, βρύσες, χώροι στάθμευσης.
- Απαραίτητη θεωρείται η εγκατάσταση δύο λυομένων ξύλινων κτιρίων, εμβαδού

120 τ.μ. το καθένα, για τη δημιουργία εστιατορίου και χώρου περιβαλλοντικής εκπαίδευσης.

- Οι ένοικοι του χωριού θα πρέπει να επιβαρύνονται με ένα ελάχιστο ποσό ανά άτομο την ημέρα, ώστε να καλύπτονται τα λειτουργικά έξοδα των δασικών χωριών.

Τα δασικά χωριά πρέπει να βρίσκονται κοντά σε περιοχές που να συνδυάζονται εναλλακτικές μορφές τουρισμού, όπως: πεζοπορία και ιππασία, αναρρίχηση στο βουνό, κατάβαση ποταμού με φουσκωτά σκάφη (ράφτινγκ) ή με καγιάκ.

Δασικά χωριά υπάρχουν ήδη στους νομούς Ξάνθης, Καρδίτσας, Φθιώτιδας, Φωκίδας, Αρκαδίας, Αιτωλοακαρνανίας και Άρτας. Στην Αιτωλοακαρνανία δημιουργείται στο δήμο Θέρμου στην περιοχή Μαίσωνα. Στην Αχαΐα θα δημιουργηθεί στο δήμο Φαρών στην περιοχή Λάπατα και στην Ηλεία στο δήμο Λασιώνος στην περιοχή Κίτρινο Κλαρί. Στόχος είναι να γίνει ένα τουλάχιστον δασικό χωριό σε κάθε στεριανό νομό και ορισμένα σε μεγάλα νησιά, σε όλη την Ελλάδα.

ΣΧΟΛΕΙΑ ΔΕΥΤΕΡΗΣ ΕΥΚΑΙΡΙΑΣ

Τα σχολεία δεύτερης απευθύνονται σε Έλληνες που δεν ολοκλήρωσαν την εννιάχρονη υποχρεωτική εκπαίδευση. Με το θεσμό αυτό τους παρέχεται η δυνατότητα να αποκτήσουν απολυτήριο ισότιμο του Γυμνασίου ύστερα από διετή φοίτηση (δύο εννιάμηνα) και να ενταχθούν απόλυτα στις επαγγελματικές απαιτήσεις της εποχής. Δικαιούχοι είναι όλοι οι ενήλικες από 18-55 ετών, που δεν έχουν ολοκληρώσει την υποχρεωτική τους εκπαίδευση. Στην Ελλάδα λειτουργούν 19 σχολεία δεύτερης ευκαιρίας, από τα οποία τα 3 στην περιφέρεια δυτικής Ελλάδας (Πάτρα, Αργίνο και Πύργο).

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΜΑΖΙΚΟΥ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ

Τα προγράμματα μαζικού αθλητισμού υλοποιούνται από τη Γενική Γραμματεία Αθλητισμού σε συνεργασία με δήμους και άλλους φορείς. Τα προγράμματα καλούν όλους τους πολίτες ανεξαρτήτως φύλου, ηλικίας και ικανότητας να συμμετάσχουν ελεύθερα σε κάθε αθλητική δραστηριότητα, απολαμβάνοντας έτσι τη χαρά της άθλησης και της δημιουργίας, ενώ συντελούν στη βελτίωση της υγείας και στην καλύτερη ποιότητα ζωής. Ο στόχος είναι η επέκταση του μαζικού αθλητισμού σε όλους τους δήμους της χώρας και τη λειτουργία τμημάτων για παιδιά, για νέους, για ηλικιωμένους, για γυναίκες και για άτομα με ειδικές ανάγκες.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ

1.«ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΡΟΝΟΙΑ ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗ»

Από τον Μάρτιο του 2004 το Υπουργείο Υγείας και Πρόνοιας μετονομάστηκε σε Υπουργείο Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης. Η αλλαγή αυτή δεν ήταν τυπικού χαρακτήρα αλλά συμβόλιζε τη νέα αντίληψη για τις παρεχόμενες υπηρεσίες στο χώρο της κοινωνικής φροντίδας. Η έννοια της κοινωνικής αλληλεγγύης αναδεικνύει το σεβασμό και τον τρόπο αντιμετώπισης των αποδεκτών της κοινωνικής φροντίδας· ενώ η κοινωνική πρόνοια είναι σε μεγάλο βαθμό συνυφασμένη με την εξάρτηση των «αδύνατων» συνανθρώπων μας από τις κρατικές υπηρεσίες. Οι σύγχρονες όμως αντιλήψεις για την παροχή κοινωνικής φροντίδας και ο σεβασμός της ανθρώπινης αξιοπρέπειας έρχεται σε αντίθεση με την έννοια της εξάρτησης.

Ένας άνθρωπος μπορεί να είναι φιλόanthropos, μία οργάνωση να είναι φιλανθρωπική επίσης. Το κράτος όμως όχι.

Ο φιλόanthropos βοηθά από το υστέρημα του. Το κράτος είναι υποχρεωμένο να μεριμνά όχι μόνο για τη φροντίδα των ανθρώπων που βρίσκονται σε ανάγκη, αλλά να τους στηρίζει ουσιαστικά να σταθούν στα πόδια τους.

Αυτό που πρέπει να γίνει σαφές, είναι ότι η υγεία και η κοινωνική αλληλεγγύη απαιτούν διαφορετική προσέγγιση. Η ισότητα στην πρόσβαση και η ίση μεταχείριση όλων, είναι οι βασικές αξίες στον τομέα της υγείας. Στην υγεία πρέπει να αντιμετωπίζουμε το ίδιο έναν έλληνα με έναν μετανάστη, έναν φτωχό με έναν εύπορο πολίτη.

Στην κοινωνική αλληλεγγύη όμως η ισότητα αντιμετώπισης όλων των ανθρώπων απλά αναπαράγει την ανισότητα. Με διαφορετικό τρόπο οφείλει να σταθεί η πολιτεία δίπλα στον πρόσφυγα ή δίπλα σε μία γυναίκα- θύμα παράνομης εμπορίας, διαφορετικά σε «ένα παιδί των φαναριών», διαφορετικά σε έναν άνθρωπο με κινητικά προβλήματα.

Κοινωνική αλληλεγγύη σημαίνει να μην επιβάλλεις το όνειρο σου στους άλλους, αλλά να τους στηρίξεις όσο χρειάζεται για πετύχουν οι ίδιοι να κάνουν τα δικά τους όνειρα πραγματικότητα. Γιατί δεν μεριμνάς μόνο για την υγεία των ανθρώπων, αλλά θέτεις τις βάσεις για την ευτυχία τους. Αυτή η μεταβολή στον τρόπο που θεωρούμε την κοινωνική αλληλεγγύη μεταφράζεται σε συγκεκριμένο στρατηγικό σχεδιασμό.

Το Υπουργείο Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, σχεδιάζει την υλοποίηση του «Εθνικού Συστήματος Κοινωνικής Αλληλεγγύης» το οποίο βασίζεται στους εξής πυλώνες:

1. Στον σχεδιασμό προγραμμάτων κοινωνικής παρέμβασης βασισμένα στις αρχές της Λευκής Βίβλου για τη Διακυβέρνηση με ουσιαστική εφαρμογή των γενικών της αρχών: Ανοικτότητα (openness), συμμετοχή, καταλογισμός ευθυνών, αποτελεσματικότητα και συνοχή.
2. Στον εκσυγχρονισμό των δομών των δημοσίων και ιδιωτικών φορέων της Πρόνοιας στη βάση της αποτελεσματικότητας, της αποδοτικότητας και της πολυδιάστατης αξιολόγησης.
3. Στον σχεδιασμό και εφαρμογή προγραμμάτων κοινωνικής παρέμβασης σε πλουραλιστική βάση (συμμετοχή κρατικών φορέων, μη κυβερνητικών οργανώσεων, τοπικής αυτοδιοίκησης και εκπροσώπων ομάδων-στόχου) με ιδιαίτερη έμφαση στην αρχή της Ουσιαστικής Καταλληλότητας των φορέων που παρέχουν κοινωνική φροντίδα.
4. Στη δημιουργία ευέλικτων δικτύων κοινωνικής φροντίδας και διάχυση της τεχνογνωσίας και των καλών πρακτικών στα υποκείμενα του δικτύου.
5. Στην αξιοποίηση ανθρώπινων και υλικών πόρων του ιδιωτικού τομέα.
6. Στην επικέντρωση και προσαρμοστικότητα στις ιδιαίτερες ανάγκες των κοινωνικών ομάδων που βιώνουν ή απειλούνται από κοινωνικό αποκλεισμό.

Η δημιουργία από την αρχή των βάσεων για την ανάπτυξη των προνοιακών φορέων στη χώρα μας:

- Σχεδιασμός ενός συστήματος πιστοποίησης των νομικών προσώπων ιδιωτικού δικαίου που δραστηριοποιούνται στην κοινωνική φροντίδα, όχι μόνο για τον έλεγχο των κρατικών πόρων που στηρίζουν μία σειρά από μη κερδοσκοπικές κοινωνικές παρεμβάσεις, αλλά και να αποτελέσει μία πλατφόρμα ανάπτυξης του τρίτου τομέα κατά τα επιτυχή πρότυπα χωρών του δυτικού κόσμου. Η διαδικασία της Α' φάσης της πιστοποίησης έχει ήδη ολοκληρωθεί.
- Εξέταση αναδιάρθρωσης των κρατικών φορέων κοινωνικής φροντίδας, ώστε να είναι περισσότερο αποτελεσματικοί και να ανταποκρίνονται στις απαιτήσεις της ελληνικής κοινωνίας.
- Επεξεργασία του θεσμικού πλαισίου για την Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη στο χώρο της Κοινωνικής Αλληλεγγύης. Σκοπός είναι η υποστήριξη και η διευκόλυνση των επιχειρήσεων της αγοράς που θέλουν να «επιστρέψουν» ένα μέρος των κερδών τους στην κοινωνία, να το πράξουν με τον πλέον επωφελή τρόπο για τους ανθρώπους που έχουν ανάγκη.

2.ΓΕΝΙΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΦΙΛΟΞΕΝΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΝΤΑΞΗΣ ΠΡΟΣΦΥΓΩΝ, ΠΑΛΙΝΝΟΣΤΟΥΝΤΩΝ ΚΑΙ ΕΛΛΗΝΩΝ ΤΣΙΓΓΑΝΩΝ ΣΤΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΚΡΑΤΟΣ

Προγράμματα Προσωρινής Φιλοξενίας σε Πρόσφυγες Αιτούντες Άσυλο

Το Υπουργείο Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης είναι η Εθνική Διαχειριστική Αρχή του Ευρωπαϊκού Ταμείου Προσφύγων. Διανύουμε την μεταβατική φάση από την περίοδο 2000 -2004 στην νέα περίοδο λειτουργίας του Ταμείου 2005-2010.

Στο πλαίσιο αυτό έχουν αναπτυχθεί προγράμματα προσωρινής φιλοξενίας Αιτούντων Άσυλο-Προσφύγων και Παραμενόντων για ανθρωπιστικούς λόγους σε Κέντρα Υποδοχής Αλλοδαπών τα οποία λειτουργούν σε συνεργασία με Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις και η οργανική τους δύναμη ανέρχεται σε 1045 άτομα τα οποία χρηματοδοτήθηκαν από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Προσφύγων και από τον Κρατικό Προϋπολογισμό.

Έχει εξασφαλιστεί επίσης η υγειονομική περίθαλψη των αιτούντων άσυλο και των λαθρομεταναστών με στόχο την προστασία της δημόσιας υγείας και την τήρηση των κανόνων υγιεινής διαβίωσης.

Προστασία Προσφύγων

Για τη διαμονή, σίτιση και κοινωνική υποστήριξη των προσφύγων λειτουργούν από το Υπουργείο Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης τα ακόλουθα κέντρα (με πλήρη χρηματοδότηση από τον κρατικό προϋπολογισμό και λειτουργία από Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις):

- **Κέντρο Προσφύγων Λαυρίου** δυναμικότητας 300 ατόμων. Χρηματοδοτείται πλήρως από το Υπουργείο Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης και λειτουργεί από τον Ελληνικό Ερυθρό Σταυρό.

- **Κέντρο Σπερχειάδας Φθιώτιδας** δυναμικότητας 100 ατόμων, Χρηματοδοτείται πλήρως από το Υπουργείο Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης και λειτουργεί από τον Ελληνικό Ερυθρό Σταυρό.
- **Κέντρο Κοκκινοπηλούς Λάρισας** δυναμικότητας 100 ατόμων. Χρηματοδοτείται πλήρως από το Υπουργείο Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης και λειτουργεί από τον Ελληνικό Ερυθρό Σταυρό.
- **Κέντρο Ασυνόδευτων Παιδιών** ηλικίας 15-18 ετών στα Ανώγεια Κρήτης, δυναμικότητας 20 ατόμων. Χρηματοδοτείται πλήρως από το Υπουργείο Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης και λειτουργεί από το Εθνικό Ίδρυμα Νεότητας.

Στα πλαίσια του Ευρωπαϊκού Ταμείου Προσφύγων λειτουργούν τα ακόλουθα κέντρα:

Ελληνικό Ινστιτούτο Αλληλεγγύης και Συνεργασίας

Λειτουργία Κέντρου Φιλοξενίας, Σίτισης και Κοινωνικοοικονομικής ένταξης αιτούντων άσυλο αλλοδαπών στον Ασπρόπυργο Αττικής.

Το πρόγραμμα αφορά στη λειτουργία του Κέντρου Ασπροπύργου με σκοπό την παροχή προσωρινής φιλοξενίας και την προώθηση της κοινωνικοοικονομικής ένταξης σε αιτούντες άσυλο αλλοδαπούς μέσα από τις ακόλουθες δράσεις: σίτιση και διαμονή σε υπάρχοντες προκατασκευασμένους οικίσκους υψηλών προδιαγραφών ψυχοκοινωνική στήριξη, ιατροφαρμακευτική υποστήριξη, παροχή μετάφρασης και νομικής υποστήριξης, δημιουργική απασχόληση των παιδιών σχολικής και προσχολικής ηλικίας και προγράμματα εκμάθησης της ελληνικής γλώσσας. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στις ιδιαίτερα ευάλωτες ομάδες του προσφυγικού πληθυσμού και συγκεκριμένα στα θύματα πολέμου και βασανιστηρίων, στα ανήλικα παιδιά, στις μονογονεϊκές οικογένειες, σε άτομα με ειδικές ανάγκες, στις γυναίκες και σε άτομα με ιδιαίτερα προβλήματα υγείας. Η λειτουργία του Κέντρου στηρίζεται στην ενεργό συμμετοχή των ίδιων των φιλοξενούμενων και στη χρήση της υπάρχουσας υποδομής προκειμένου να πραγματοποιηθούν οι

προαναφερόμενες δράσεις. Ιδιαίτερης σημασίας είναι η συμμετοχή της Νομαρχίας Δυτικής Αττικής, η οποία υποστηρίζει το συγκεκριμένο Κέντρο από τη στιγμή της δημιουργίας του. Το σχέδιο σκοπεύει στην ενδυνάμωση και προέκταση των συνεργασιών με όλους τους φορείς που ασχολούνται με τον προσφυγικό πληθυσμό, το Θριάσειο Νοσοκομείο, τα Κέντρα Υγείας Ελευσίνας και Ασπροπύργου, άλλους Μη Κυβερνητικούς Οργανισμούς, τις τοπικές αρχές, κλπ.

Ελληνικό Συμβούλιο για τους Πρόσφυγες

Παροχή νομικής συνδρομής κατά τα διοικητικά και δικαστικά διαβήματα στους αιτούντες άσυλο και παροχή αρχικού προσανατολισμού.

Το πρόγραμμα αφορά στην παροχή νομικής στήριξης στους αιτούντες άσυλο στην Ελλάδα σε όλα τα στάδια για την απόκτηση της προσφυγικής ιδιότητας μέσω:

- δωρεάν νομικής συνδρομής, βοήθειας και εκπροσώπησης στους αιτούντες άσυλο στην Ελλάδα (α) στον πρώτο βαθμό, και (β) στην επιτροπή ή ενώπιον δικαστηρίου ή άλλων αρχών, ανάλογα με την αξιολόγηση και τις ανάγκες κάθε περίπτωσης (on merit).
- σε περιπτώσεις μαζικών αφίξεων στα σύνορα και σε συνεννόηση με την Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ και τα συναρμόδια Υπουργεία, διοργάνωση επείγουσών αποστολών (διερμηνείς, δικηγόροι) για παροχή επιτόπου νομικής αρωγής και αξιολόγησης των περιπτώσεων,
- συντήρηση πανελλαδικού δικτύου νομικής βοήθειας για παροχή αποτελεσματικής συνδρομής σε αιτούντες άσυλο,
- Παρακολούθηση πολιτικών / νομοθετικών εξελίξεων και διοργάνωση / συμμετοχή σε ενημερωτικά σεμινάρια.

Ίδρυμα Κοινωνικής Εργασίας

Το ΝΕΦΕΛΗ είναι το πρόγραμμα υποδοχής και ένταξης αιτούντων

άσυλο και αφορά στη δημιουργία οργανωμένης και εποπτευόμενης στέγασης, δηλαδή ενοικίαση διαμερισμάτων 2-3 δωματίων στα οποία διαβιούν αιτούντες άσυλο ανά ομάδες για να αντιμετωπιστούν οι αυξανόμενες ανάγκες στέγασης λόγω της συνεχούς εισροής αιτούντων άσυλο στη χώρα μας.

Ο βασικός σκοπός του προγράμματος είναι να αποτελέσει μια πρωτοπόρο λύση στο πρόβλημα υποδοχής και ενσωμάτωσης προσφύγων, σε συνθήκες ημιαυτόνομης διαβίωσης δίνοντας εξαρχής τη δυνατότητα να προωθηθεί η ένταξη μέσα στην ίδια την τοπική κοινότητα. Στόχος είναι η αποφυγή γκετοποίησης και ιδρυματοποίησης που παρατηρείται στα μεγάλα κέντρα υποδοχής.

Οι πρόσφυγες διαμένουν στα διαμερίσματα υπό τη σθεναρή εποπτεία του ΙΚΕ με κάλυψη των εξόδων διαμονής, τροφής και μετακίνησης για ορισμένο χρονικό διάστημα. Τους παρέχεται συνεχής ψυχοκοινωνική υποστήριξη, συμβουλευτική και πληροφόρηση / ενημέρωση σε θέματα πρακτικά & καθημερινής διαβίωσης, όπως νομικών θεμάτων, υγείας, εργασίας, εκπαίδευσης κλπ. Παράλληλα, εντάσσονται σε προγράμματα εκμάθησης της Ελληνικής γλώσσας, ενώ μέσω των επαφών με την τοπική κοινότητα προωθείται η εκπαίδευση και η επαγγελματική τους αποκατάσταση.

Κέντρο Κοινωνικής Αλληλεγγύης Θεσσαλονίκης

Το Κέντρο είναι δυναμικότητας 100 ατόμων. Χρηματοδοτείται από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Προσφύγων με στόχο τη βελτίωση των συνθηκών υποδοχής και φιλοξενίας στο κέντρο (βελτίωση υποδομών στέγασης, ιατρικής φροντίδας και παροχή υλικής ενίσχυσης στους αιτούντες άσυλο), τη δημιουργία Μόνιμης Δομής Συμβουλευτικής – Ψυχοκοινωνικής Στήριξης και Επαγγελματικού προσανατολισμού, καθώς και την ενδυνάμωση των κοινωνικά ευπαθών προσφύγων μέσω συμβουλευτικής- κοινωνικής υποστήριξης και ανάπτυξη δεξιοτήτων.

Πανελλήνια Ένωση των Εν Ελλάδι Ασυριών

Η Πανελλήνια Ένωση των Εν Ελλάδι Ασυριών, στα πλαίσια του προγράμματος του Ευρωπαϊκού Ταμείου Προσφύγων, αποβλέπει στην ένταξη των ατόμων που ανήκουν στις ομάδες στόχου (αναγνωρισμένοι πρόσφυγες, άτομα με έγκριση παραμονής για ανθρωπιστικούς λόγους, αιτούντες άσυλο) και πιο συγκεκριμένα στη βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης, τον εφοδιασμό με γλωσσικές δεξιότητες και τον εξοπλισμό ενός χώρου που λειτουργεί παράλληλα σαν σχολείο και σαν πολιτιστικό κέντρο.

Ελληνικός Ερυθρός Σταυρός

Πολυδύναμο Κέντρο Κοινωνικής Στήριξης και Ενσωμάτωσης Προσφύγων.

Το Κέντρο αποσκοπεί στην υποστήριξη και ενίσχυση των προσφύγων και αιτούντων άσυλο για την αποτελεσματική ένταξη τις στην ελληνική κοινωνία.

Ειδικότεροι στόχοι του προγράμματος είναι:

- υλική και σε ορισμένες περιπτώσεις οικονομική βοήθεια
- πληροφόρηση, συμβουλευτική, ψυχολογική υποστήριξη
- διευκόλυνση στην πρόσβαση στην εκπαίδευση και στην αγορά εργασίας
- δυνατότητες για δημιουργική έκφραση, για ενεργοποίηση δικτύων μεταξύ τις αλλά και με την κοινότητα
- ανάπτυξη καλλιτεχνικών και δημιουργικών δεξιοτήτων
- διατήρηση τις πολιτιστικής ταυτότητας και παράδοσης των προσφύγων
- ενημέρωση, ευαισθητοποίηση τις κοινής γνώμης για θέματα προσφύγων
- ενίσχυση του υπάρχοντος συστήματος ενσωμάτωσης

Σε όλα τα παιδιά που φιλοξενούνται στα κέντρα υποδοχής προσφύγων παρέχεται η δυνατότητα εκμάθησης τις Ελληνικής γλώσσας. Έχουν πρόσβαση σε όλες τις εκπαιδευτικές βαθμίδες. Επίσης τους παρέχεται νομική, ψυχολογική, κοινωνική και συμβουλευτική στήριξη. Για την ψυχαγωγία, συνεύρεση, επικοινωνία

ωνία και έκφραση των παιδιών λειτουργούν εργαστήρια ραπτικής, κεραμικής, ζωγραφικής, χορού και μουσικής.

Σημειώνεται ότι ο αριθμός των αιτούντων άσυλο δεν είναι σταθερός και ούτε μπορεί να προβλεφθεί. Παρουσιάζει τις σαφώς ανοδικές τάσεις από τις αρχές της δεκαετίας του 90 όπου από 2672 αιτήσεις το 1991 φτάσαμε τις 5499 το 2001, τις 8178 το 2003 και τις 8059 το 2004.

Το έτος 2004 σε συνεργασία με τον Διεθνή Οργανισμό Μετανάστευσης υλοποιήθηκε πρόγραμμα εθελοντικού επαναπατρισμού αλλοδαπών αιτούντων άσυλο.

Σε περίπτωση που τα ανωτέρω κέντρα είναι γεμάτα και χρειαστεί να παρασχεθεί φιλοξενία, ενεργοποιούμε το πρόγραμμα φιλοξενίας σε Ξενοδοχεία με το Ελληνικό Συμβούλιο Προσφύγων το οποίο επιχορηγούμε από τον κρατικό προϋπολογισμό.

Διακρατικό Πρόγραμμα "Join-In Mainstreaming of equality and non discrimination" σε συνεργασία με τις χώρες: Σουηδία, Φιλανδία, Ισπανία, Ιταλία, Ουγγαρία.

Πρόγραμμα "Equality of Health" σε συνεργασία με τον Διεθνή Οργανισμό Μετανάστευσης, το Πάντειο Πανεπιστήμιο και τις χώρες Ιταλία και Φιλανδία:

Κοινωνικά Αδύναμοι

Το Υπουργείο Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης για την αποτελεσματικότερη αντιμετώπιση των προβλημάτων που δημιουργούνται στους πολίτες που πλήττονται από θεομηνία και σε συνεργασία με την οικεία Νομαρχία χορηγεί:

1. Σκηνές και κουβέρτες για την προσωρινή στέγαση τους.
2. Οικονομική ενίσχυση ποσού 586,94 Ευρώ σε κάθε οικογένεια για την κάλυψη των πρώτων αναγκών τους.

3. Εκτός των 586,94 Ευρώ που δίνονται για την κάλυψη των πρώτων αναγκών, οι οικογένειες που υπέστησαν ζημιά και είναι πολύτεκνες, ενισχύονται με επιπλέον 589,94 Ευρώ.
4. Επιπλέον οικονομική ενίσχυση 589,94 Ευρώ λαμβάνουν και οι πληγείσες οικογένειες για κάθε μέλος τους που είναι άτομο με ειδικές ανάγκες και επιδοτείται από την Πρόνοια.
5. Οικονομική ενίσχυση ποσού μέχρι 5.869,41 Ευρώ κατά νοικοκυριό, για την επισκευή κύριας οικίας ή αντικατάσταση οικοσκευής.
6. Οικονομική ενίσχυση 4.402,05 Ευρώ σε άτομα που υπέστησαν αναπηρία από τραυματισμό στη θεομηνία.
7. Επίσης σε εφαρμογή του Άρθρου 18 του Ν. 2768/99 με Κοινή Υπουργική Απόφαση, επιτρέπεται η καταβολή έκτακτης οικονομικής βοήθειας στις οικογένειες όσων έχασαν τη ζωή τους εξαιτίας σεισμού ή άλλων φυσικών φαινομένων.

Συγκεκριμένα, οι πληγέντες από θεομηνία υποχρεούνται -προκειμένου να τύχουν δικαιούχοι των προαναφερόμενων οικονομικών ενισχύσεων- να υποβάλουν τη σχετική αίτηση στην οικεία Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση (Δ/ση Πρόνοιας), μέσα σε ένα (1) μήνα από την ημερομηνία του συμβάντος.

Επίσης σε άτομα ή οικογένειες που αντιμετωπίζουν προβλήματα ένδειας λόγω έκτακτης ανάγκης, δίνεται ενίσχυση ποσού:

1. Μέχρι 234,78 Ευρώ σε όλες τις περιπτώσεις
2. Μέχρι 586,94 Ευρώ όταν η οικογένεια που αντιμετωπίζει το πρόβλημα είναι και πολύτεκνη.

Παλινοστούντες Έλληνες

1. Εφάπαξ χρηματικό βοήθημα 117,39 Ευρώ για την κάλυψη εξόδων πρώτης εγκατάστασης
2. Εφάπαξ χρηματικό βοήθημα 176,08 Ευρώ για τη μεταφορά οικογενειακής

οικοσκευής

3. Εφάπαξ χρηματικό βοήθημα 146,73 Ευρώ για όσες οικογένειες παλιννοστούτων εγκαθίστανται σε ακριτικές περιοχές
4. Κάλυψη μεταφοράς σορού 293,43 Ευρώ (αφορά επαναπατριζόμενους)
5. Μηνιαίο οικονομικό βοήθημα 35,22 Ευρώ στους συμπληρώσαντες το 60^ο έτος της ηλικίας τους ή ανίκανους για εργασία, οικονομικά αδύνατους.

Οι παραπάνω δαπάνες διατίθενται από τον προϋπολογισμό των Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων της χώρας.

Έλληνες Τσιγγάνοι

Πρόγραμμα Προάσπισης- Προαγωγής Υγείας Ελλήνων Τσιγγάνων

Απευθύνεται σε τσιγγάνους που μεταστεγάζονται σε οργανωμένους οικισμούς, ενώ με κινητές μονάδες γίνεται κοινωνική και ιατρική παρέμβαση σε μετακινούμενους πληθυσμούς.

Στα πλαίσια των μέτρων «*Τοπικές Πρωτοβουλίες Απασχόλησης*» (ΤΠΑ) και «*Ολοκληρωμένες Παρεμβάσεις για την Αστική Ανάπτυξη*» δημιουργούνται Ιατροκοινωνικά Κέντρα τα οποία παρέχουν υπηρεσίες πρόληψης, βασικής πρωτοβάθμιας φροντίδας υγείας και πρωτοβάθμιας κοινωνικής φροντίδας καθώς και διευκόλυνση πρόσβασης των Ελλήνων Τσιγγάνων στο Εθνικό Σύστημα Υγείας, την εξοικείωση τους με τις δημόσιες υπηρεσίες και την κοινωνική τους ένταξη. Ανάλογες υπηρεσίες παρέχονται στους μετακινούμενους πληθυσμούς από κινητές μονάδες.

Δράσεις Κινητών Μονάδων

Στα πλαίσια του Προγράμματος «*Προάσπιση και Προαγωγή Υγείας και Κοινωνική Ένταξη των Ελλήνων Τσιγγάνων*», το Υπουργείο Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης συνεργαζόμενο με το ΚΕΕΛ, τις Δ.Υ.ΠΕ της χώρας, τις Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις (Δ/νσεις Υγείας και Δ/νσεις Κοινωνικής Πρόνοιας)

καθώς και τους Δήμους της χώρας, έκανε:

Ιατρική παρέμβαση

1. Από το Μάρτιο 2003 έως το Φεβρουάριο 2004, οι κινητές μονάδες επισκέφτηκαν σε ολόκληρη την επικράτεια 79 οικισμούς P/T, εξετάστηκαν 7.900 παιδιά και διενεργήθηκαν 35.800 εμβολιασμοί συνολικά. Υπολογίζουμε ότι ο αριθμός των εξετασθέντων παιδιών αντιπροσωπεύει το 85% του τσιγγάνικου παιδικού πληθυσμού της χώρας.

2. Από τον Ιούνιο του 2004 έως και τον Δεκέμβριο του 2004 έγινε επίσκεψη στους καταυλισμούς των Ελλήνων Τσιγγάνων όπου εμβολιάστηκαν συνολικά 750 παιδιά και έγιναν περίπου 1800 πολλαπλά εμβόλια. Επίσης εξετάστηκαν περίπου 170 ενήλικες. Οι επισκέψεις πραγματοποιήθηκαν στις εξής περιοχές:

- Ασπρόπυργος Αττικής
- Καρδίτσα
- Σοφάδες Καρδίτσας
- Τρίκαλα
- Πάτρα Αχαΐας
- Καλαμάτα Μεσσηνίας
- Κατερίνη Πιερίας
- Λαμία Φθιώτιδας

3. Λόγω των ειδικών συνθηκών διαβίωσης των Τσιγγάνων, πέρα των κρατικών εμβολίων αγοράζονται και γίνονται τα εμβόλια ENZERIX Ηπατίτιδας και HIBERIX ή ACT-NIB Αιμόφιλου. Από τον Οκτώβριο του 2003 εντάσσεται στο πρόγραμμα κινητή μονάδα (η οποία ανήκει στο Νοσοκομείο Φιλιατών) και η οποία επισκέπτεται περιοχές της Αλβανίας για γυναικολογικό έλεγχο.

Κοινωνική Παρέμβαση

1. Έγιναν παραπομπές ατόμων και οικογενειών στις κοινωνικές Υπηρεσίες και τις Δ/σεις Πρόνοιας των Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων, καθώς επίσης και στον Ο.Α.Ε.Δ. για ανεύρεση εργασίας.
2. Έγινε εισαγωγή εγκαταλελειμμένων παιδιών σε ιδρύματα και εισαγωγή ανάπηρων παιδιών σε Κέντρα Αποκατάστασης.
3. Παρασχέθηκαν υπηρεσίες Οικογενειακού Προγραμματισμού και αναπτύχθηκαν άλλες Κοινωνικές Δράσεις.
4. Τέλος στα πλαίσια του Μέτρου 3.1 του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Υγεία - Πρόνοια» του Γ κοινοτικού πλαισίου Στήριξης (2000-2006), προσλαμβάνονται από τους Δήμους κοινωνικοί επιστήμονες για τη δημιουργία Δικτύου Κοινωνικών Υπηρεσιών που θα παρέχουν υποστηρικτικές υπηρεσίες κοινωνικο-οικονομικής (επαν)ένταξης σε άτομα που απειλούνται ή πλήττονται με αποκλεισμό κυρίως από την αγορά εργασίας, ανάμεσα τους και οι Τσιγγάνοι.

Μέχρι σήμερα έχουν γίνει επισκέψεις σε 81 οικισμούς Τσιγγάνων στις εξής περιφέρειες: Αττικής Πελοποννήσου, Στερεάς Ελλάδας, Ανατολικής Μακεδονίας-Θράκης, Θεσσαλίας, Β. Αιγαίου, Κρήτης και Δ. Ελλάδας.

Εθνικό Κέντρο Άμεσης Κοινωνικής Βοήθειας (ΕΚΑΚΒ)

Το Εθνικό Κέντρο Άμεσης Κοινωνικής Βοήθειας είναι αυτοτελές ΝΠΔΔ με έδρα την Αθήνα και υπάγεται στον έλεγχο του Υπουργείου Υγείας & Κοινωνικής Αλληλεγγύης.

Σκοπός του είναι ο συντονισμός του δικτύου παροχής υπηρεσιών κοινωνικής στήριξης σε άτομα, οικογένειες και πληθυσμιακές ομάδες που διέρχονται έντονη συναισθηματική κρίση ή περιέρχονται σε κατάσταση έκτακτης ανάγκης. Ειδικότερα οι υπηρεσίες που παρέχει περιλαμβάνουν:

- Συμβουλευτική πληροφόρηση και ενημέρωση για θέματα πρόνοιας
- Ψυχολογική υποστήριξη σε άτομα, οικογένειες και ομάδες

- Προσωρινή φιλοξενία σε ξενώνες σε άτομα που βιώνουν κάποια κρίση ή περιέρχονται σε κατάσταση έκτακτης ανάγκης
- Συντονισμό και διαμεσολάβηση για πρόσβαση σε υπηρεσίες κοινωνικής αλληλεγγύης που προσφέρονται από άλλους φορείς, μη κερδοσκοπικές εταιρείες και μη κυβερνητικές οργανώσεις.

Επίσης υλοποιούνται:

Πρόγραμμα Ιατρικής και Κοινωνικής Παρέμβασης στα κρατητήρια αλλοδαπών γυναικών στην Αμυγδαλέζα Αττικής σε συνεργασία με το Υπουργείο Δημόσιας Τάξης.

Πρόγραμμα Εθελοντικού Επαναπατριsmού Θυμάτων Σωματεμπορίας (Trafficking) σε συνεργασία με τον Διεθνή Οργανισμό Μετανάστευσης.

Ενέργειες Υποστήριξης Ατόμων που Απειλούνται ή Πλήττονται με Αποκλεισμό από την Αγορά Εργασίας στο Πλαίσιο των Δράσεων του Δικτύου Κοινωνικών - Υποστηρικτικών Υπηρεσιών σε Τοπικό Επίπεδο Μέτρο 3.1 του Ε.Π. «Υγεία-Πρόνοια» 2000-2006

Το Μέτρο 3.1 του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Υγεία - Πρόνοια» του Γ' Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης (2000-2006) προσανατολίζεται στην ανάπτυξη της πρωτοβάθμιας κοινωνικής φροντίδας με υπηρεσίες που αναπτύσσονται σε τοπικό επίπεδο. Η λειτουργία του Μέρου συνδέεται άμεσα με τη δημιουργία Δικτύου Κοινωνικών Υπηρεσιών, το οποίο θα εφαρμοστεί σε 150 περίπου Δήμους όλης της χώρας, στο πλαίσιο του οποίου θα παρέχονται υπηρεσίες υποστηρικτικού χαρακτήρα που θα στοχεύουν στην καταπολέμηση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλειsmού

	ΤΕΛΙΚΟΣ ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΣ ΤΟΥ ΜΕΤΡΟΥ 3.1
1	ΑΓΙΑ
2	ΑΓΙΟΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ
3	ΑΓΙΟΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ
4	ΑΓΙΟΣ ΠΑΥΛΟΣ
5	ΑΓΡΙΝΙΟ •
6	ΑΘΑΜΑΝΙΑ
7	ΑΙΤΩΛΙΚΟ •
8	ΑΚΡΩΤΗΡΙ
9	ΑΔΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΗ
10	ΑΛΙΚΑΡΝΑΣΣΟΣ
11	ΑΛΜΥΡΟΣ
12	ΑΜΑΛΙΑΔΑ •
13	ΑΡΓΟΣΤΟΛΙ
14	ΑΡΓΥΡΟΥΠΟΛΗ
15	ΑΡΤΕΜΙΔΑ (ΜΑΓΝΗΣΙΑΣ)
16	ΑΡΤΕΜΙΔΑ (ΛΟΥΤΣΑ)
17	ΑΡΤΕΜΙΣΙΟ
18	ΑΡΧΑΙΑ ΟΛΥΜΠΙΑ •
19	ΑΡΧΑΝΕΣ
20	ΑΣΠΡΟΠΥΡΓΟΣ
21	ΑΧΑΡΝΕΣ
22	ΒΟΛΟΣ
23	ΒΟΥΔΑ
24	ΓΑΖΙ
25	ΓΕΡΟΠΟΤΑΜΟΣ
26	ΓΡΕΒΕΝΑ
27	ΔΑΦΝΗ
28	ΔΡΑΜΑ
29	ΔΡΑΠΕΤΣΩΝΑ
30	ΕΔΕΣΣΑ
31	ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ
32	ΕΛΕΥΘΕΡΟΥΠΟΛΗ
33	ΕΛΕΥΣΙΝΑ
34	ΕΥΟΣΜΟΣ
35	ΖΕΦΥΡΙ
36	ΘΕΣΤΙΕΩΝ •
37	ΘΗΒΑ
38	ΚΑΛΑΒΡΥΤΑ
39	ΚΑΛΑΜΑΡΙΑ
40	ΚΑΛΑΜΠΑΚΑ
41	ΚΑΛΛΙΘΕΑ ΡΟΔΟΥ
42	ΚΑΛΥΒΙΑ
43	ΚΑΡΠΑΘΟΣ
44	ΚΑΡΠΕΝΗΣΙ
45	ΚΑΣΤΟΡΙΑ
46	ΚΑΤΕΡΙΝΗ
47	ΚΗΦΙΣΙΑ

48	ΚΙΛΚΙΣ
49	ΚΟΖΑΝΗ
50	ΚΟΝΙΤΣΑ
51	ΚΩΣ
52	ΛΑΠΠΑΙΩΝ
53	ΛΑΥΡΙΟ
54	ΛΑΧΑΝΑΣ
55	ΛΙΒΑΔΕΙΑ
56	ΛΙΤΟΧΩΡΟ
57	ΛΥΚΟΒΡΥΣΗ
58	ΜΑΚΕΔΟΝΙΔΑ
59	ΜΑΡΑΘΩΝΑΣ
60	ΜΑΡΚΟΠΟΥΛΟ
61	ΜΕΓΑΛΟΠΟΛΗ
62	ΜΕΝΕΜΕΝΗ
63	ΜΕΣΣΑΠΙΩΝ
64	ΜΕΣΣΗΝΗ
65	ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΣΗ
66	ΜΙΚΡΑ
67	ΜΟΒΡΗ
68	ΜΟΙΡΕΣ
69	ΝΑΞΟΣ
70	ΝΑΥΠΙΑΚΤΟΣ ●
71	ΝΕΑΠΟΛΗ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ
72	ΝΕΑΠΟΛΗ ΛΑΣΙΘΙΟΥ
73	ΝΕΑΣ ΙΩΝΙΑΣ
74	ΝΕΑΣ ΜΑΚΡΗΣ
75	ΝΙΚΟΣ ΚΑΖΑΝΤΖΑΚΗΣ
76	ΞΥΛΟΚΑΣΤΡΟ
77	ΟΡΦΕΑΣ (ΔΙΔΥΜΟΤΕΙΧΟ)
78	ΠΑΡΑΒΟΛΑ ●
79	ΠΑΤΡΑ ●
80	ΠΕΡΑΜΑ
81	ΠΛΑΤΥ
82	ΠΟΛΙΧΝΗ
83	ΡΟΔΟΣ
84	ΡΟΥΒΑΣ
85	ΣΑΜΟΘΡΑΚΗ
86	ΣΕΡΡΕΣ
87	ΣΗΤΕΙΑ
88	ΣΟΥΦΛΙ
89	ΤΑΜΥΝΕΩΝ
90	ΤΕΜΕΝΟΣ
91	ΤΡΙΚΑΛΑ
92	ΤΡΙΠΟΛΗ
93	ΥΜΗΤΤΟΣ

94	ΦΛΩΡΙΝΑ
95	ΧΑΛΛΑΣΤΡΑ
96	ΧΑΝΙΑ

Η ύπαρξη κουκίδας (●) αναφέρει πόλεις της Δ. Ελλάδας που είναι τελικοί δικαιούχοι του Μέτρου 3.1.

Βασικοί στόχοι του Δικτύου είναι η παροχή εξειδικευμένων πρωτοβάθμιων κοινωνικών υποστηρικτικών υπηρεσιών, με βάση την εξατομικευμένη προσέγγιση και τη διασύνδεση των εξυπηρετούμενων με τις δομές πρόωθησης στην απασχόληση. Το Μέτρο επιδιώκει επομένως να συμβάλλει με ουσιαστικό τρόπο στη συντονισμένη δράση, που αναπτύσσεται ήδη σε εθνικό επίπεδο, για την ολοκληρωμένη προσέγγιση της κοινωνικοοικονομικής (επαν)ένταξης ατόμων που απειλούνται ή πλήττονται με αποκλεισμό από την αγορά εργασίας. Στην κατεύθυνση αυτή, κεντρικό στόχο αποτελεί η ολοκληρωμένη και συστηματική παρέμβαση για την πρόληψη και την αντιμετώπιση των κοινωνικών αναγκών, την ενίσχυση των δυνατοτήτων απασχόλησης και την παροχή εξειδικευμένων υπηρεσιών που απευθύνονται σε άτομα που βιώνουν δυσχέρεια ένταξης στην αγορά εργασίας.

Το Μέτρο 3.1 στοχεύει επομένως στην υποστήριξη της λειτουργίας ενός νέου αποκεντρωμένου μοντέλου παροχής κοινωνικών υπηρεσιών, το οποίο εξυπηρετείται μέσω των δράσεων του δικτύου κοινωνικών υπηρεσιών σε τοπικό επίπεδο. Το δίκτυο κοινωνικών υπηρεσιών απευθύνεται σε ευπαθείς ομάδες που απειλούνται ή πλήττονται από αποκλεισμό και σε άτομα που δεν έχουν πρόσβαση στις υπηρεσίες και είναι αδύναμα να διαχειριστούν τα προβλήματα τους.

Ενδεικτικά, οι εξυπηρετούμενοι εντάσσονται στις ακόλουθες κατηγορίες:

- άτομα με αναπηρίες
- μέλη οικογενειών που παρέχουν υπηρεσίες φροντίδας σε άλλα εξαρτώμενα μέλη τους και για το λόγο αυτό αντιμετωπίζουν δυσχέρειες παραμονής ή

ένταξης στην αγορά εργασίας

- μονογονεϊκές οικογένειες
- κακοποιημένες γυναίκες
- παλιννοστούντες ομογενείς
- μετανάστες
- αιτούντες άσυλο και οι πρόσφυγες
- τσιγγάνοι
- άτομα με γλωσσικές και θρησκευτικές ιδιαιτερότητες
- αποφυλακισμένοι
- πρώην χρήστες ουσιών
- άστεγοι
- άνεργοι
- άλλες κατηγορίες ατόμων που βιώνουν ή απειλούνται με κοινωνικό αποκλεισμό και αποκλεισμό από την αγορά εργασίας.

Η λειτουργία των κοινωνικών υποστηρικτικών υπηρεσιών κατευθύνεται στις ακόλουθες παρεμβάσεις:

- καταγράφονται σε ατομικό επίπεδο οι ανάγκες και θα σχεδιάζεται σε συνεργασία με τον εξυπηρετούμενο δέσμη ενεργειών για την αντιμετώπιση των προβλημάτων του
- πραγματοποιούνται παραπομπές και διασυνδέσεις των επωφελούμενων με υπηρεσίες που αναπτύσσουν προγράμματα προώθησης στην απασχόληση, όπως τις περιφερειακές υπηρεσίες του ΟΑΕΔ καθώς και άλλες κοινωνικές υπηρεσίες, όπως τα ΚΠΑ, τα ΚΕΚ, τα ΚΕΣΥΥ
- αναπτύσσονται δράσεις παρακολούθησης και συνεχούς αξιολόγησης των επωφελούμενων και μετά την ολοκλήρωση προγραμμάτων κατάρτισης ή άλλων προγραμμάτων προώθησης στην απασχόληση καθώς και κατά το πρώτο διάστημα μετά την ένταξη στην αγορά εργασίας.

Στο πλαίσιο των παραπάνω στόχων του Μέτρου, έχουν προβλεφθεί δύο

κατηγορίες δράσεων:

- **Παροχή υπηρεσιών:** Πρόκειται για την κύρια κατηγορία δράσεων του Μέτρου και περιλαμβάνει την παροχή κοινωνικών υποστηρικτικών υπηρεσιών με στόχο την προώθηση στην απασχόληση σε τοπικό επίπεδο και πιο συγκεκριμένα σε επίπεδο φορέων Τοπικής Αυτοδιοίκησης α' και β' βαθμού.
- **Υποστηρικτικός μηχανισμός:** Πρόκειται για την επιστημονική και τεχνική υποστήριξη των ενεργειών του Μέτρου και περιλαμβάνει; την προετοιμασία, το συντονισμό των υπηρεσιών, την υποστήριξη της εφαρμογής, τη δημιουργία συστήματος παρακολούθησης και αξιολόγησης του προγράμματος, την τεχνική στήριξη των υπηρεσιών του Υπουργείου που είναι ο τελικός δικαιούχος, καθώς και την εμπύχωση και επιστημονική στήριξη των στελεχών που θα πλαισιώσουν τις εμπλεκόμενες υπηρεσίες.

Στο διάστημα από την 1^η πρόσκληση του Μέτρου 3.1 16/10/2002 έως σήμερα εντάχθηκαν στο Μέτρο 96 τελικοί δικαιούχοι. Από τους 96 Τελικούς Δικαιούχους έχουν ξεκινήσει τη δράση τους 90 Γραφεία Παροχής Κοινωνικών Υποστηρικτικών Υπηρεσιών τα οποία στελεχώνουν 167 κοινωνικοί επιστήμονες, ενώ άμεσα προβλέπεται να ολοκληρωθούν οι διαδικασίες έναρξης υλοποίησης των υπολοίπων 6 τελικών δικαιούχων που έχουν ενταχθεί στο Μέτρο 3.1. Τα 90 Γραφεία Παροχής Κοινωνικών Υποστηρικτικών Υπηρεσιών έχουν πραγματοποιήσει 211.770 ανθρωποώρες και έχουν εξυπηρετήσει 29.776 άτομα εκ των οποίων 18.841 Γυναίκες και 10.935 Άνδρες.

Εθελοντισμός και Πιστοποίηση Φορέων

Υπό την εποπτεία της Γενικής Γραμματείας Κοινωνικής Αλληλεγγύης και σε συνεργασία με το ΕΣΥΚΦ, προωθείται η πιστοποίηση των φορέων που έχουν εγγραφεί στο Εθνικό και Νομαρχιακό Μητρώο Φορέων ιδιωτικού τομέα μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, η οποία βρίσκεται στο στάδιο της ολοκλήρωσης της.

Προωθούνται δράσεις για την ανάπτυξη και προβολή του εθελοντισμού σε όλη τη χώρα για τον τομέα της κοινωνικής φροντίδας.

Κάθε χρόνο με αφορμή την Παγκόσμια Ημέρα Εθελοντισμού (5 Δεκεμβρίου) το ΥΥΚΑ σε συνεργασία με την ΕΡΤ βραβεύει εθελοντικούς φορείς από κάθε νομό της Ελλάδας σε ειδική πανηγυρική εκδήλωση.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ

1.«ΑΤΟΜΑ ΜΕ ΕΙΔΙΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ»

Τα άτομα με αναπηρίες αποτελούν το 9,3% του συνολικού πληθυσμού της χώρας, ενώ στην Ευρώπη υπολογίζονται στα 20 εκατομμύρια. Τα εμπόδια που συναντούν τα άτομα με αναπηρία σχετίζονται άμεσα με το είδος και την έκταση της αναπηρίας. Το είδος της αναπηρίας και τα συνεπακόλουθά της καθιστούν τα άτομα με αναπηρία μια ομάδα δίχως ομοιογένεια. Τα προβλήματά τους αναφέρονται κυρίως στην παροχή ίσων ευκαιριών στην εκπαίδευση και την απασχόληση, στη βελτίωση της ποιότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών υγείας και κοινωνικής φροντίδας και στην προσβασιμότητα.

Με το νόμο 2646/98 ιδρύθηκαν τα «Κέντρα Κοινωνικής Υποστήριξης και Κατάρτισης Ατόμων Με Αναπηρία» (ΚΕ.Κ.Υ.Κ.Α.ΜΕ.Α.) και αριθμούνται σε 24 πανελλαδικά. Σκοπός τους είναι η πρόωπη διάγνωση, η συμβουλευτική στήριξη, η ενημέρωση των ΑΜΕΑ και των οικογενειών τους, η παραπομπή τους σε εξειδικευμένες υπηρεσίες νοσηλείας και αποκατάστασης και η υποστήριξη για την ένταξή τους στον κοινωνικό ιστό.

Απευθύνονται σε άτομα με Αναπηρίες και ειδικότερα σε άτομα με συγγενείς διαταραχές ή βλάβες μόνιμες ή προσωρινές του μυϊκού, νευρικού, κυκλοφορικού, αναπνευστικού συστήματος καθώς και σε άτομα με νοητική υστέρηση, τα οποία έχουν ανάγκη φυσικής και κοινωνικής αποκατάστασης, με στόχο την πρόληψη της αναπηρίας ή τη μείωση της.

Στα Κέντρα αυτά, στην πλήρη μορφή τους (κλειστή περίθαλψη-νοσηλεία) υπάρχει η δυνατότητα διανοκτέρευσης ή νοσηλείας των ασθενών στις εγκαταστάσεις τους. Σκοπός τους είναι:

1. Η παροχή υπηρεσιών αποθεραπείας, φυσικής και κοινωνικής αποκατάστασης στα ανωτέρω άτομα, ανεξαρτήτως ηλικίας (ή οριζόμενης εκ των οργανισμών της εκάστοτε Υπηρεσίας),
2. Η παροχή ψυχολογικής και κοινωνικής στήριξης των ιδίων και των οικογενειών

τους,

3. Η εκπαίδευση του ατόμου στο να αυτοεξυπηρετείται και να εργάζεται έπειτα από την ασθένεια ή το ατύχημα,
4. Η λειτουργία προστατευμένων εργαστηρίων και κινητών μονάδων αποθεραπείας, φυσικής και κοινωνικής αποκατάστασης, για την κατ' οίκον περίθαλψη των ΑΜΕΑ και την επανένταξη τους στην κοινότητα,
5. Η υλοποίηση προγραμμάτων για έρευνα, θεμάτων που αφορούν τα ΑΜΕΑ.

Στην Δ. Ελλάδα κέντρα αποκατάστασης λειτουργούν:

- Αιτωλοακαρνανία (Αμφιλοχία και Αγρίνιο),
- Αχαΐα (Πάτρα και Αγρίνιο),
- Ηλεία (Χαινα και Πύργο).

ΓΕΝΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΜΕΤΡΟΥ ΚΑΙ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΕΠΙΤΕΥΞΗΣ ΤΟΥΣ – ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΠΡΑΞΕΩΝ – ΑΝΑΜΕΝΟΜΕΝΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ – ΔΕΙΚΤΕΣ

Εισαγωγική συνοπτική παρουσίαση υπάρχουσας κατάστασης

Σύμφωνα με την έρευνα Εργατικού Δυναμικού 1997 η απασχόληση και ανεργία στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας έχει ως εξής:

Απασχόληση και ανεργία κατά φύλο

		Σύνολο	Εργατικό Δυναμικό	Απασχολούμενοι	Άνεργοι	% Εργατικού Δυναμικού	Απασχολούμενων	% Ανεργίας
Σύνολο χώρας	Αμφότερων των φύλων	8.859.430	4.294.405	3.854.055	440.350	48,5%	89,7%	10,3%
	Άρρενες	4.206.615	2.612.004	2.438.980	173.024	62,1%	93,4%	6,6%
	Θήλεις	4.652.816	1.682.402	1.415.076	267.326	36,2%	84,1%	15,9%
Περιφ. Δυτ. Ελλάδας	Αμφότερων των φύλων	514.283	254.202	232.816	21.386	49,4%	91,6%	8,4%
	Άρρενες	250.233	156.387	147.641	8.745	62,5%	94,4%	5,6%
	Θήλεις	264.050	97.815	85.175	12.640	37,0%	87,1%	12,9%

Πηγή : Έρευνα Εργατικού Δυναμικού 1997

Παρόλο που το ποσοστό της ανεργίας των γυναικών στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας (12,9%) είναι σε μικρότερα επίπεδα από το αντίστοιχο ποσοστό σε επίπεδο χώρας (15,9%), η ανεργία των γυναικών είναι υπερδιπλάσια από αυτή των ανδρών, γεγονός που αποτελεί απειλή σε ότι αφορά στην ισότητα των ευκαιριών των δύο φύλων.

Όσον αφορά την διάρκεια της ανεργίας αλλά και την διάκριση των ανέργων σε παλαιούς και νέους η κατάσταση διαφοροποιείται σημαντικά. Η μακροχρόνια ανεργία στις γυναίκες αντιστοιχεί στο 75,6% των ανέργων γυναικών έναντι 56,3% για τους άνδρες. Το αντίστοιχο ποσοστό των μακροχρόνια ανέργων γυναικών στο σύνολο χώρας είναι 63,2%, υψηλό μεν αλλά σημαντικά χαμηλότερο (κατά 12,5 ποσοστιαίες μονάδες) από αυτό της περιφέρειας. Επιπλέον στην Περιφέρεια οι γυναίκες νέοι άνεργοι αντιστοιχούν στο 66,9% των ανέργων γυναικών έναντι 52,9% για τους άνδρες αντίστοιχα. Στο σύνολο χώρας οι γυναίκες νέοι άνεργοι αντιστοιχούν στο 54,9% των ανέργων γυναικών, δηλαδή είναι και εδώ κατά 12 ποσοστιαίες μονάδες χαμηλότερο από ότι στη περιφέρεια. Συνεπώς συμπεραίνεται ότι οι γυναίκες της περιφέρειας αντιμετωπίζουν μεν μικρότερη ανεργία συνολικά από τις γυναίκες στο σύνολο χώρας όμως βιώνουν σε μεγάλο βαθμό τόσο το πρόβλημα της μακροχρόνιας ανεργίας όσο και το πρόβλημα της αρχικής τους ένταξης στην αγορά εργασίας.

Αρκετές διεθνείς έρευνες έχουν πλέον εδραιώσει τις αρνητικές επιπτώσεις που επιφέρουν οι οικογενειακές υποχρεώσεις στην ένταξη των γυναικών στο εργατικό δυναμικό και την απασχόληση. Παρά το γεγονός ότι οι γυναίκες συμμετέχουν ισότιμα με τους άνδρες στη σχολική και πανεπιστημιακή εκπαίδευση, εξακολουθούν να καλύπτουν το μεγαλύτερο ποσοστό των ανειδίκευτων, επισφαλών και χαμηλόμισθων θέσεων εργασίας, ενώ αποτελούν την πλειονότητα των μακροχρόνια ανέργων. Οι υποχρεώσεις για τη φροντίδα των παιδιών, των ηλικιωμένων και των ατόμων με ειδικές ανάγκες εμπίπτουν κατά κύριο λόγο στον «τομέα ευθύνης» των γυναικών, στερώντας έτσι τη δυνατότητα ένταξης των

γυναικών στην ενεργό επαγγελματική ζωή ή επαγγελματικής τους εξέλιξης σε θέσεις ευθύνης με αποτέλεσμα τη μη αξιοποίηση ενός σημαντικότερου τμήματος των κοινωνικών ανθρωπίνων πόρων. Οι χαμηλοί δείκτες συμμετοχής και απασχόλησης του γυναικείου εργατικού δυναμικού, οφείλονται κατά μεγάλο μέρος σε αυτές τις αιτίες.

Η σύνδεση των κοινωνικών υπηρεσιών υποστήριξης με τις ενεργητικές πολιτικές της αγοράς εργασίας, καθιστά την περαιτέρω ενίσχυση και ανάπτυξη τους ένα σημαντικό πεδίο προτεραιότητας τόσο για την προώθηση της απασχόλησης όσο και για την προώθηση της ισότητας των ευκαιριών και την ενίσχυση της θέσης των γυναικών στην αγορά εργασίας.

Η παρούσα κατάσταση της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας από την άποψη των υποστηρικτικών υπηρεσιών έχει ως εξής:

1. ΦΡΟΝΤΙΔΑ ΠΑΙΔΙΩΝ

ΚΡΑΤΙΚΟΙ ΠΑΙΔΙΚΟΙ ΚΑΙ/Η ΒΡΕΦΙΚΟΙ ΣΤΑΘΜΟΙ

ΝΟΜΟΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ	ΔΥΝΑΜΙΚΟΤΗΤΑ
ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙΑΣ	54	2.865
ΑΧΑΪΑΣ	19	1.142
ΗΛΕΙΑΣ	16	1.024
ΣΥΝΟΛΟ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ	89	5.031

Πηγή : Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας - Διεύθυνση Υγείας Πρόνοιας

ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΔΟΜΩΝ ΦΡΟΝΤΙΔΑΣ ΠΑΙΔΙΩΝ ΜΕ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΑΠΟ ΤΟ Γ΄ ΚΠΣ (Ε.Π. ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΕΡΓΑΣΙΑΣ)

ΝΟΜΟΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ	ΔΥΝΑΜΙΚΟΤΗΤΑ	ΕΙΔΟΣ ΔΟΜΗΣ
ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙΑΣ	1	30	ΠΑΙΔΙΚΟΣ ΣΤΑΘΜΟΣ
	3	80	ΚΔΑΠ

ΑΧΑΪΑΣ	4	155	ΚΔΑΠ
ΗΛΕΪΑΣ	2	105	ΚΔΑΠ

Πηγή: Υπουργείο Εργασίας

2. ΦΡΟΝΤΙΔΑ ΗΛΙΚΙΩΜΕΝΩΝ (ΣΥΝΟΛΟ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ)

ΙΔΡΥΜΑ / ΦΟΡΕΑΣ / ΔΙΑΦΟΡΑ	ΑΡΙΘΜΟΣ
ΚΑΠΗ	15
ΒΟΗΘΕΙΑ ΣΤΟ ΣΠΙΤΙ	78

Πηγή : Υπουργείο Υγείας Πρόνοιας

ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΔΟΜΩΝ ΦΡΟΝΤΙΔΑΣ ΗΛΙΚΙΩΜΕΝΩΝ ΜΕ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΗ ΑΠΟ ΤΟ Γ΄ ΚΠΣ (Ε.Π. ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΕΡΓΑΣΙΑΣ)

ΝΟΜΟΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ	ΕΙΔΟΣ ΔΟΜΗΣ
ΑΧΑΪΑΣ	24	ΒΟΗΘΕΙΑ ΣΤΟ ΣΠΙΤΙ

3. ΦΡΟΝΤΙΔΑ ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ ΕΙΔΙΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ

ΙΔΡΥΜΑ / ΦΟΡΕΑΣ / ΔΙΑΦΟΡΑ	ΑΡΙΘΜΟΣ
ΕΙΔΙΚΑ ΣΧΟΛΕΙΑ	15
ΚΕΚΥΚΑΜΕΑ	2
ΚΕΝΤΡΑ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ	8

Πηγή: Υπουργείο Υγείας Πρόνοιας

- Καθορισμός και αναλυτική περιγραφή του περιεχομένου του μέτρου, των στόχων του και ανάλυση της συνέπειας/συνάφειας του ως προς τους στόχους του Άξονα προτεραιότητας στον οποίο εντάσσεται.

Περιεχόμενο:

Στο Μέτρο περιλαμβάνονται ενέργειες, που παρέχουν τις προϋποθέσεις για τη προώθηση της ισότητας ευκαιριών ανδρών/γυναικών. Τέτοιες ενέργειες αφορούν στην ανάπτυξη και ενδυνάμωση των Κοινωνικών Υπηρεσιών Υποστηρίξης, όπως η περιποίηση ηλικιωμένων, η λειτουργία Παιδικών Σταθμών, Κέντρων Δημιουργικής Απασχόλησης Παιδιών κ.α.

Στόχος:

Προώθηση ίσων ευκαιριών ανδρών/γυναικών μέσα από τον περιορισμό των εμποδίων που αποθαρρύνουν ή αποκλείουν τις γυναίκες από δυνατότητες και ευκαιρίες επαγγελματικής εξέλιξης.

Συνέπεια ως προς τους στόχους του Άξονα Προτεραιότητας στον οποίο εντάσσεται:

Ο στόχος του Άξονα Προτεραιότητας V «Προώθηση της Απασχόλησης και Εξειδίκευσης του Ανθρώπινου Δυναμικού», είναι η πρόληψη και καταπολέμηση της ανεργίας και η δημιουργία ίσων ευκαιριών πρόσβασης στην αγορά εργασίας για όλους. Ανάμεσα στους ειδικούς στόχους του Άξονα αναφέρεται και η ανάπτυξη και ενδυνάμωση υποστηρικτικών υπηρεσιών που συμβάλλουν στην αύξηση της συμμετοχής των γυναικών στην εργασία.

Επιπλέον το μέτρο βρίσκεται σε συνέπεια με τους στόχους του Πυλώνα IV (Ενίσχυση των πολιτικών ίσων ευκαιριών για γυναίκες και άνδρες) του Εθνικού Σχεδίου Δράσης για την Απασχόληση (ΕΣΔΑ).

- **Ιεράρχηση αναγκών και προτεραιοτήτων του μέτρου και σημαντικότητα ως προς την επίτευξη του στόχου του μέτρου. Συνοπτική και περιεκτική παρουσίαση.**
- **Συνοπτική περιγραφή κατηγοριών πράξεων και ενδεικτικές προβλεπόμενες πράξεις.**

Οι πράξεις που μπορούν να ενταχθούν σε αυτό το μέτρο αφορούν στην υποστήριξη λειτουργίας δομών Κοινωνικών Υπηρεσιών Στήριξης. Η αντίστοιχη κατηγορία ενέργειας του Ολοκληρωμένου Πληροφοριακού συστήματος είναι η 353 «Δομές Υποστήριξης Ανθρώπινου Δυναμικού».

Κατηγορίες Πράξεων και ενδεικτικές πράξεις αναφέρονται παρακάτω.

<i>Κατηγορία πράξης</i>	<i>Ενδεικτικές πράξεις</i>
<ul style="list-style-type: none"> Υπηρεσίες φροντίδας παιδιών 	<ul style="list-style-type: none"> Υποστήριξη λειτουργίας Βρεφονηπιακών Σταθμών Υποστήριξη λειτουργίας Παιδικών Σταθμών Υποστήριξη λειτουργίας Κέντρων Δημιουργικής Απασχόλησης Παιδιών (ΚΔΑΠ)
<ul style="list-style-type: none"> Υπηρεσίας φροντίδας ηλικιωμένων 	<ul style="list-style-type: none"> Υποστήριξη λειτουργίας Κέντρων Ημερήσιας Φροντίδας Ηλικιωμένων (ΚΗΦΗ) Προγράμματα «Βοήθεια στο Σπίτι»
<ul style="list-style-type: none"> Υπηρεσίες φροντίδας ατόμων με ειδικές ανάγκες 	<ul style="list-style-type: none"> Υποστήριξη λειτουργίας Βρεφονηπιακών Σταθμών με τμήμα ΑΜΕΑ Υποστήριξη λειτουργίας Παιδικών Σταθμών με τμήμα ΑΜΕΑ Υποστήριξη λειτουργίας Κέντρων Δημιουργικής Απασχόλησης Παιδιών με τμήμα ΑΜΕΑ (ΚΔΑΠ - ΑΜΕΑ) Προγράμματα «Βοήθεια στο Σπίτι» για Άτομα με Ειδικές Ανάγκες

ΤΕΧΝΙΚΟ ΔΕΛΤΙΟ ΜΕΤΡΟΥ

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΜΕΤΡΟΥ

ΚΩΔ. ΟΠΣ		
	ΚΠΣ	2000-2006
	ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ	ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ
	ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ	V. Προώθηση της Απασχόλησης και Εξειδίκευσης του Ανθρώπινου

		Δυναμικού
	ΜΕΤΡΟ	1. Ενδυνάμωση και Ανάπτυξη Κοινωνικών Υπηρεσιών Υποστήριξης
	ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ	Όλη η Περιφέρεια πλην συγκεκριμένων εξαιρέσεων
	ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΟΙ ΑΠΟ ΤΟ ΜΕΤΡΟ	Οι κάτοικοι της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδος και ειδικότερα οι γυναίκες που απειλούνται με αποκλεισμό από την αγορά εργασίας
	ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ	2000-2006
**	ΠΕΔΙΟ/Α ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ	25. Θετικές ενέργειες στην αγορά εργασίας υπέρ των γυναικών

ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Σε χιλ. ΕΥΡΩ

	ΠΟΣΟ	ΠΟΣΟΣΤΟ ΣΤΗ Δ.Δ. ΤΟΥ ΜΕΤΡΟΥ	ΠΟΣΟΣΤΟ ΣΤΟΝ ΑΞΟΝΑ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ		ΠΟΣΟΣΤΟ ΣΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ	
			% Σ.Κ.	% Δ.Δ.	% Σ.Κ.	% Δ.Δ.
Συνολικό Κόστος (Σ.Κ.)	16.140,552		55,96		2,07	
Δημόσια Δαπάνη (Δ.Δ.)	16.140,552		55,96	55,96	2,07	2,53
Κοινοτική Συμμετοχή (Ταμείο)	12.105,414	75	41,97	41,97	1,55	1,90
Εθνική Δημόσια Δαπάνη	4.035,138	25	13,99	13,99	0,52	0,63
Ιδιωτική Συμμετοχή						
Δανεισμός						

ΕΦΑΡΜΟΓΗ

Η επιτυχής εφαρμογή των Μέτρων ΕΚΤ του Προγράμματος εξαρτάται άμεσα από την αποσαφήνιση του νομοθετικού πλαισίου λειτουργίας του ΕΚΤ στη Χώρα.

Η επιτυχής και αποτελεσματική υλοποίηση των πράξεων που θα ενταχθούν στο μέτρο, προϋποθέτει τη συνεργασία του φορέα σχεδιασμού της εθνικής πολιτικής για την πρόνοια (Υπουργείο Υγείας Πρόνοιας), του εθνικού συντονιστή ΕΚΤ (Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων), άλλων

συναρμόδιων Υπουργείων (ΥΠΕΣΔΑ, ΥΠΕΘΟ), της Διαχειριστικής Αρχής του Επιχειρησιακού Προγράμματος και τους Τελικούς Δικαιούχους.

Στη συνέχεια παρατίθενται ενδεικτικά προκαταρκτικές ενέργειες που πρέπει να γίνουν:

- Προετοιμασία Κοινής Υπουργικής Απόφασης για το σύστημα διαχείρισης των πράξεων
- Ανάπτυξη υποστηρικτικού μηχανισμού
- Σχεδιασμός συστήματος Διαχείρισης
- Εκπόνηση τυπικής Πρόσκλησης Εκδήλωσης Ενδιαφέροντος
- Εκπόνηση Τυπικής Προγραμματικής Σύμβασης

ΤΕΛΙΚΟΙ ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ

Τελικοί Δικαιούχοι ανάλογα με τη φύση και το είδος της Πράξης είναι οι παρακάτω:

Υπουργείο Εργασίας, Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας, Ο.Α.Ε.Δ., ΟΤΑ, Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση, Δημοτικές Επιχειρήσεις, Αναπτυξιακές Εταιρείες, μη κυβερνητικές οργανώσεις, φορείς του Δημοσίου, Κοινωνικού και Ιδιωτικού (εποπτευόμενου από το Δημόσιο ή Δημόσιους φορείς) μη κερδοσκοπικού τομέα με αποδεδειγμένη εμπειρία στην παροχή υπηρεσιών στους πληθυσμούς που θα εξυπηρετούν οι δομές στήριξης

ΠΡΟΣΩΡΙΝΑ ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΚΑΙ ΕΠΙΛΟΓΗΣ ΠΡΑΞΕΩΝ

Κύριες κατηγορίες αξιολόγησης και επιλογής πράξεων:

- Επιλεξιμότητα ως προς τη φύση και το είδος της πράξης στο πλαίσιο του Μέτρου.
- Ωριμότητα πράξης: πληρότητα υποβαλλόμενης πρότασης, ακριβής περιγραφή περιεχομένου, μελέτες, προεγκρίσεις κλπ
- Πληρότητα έργου/ενέργειας, δηλ. εάν εκπληρώνονται οι στόχοι του μέτρου με αυτοτελή τρόπο ή εάν αποτελεί μέρος ενός ήδη ενταγμένου έργου με στόχο την

επίτευξη σωστής λειτουργίας του έργου.

- Σκοπιμότητα: Καταλληλότητα και αποτελεσματικότητα ανταπόκρισης στις ανάγκες του μέτρου και των προτεραιοτήτων – Οικονομική αποδοτικότητα – βιωσιμότητα και κοινωνικό όφελος – ποσοστό χρησιμοποίησης από ωφελούμενους, ενδεχόμενα αρνητικά αποτελέσματα, διατηρησιμότητα των αποτελεσμάτων και επιπτώσεων,
- Συνεκτικότητα με τις εκάστοτε εθνικές και κοινοτικές πολιτικές (Ανταγωνιστικότητα, Απασχόληση, Μείωση Ανεπιστητότητας, Περιβάλλον, Ισότητα ευκαιριών, Καινοτομική προσέγγιση).

2.ΣΧΕΔΙΟ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗΣ ΤΗΣ ΔΡΑΣΗΣ «ΒΟΗΘΕΙΑ ΣΤΟ ΣΠΙΤΙ» ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΤΟΥ Γ΄ ΚΠΣ

ΓΕΝΙΚΟΣ ΣΚΟΠΟΣ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Η παραμονή των ηλικιωμένων και των ατόμων με αναπηρίες στο οικείο φυσικό και κοινωνικό τους περιβάλλον, η διατήρηση της συνοχής της οικογένειας τους, η αποφυγή χρήσης ιδρυματικής φροντίδας ή καταστάσεων κοινωνικού αποκλεισμού, η εξασφάλιση αξιοπρεπούς και υγιούς διαβίωσης και η βελτίωση της ποιότητας ζωής τους,

ΓΕΝΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ

Παροχή οργανωμένης και συστηματικής πρωτοβάθμιας κοινωνικής φροντίδας, από ειδικούς επιστήμονες και καταρτισμένα στελέχη όπως και από εθελοντές και φορείς κοινωνικής αλληλεγγύης της κοινότητας, σε μη αυτοεξυπηρετούμενους πολίτες, ηλικιωμένους, άτομα με αναπηρίες, με προτεραιότητα σε αυτούς που διαβιούν μόνοι τους και το εισόδημα τους δεν τους επιτρέπει να εξασφαλίσουν τις απαιτούμενες υπηρεσίες εξυπηρέτησης, ώστε να διευκολυνθεί η καθημερινή τους ζωή και μέσω της ενδυνάμωσης να αποκτήσουν τη μέγιστη δυνατή αυτονομία και την κοινωνική ευημερία.

Στόχος της ενέργειας είναι η δημιουργία υπηρεσιών μέσω των οποίων προωθείται η απασχόληση ή η επανένταξη ανέργων στην αγορά εργασίας και ιδιαίτερα των γυναικών, λόγω της υψηλής συμμετοχής αυτών σε ειδικότητες που απαιτούν οι δημιουργικές υπηρεσίες (κοινωνικών λειτουργών, ψυχολόγων, επισκεπτριών υγείας, νοσηλευτριών και βοηθητικού προσωπικού).

ΑΡΧΕΣ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Το πρόγραμμα διέπεται από τις αρχές που εμπεριέχονται στις γενικές διακηρύξεις και συνθήκες των ανθρωπίνων δικαιωμάτων όπως και στις ειδικές

αρχές που αναφέρονται στους ηλικιωμένους και τα ΑΜΕΑ. Ιδιαίτερη έμφαση δίδεται στη διασφάλιση των παρακάτω δικαιωμάτων τους όπως στο:

- να επιλέγουν τον τρόπο ζωής τους,
- να διαβιούν σε αξιοπρεπείς συνθήκες στο οικείο φυσικό και κοινωνικό τους περιβάλλον,
- να διατηρούν την αυτονομία, την κοινωνική συμμετοχή, την επικοινωνία και να αυξάνουν την αυτάρκεια τους,
- να έχουν ίσες ευκαιρίες και κατοχυρωμένα δικαιώματα ώστε να μη γίνονται αποδέκτες προκαταλήψεων και αποκλεισμών,
- να απολαμβάνουν υπηρεσιών και παροχών που να τους εξασφαλίζουν υγεία και επιβίωση,
- να επιλέγουν, να διεκδικούν και να εξασφαλίζουν τους τρόπους και τα μέσα που βελτιώνουν την ποιότητα της ζωής τους.

ΚΕΝΤΡΙΚΟΙ ΑΞΟΝΕΣ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Το πρόγραμμα εντάσσεται στο πλαίσιο των πρωτοβάθμιων υπηρεσιών κοινωνικής φροντίδας. Με την δράση αυτή διευρύνονται ποσοτικά και ποιοτικά οι υπηρεσίες πρωτοβάθμιας κοινωνικής φροντίδας που παρέχονται στους πολίτες. Παρέχονται υπηρεσίες Κοινωνικής Εργασίας, Νοσηλευτικής Φροντίδας και Οικογενειακής Οικιακής Βοήθειας και ανάπτυξη κοινωνικών και λειτουργικών δεξιοτήτων για την κάλυψη βασικών αναγκών με δυνατότητα επέκτασης του είδους και τους εύρους των υπηρεσιών αυτών. Δίδεται προτεραιότητα στη φροντίδα των ηλικιωμένων που ζουν μόνοι τους μόνιμα ή ορισμένες ώρες της ημέρας και δεν αυτοεξυπηρετούνται σε ικανοποιητικό βαθμό και των ΑΜΕΑ που ζουν μόνα τους ή με την οικογένεια τους και αντιμετωπίζουν κινδύνους, απομόνωσης, αποκλεισμού, επιβίωσης, υπερβολικής επιβάρυνσης και κρίσης της οικογένειάς τους, και κινδυνεύουν πρώιμα ή σε υπέρμετρο βαθμό να κάνουν χρήση ιδρυματικής φροντίδας και να υποστούν επιδείνωση της ποιότητας της ζωής τους.

Για την αποδοτικότερη λειτουργία και στήριξη του προγράμματος θα διατεθούν 500 πολυμορφικά οχήματα στους Καπποδιστριακούς Δήμους που θα εφαρμόσουν το πρόγραμμα.

Στους σκοπούς της δράσης για την κοινωνική φροντίδα των ηλικιωμένων και των ΑΜΕΑ περιέχονται:

- Η ανίχνευση, διερεύνηση, καταγραφή και μελέτη των αναγκών κοινωνικής φροντίδας των ηλικιωμένων και ΑΜΕΑ κατά προτεραιότητα στο σπίτι, στο άμεσο τοπικό επίπεδο και στο ευρύτερο κοινωνικό περιβάλλον τους και την ενημέρωση των φορέων σχεδιασμού της κοινωνικής πολιτικής όπως και άλλων ενδιαφερομένων οργανισμών.
- Η δημιουργία προϋποθέσεων για την αξιοπρεπή και υγιή διαβίωση τους και την κοινωνική τους ευημερία.
- Η προάσπιση των ατομικών και κοινωνικών δικαιωμάτων τους και η προστασία τους από αρνητικές διακρίσεις και συμπεριφορές κοινωνικού στιγματισμού, εκμετάλλευσης, κακοποίησης και παραμέλησης.
- Η παραμονή τους στο φυσικό και κοινωνικό τους περιβάλλον και αποφυγή της χρήσης ιδρυματικής περίθαλψης.
- Η εξασφάλιση της μέγιστης δυνατής ανεξαρτησίας και αυτονομίας τους.
- Η διευκόλυνση της μετακίνησης, της επικοινωνίας και της κοινωνικής συμμετοχής τους.
- Η μελέτη και προώθηση των αναγκαίων αλλαγών στο εσωτερικό του σπιτιού, στον εξοπλισμό και στο περιβάλλοντα χώρο σύμφωνα με τους κανόνες εξασφάλισης της μέγιστης χρήσης και προσπέλασης τους.
- Η στήριξη και ανακούφιση της οικογένειας τους και των προσώπων που έχουν ευθύνη φροντίδας τους, χωρίς να υποκατασταθούν από τις υπηρεσίες του προσωπικού του προγράμματος αλλά αντιθέτως να ενισχυθούν η αλληλεγγύη και οι οικογενειακοί δεσμοί.
- Η εκπαίδευση των μελών της οικογένειας για συμμετοχή τους στην αντιμετώ-

πιση των εξειδικευμένων αναγκών φροντίδας τους.

- Η ρύθμιση των νοσηλευτικών και υγειονομικών αναγκών τους που είναι εφικτό να καλύπτονται στο σπίτι.
- Η διασύνδεση τους με τις υπηρεσίες που ικανοποιούν ανάγκες και δικαιώματα τους και ιδιαίτερα την συνεργασία και τον συντονισμό με το δίκτυο υπηρεσιών πρωτοβάθμιας υγείας και κοινωνικής προστασίας της περιοχής και την συστηματοποίηση των παρεχομένων υπηρεσιών.
- Η παραπομπή τους στις κατάλληλες υπηρεσίες για την κάλυψη εξειδικευμένων αναγκών κυρίως για υπηρεσίες δευτεροβάθμιας υγείας και πρόνοιας και η προετοιμασία της επιστροφής τους στο οικείο περιβάλλον και η εξασφάλιση υπηρεσιών αποκατάστασης.
- Η ενίσχυση φιλικών δεσμών και κοινωνικών σχέσεων, όπως και συμπεριφορών κοινωνικού ενδιαφέροντος.

ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ ΚΑΙ ΚΥΡΙΕΣ ΦΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Το πρόγραμμα στο στάδιο της προετοιμασίας και εκτέλεσης περιλαμβάνει: Εκπαίδευση προσωπικού, προσαρμογή του σχεδίου στις τοπικές ιδιαιτερότητες του προγράμματος κατά φάση ανάπτυξης, καθορισμός χρονο-διαγράμματος, επιλογή εργαλείων και τεχνικών, προμήθεια αναγκαίου υλικού και εξοπλισμού, επιλογή τρόπου εσωτερικής αξιολόγησης και στατική επεξεργασία για τις ανάγκες παρακολούθησης και εξωτερικής αξιολόγησης, και υποβολή ενδιάμεσων και τελικών εκθέσεων εκτέλεσης του προγράμματος

Κύριες φάσεις ενεργειών

1. Κοινωνική χαρτογράφηση της περιοχής ευθύνης και της ευρύτερης κοινότητας.
2. Διερεύνηση, καταγραφή – συστηματική επεξεργασία των αναγκών των ηλικιωμένων που εξυπηρετούνται από το πρόγραμμα. Πηγές θα αποτελέσουν, οι επιστημονικές μελέτες, οι ανάγκες που έχουν εντοπίσει τα ΚΑΠΗ, οι συλ-

λογικές οργανώσεις των ΑΜΕΑ, τα αιτήματα που θα υποβληθούν από τους πολίτες, οι παραπομπές άλλων τοπικών φορέων, οι καταγραφές των στελεχών της δράσης κ.α.

3. Ιεράρχηση αναγκών ηλικιωμένων και ΑΜΕΑ του πληθυσμού προς εξυπηρέτηση (καθορισμός προτεραιοτήτων)
 - ανάγκες εξασφάλισης ή βελτίωσης της αυτοεξυπηρέτησης
 - ανάγκες κάλυψης βασικών αναγκών καθημερινής λειτουργίας (διαβίωσης)
 - αντιμετώπιση αναγκών πρόληψης, παρακολούθησης ή αποκατάστασης ψυχοσωματικών και συναισθηματικών προβλημάτων
 - κάλυψη πολιτιστικών και κοινωνικών δραστηριοτήτων
4. Συνεργασία και συντονισμός με το Εθνικό Κέντρο Άμεσης Κοινωνικής Βοήθειας (ΕΚΑΚΒ), με τοπικούς φορείς ή δίκτυα, με προτεραιότητα τις υγειονομικές και προνοιακές υπηρεσίες του δημοσίου, τομέα, των ιδιωτικών φορέων μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, εθελοντικών οργανώσεων καθώς και των προγραμμάτων πρόνοιας της Εκκλησίας.
5. Ενημέρωση, ευαισθητοποίηση και προετοιμασία της κοινότητας για τις ιδιαιτερότητες και τις ανάγκες των ηλικιωμένων και των ΑΜΕΑ καθώς και για το περιεχόμενο του προγράμματος.
6. Παροχή υπηρεσιών πρωτοβάθμιας κοινωνικής φροντίδας στους ηλικιωμένους και τα άτομα με αναπηρία, στους τομείς:
 - Συμβουλευτικής και ψυχοσυναισθηματικής υποστήριξης στις ομάδες στόχο και την οικογένεια.
 - Εξασφάλισης υπηρεσιών, παροχών και μέτρων κοινωνικής προστασίας.
 - Έμπρακτης υπεράσπισης και προώθησης των ατομικών και κοινωνικών δικαιωμάτων και ευαισθητοποίησης του άμεσου και ευρύτερου κοινωνικού περιβάλλοντος.
 - Νοσηλευτικής πρωτοβάθμιας φροντίδας (όπως αυτή ορίζεται στο πρόγραμμα σπουδών σε συνδυασμό με τα επαγγελματικά δικαιώματα των στελεχών).

- Οικογενειακής – Οικιακής βοηθητικής φροντίδας και ικανοποίησης πρακτικών αναγκών διαβίωσης.
 - Φροντίδας της ατομικής υγιεινής και καθαριότητας.
 - Αγωγής Υγείας και Πρόληψης.
 - Προσαρμογής και βελτίωσης της χρήσης και προσπέλασης των χώρων καθώς και εξοπλισμού του σπιτιού και του εξωτερικού περιβάλλοντος.
 - Διασυνδετικής με άλλους φορείς, δίκτυα, υπηρεσίες και προγράμματα για την αξιοποίηση των υπηρεσιών, μέσων και παροχών τους για την κάλυψη των αναγκών αξιοπρεπούς και υγιούς διαμονής, διαβίωσης, υγειονομικής περίθαλψης, σίτισης κ.λ.π.
 - Διευκόλυνσης των αναγκών μετακίνησης, ενημέρωσης και επικοινωνίας.
 - Διευκόλυνσης της πολιτιστικής θρησκευτικής και κοινωνικής συμμετοχής και δραστηριοποίησης.
7. Ανάπτυξη ασφαλούς και απόρρητου συστήματος καταγραφής και παρακολούθησης των εξυπηρετούμενων του προγράμματος και συστήματος συγκέντρωσης στατιστικών δεδομένων, με ευθύνη του υπευθύνου του συντονισμού του προγράμματος, για την εξασφάλιση της εύρυθμης λειτουργίας της δράσης και τις ανάγκες ενημέρωσης των αρμοδίων εποπτικών αρχών, σχετικά με την πορεία και την εξέλιξη αυτής.

ΦΟΡΕΑΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ

Το πρόγραμμα υλοποιείται από τους φορείς τοπικής αυτοδιοίκησης που ορίζονται στην αριθμ. 4035/27.7.2001 (ΦΕΚ 11 27/τ. Β/30.8.2001) κοινή Υπουργική απόφαση, όπως συμπληρώθηκε μεταγενέστερα και ισχύει.

Ο δικαιούχος φορέας υλοποίησης απαγορεύεται να απασχολεί τα στελέχη του προγράμματος «Βοήθεια στο σπίτι» για αλλότρια καθήκοντα. Η παραβίαση αυτής της υποχρέωσης, συνιστά παράβαση καθήκοντος δημόσιου λειτουργού, σε βάρος του κοινωνικού συμφέροντος και εγείρει τις ανάλογες

κυρώσεις που προβλέπονται από τη σχετική νομοθεσία.

Ο δικαιούχος φορέας υλοποίησης οφείλει να παρέχει κάθε δυνατή πληροφόρηση για την πορεία και εξέλιξη της δράσης «Βοήθεια στο σπίτι», στην ομάδα Διοίκησης Έργου (ΟΔΕ) που εδρεύει στο Υπουργείο Υγείας και Πρόνοιας, Επίσης υποχρεούται να υποβάλει τα στοιχεία τα οποία θα συμβάλουν στην επικαιροποίηση των καταχωρημένων στοιχείων που υπάρχουν ήδη στο Χάρτη Πρόνοιας.

Επίσης υποχρεούται να εξασφαλίσει χώρο στέγασης προσβάσιμο για όλους τους εξυπηρετούμενους, κατά προτίμηση εντός ή πλησίον του κτιρίου του ΚΑΠΗ εφ' όσον αυτό λειτουργεί στην περιοχή, τον αναγκαίο εξοπλισμό του, τα απαραίτητα μέσα και κάθε διευκόλυνση στην ομάδα των στελεχών του προγράμματος, για την απρόσκοπτη παροχή των υπηρεσιών προς τους εξυπηρετούμενους πολίτες.

Υποχρέωση του δικαιούχου φορέα είναι η παροχή του απαραίτητου νοσηλευτικού και υλικού καθαριότητας για την χρήση στις παρεχόμενες υπηρεσίες, εφ' όσον αυτά δεν εξασφαλίζονται από τον εξυπηρετούμενο.

Ο χώρος που θα διατεθεί για τη στέγαση του προγράμματος, πρέπει να περιλαμβάνει τουλάχιστον ένα χώρο για ατομικές συναντήσεις [όπου να υπάρχει ένα γραφείο, καθίσματα, μία βιβλιοθήκη ασφαλιζόμενη, ένα ερμάριο ασφαλιζόμενο, τηλεφωνική γραμμή, ηλεκτρονικός υπολογιστής (με όλες τις περιφερειακές συσκευές και σύνδεση με το δια – δίκτυο)] και ένα χώρο για ομαδικές συναντήσεις (όπου να υπάρχει ένα τραπέζι εργασίας και συναντήσεων, καθίσματα και μία βιβλιοθήκη).

Όσα από τα παραπάνω δεν αποτελούν επιλέξιμες δαπάνες όπως έχουν καθορισθεί από τις σχετικές Κοινές Υπουργικές αποφάσεις, θεωρούμε ότι μπορεί να παρέχονται από το δικαιούχο φορέα υλοποίησης ή τον οικείο Δήμο εφόσον υπάρχει αυτή η δυνατότητα,

ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Η κάθε μονάδα παροχής υπηρεσιών του προγράμματος «Βοήθεια στο σπίτι» αποτελείται από τα παρακάτω στελέχη:

- Ένα κοινωνικό/ή λειτουργό, ο οποίος /η οποία είναι υπεύθυνος/η του συντονισμού του προγράμματος.
- Ένα έως δύο νοσηλευτές ή νοσηλεύτριες.
- Ένα έως τρεις οικογενειακούς βοηθούς ή κοινωνικούς φροντιστές.

Η ομάδα των στελεχών του προγράμματος εφαρμόζει τις αρχές και μεθόδους της ομαδικής εργασίας και του κοινωνικού σχεδιασμού. Στα πλαίσια αυτά μεταξύ άλλων, αφού έχουν προηγηθεί οι αναγκαίες αρχικές φάσεις των ενεργειών, ορίζεται σταθερή ημέρα και ώρα για τον μηνιαίο και εβδομαδιαίο προγραμματισμό και απολογισμό της ομάδας. Τα μέλη της ομάδας υποχρεούνται να τηρούν αρχείο με τα καθημερινά στατιστικά στοιχεία των υπηρεσιών τις οποίες παρέχουν και σε εβδομαδιαίο δελτίο θα τα παραδίδουν στον συντονιστή του προγράμματος για τις ανάγκες ενημέρωσης των αρμοδίων εποπτικών αρχών, σχετικά με την πορεία και την εξέλιξη του προγράμματος.

Τα τηρούμενα προσωπικά στοιχεία των εξυπηρετούμενων, φυλάσσονται σε ασφαλισμένο μέρος, με ευθύνη του / της κοινωνικής λειτουργού υπευθύνου του προγράμματος, είναι απόρρητα και αποκλειστική πρόσβαση έχουν μόνο τα στελέχη του προγράμματος που δεσμεύονται για την τήρηση του απορρήτου (μέσω των αδειών τους άσκησης επαγγέλματος και οι εισαγγελικές αρχές).

Τα στελέχη του προγράμματος διευκολύνονται στην παρακολούθηση σεμιναρίων και συνεδρίων σχετικά με την ειδικότητα τους και το έργο που προσφέρουν.

Τα θέματα του προσωπικού που αφορούν τα τυπικά τους προσόντα, την μισθοδοσία τους κλπ ρυθμίζονται με την κοινή Υπουργική απόφαση αριθμ. 4035/27.7.2001 (ΦΕΚ 1127/Τ.Β/30.8.2001), όπως συμπληρώθηκε μεταγενέστερα και ισχύει και τις σχετικές εγκυκλίους του Υπουργείου Εσωτερικών, Δημόσιας

Διοίκησης και Αποκέντρωσης.

ΕΠΟΠΤΕΙΑ – ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ – ΕΛΕΓΧΟΣ

Ο συντονισμός, η υποστήριξη και η παρακολούθηση της πορείας και εξέλιξης τη δράσης «Βοήθεια στο σπίτι» αποτελεί ευθύνη της Ομάδας Διοίκησης Έργου (ΟΔΕ) που έχει συσταθεί με την αριθ. ΔΥ1δ/οικ. 10024/1.6.2001 Κοινή Απόφαση (ΦΕΚ 726/Τ.Β/2001 κατ' εξουσιοδότηση της παραγρ. 18 του άρθρου 18 του Ν. 2503/1997 (ΦΕΚ 107/ΤΑ/97), όπως τροποποιήθηκε και ισχύει.

Στην ΟΔΕ, η οποία εδρεύει στο καθ' ύλην αρμόδιο Υπουργείο Υγείας και Πρόνοιας, συμμετέχουν υπηρεσιακά στελέχη, εκπρόσωποι των συναρμόδιων Υπουργείων Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και Εργασίας και Κοινων. Ασφαλίσεων, εκπρόσωποι της ΚΕΔΚΕ, της ΕΣΑΕΑ, Εκπρόσωποι της Εκκλησίας της Ελλάδος, των κοινωνικών και επιστημονικών φορέων όπως και ειδικοί εμπειρογνώμονες.

Ειδικότερα το έργο της ΟΔΕ συνίσταται στην κατάρτιση των προδιαγραφών λειτουργίας του προγράμματος, στην παρακολούθηση αυτού σχετικά με την ποιότητα των παρεχομένων υπηρεσιών, στην υποστήριξη των στελεχών και των φορέων υλοποίησης του προγράμματος, στην αύξηση του ρυθμού εκτέλεσης του έργου και στη μεγιστοποίηση του αναμενόμενου αποτελέσματος.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑΣ ΜΟΝΑΔΩΝ «ΒΟΗΘΕΙΑ ΣΤΟ ΣΠΙΤΙ»**ΑΝΑ ΝΟΜΟ ΚΑΙ ΑΝΑ ΔΗΜΟ****ΝΟΜΟΣ ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙΑΣ**

ΔΗΜΟΣ	ΠΡΟΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ (ΕΥΡΩ)	ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΟΙ
ΑΓΓΕΛΟΠΛΑΣΤΟΥ	136.441	3
ΑΓΡΙΝΙΟΥ	257.869	6
ΑΓΡΙΝΙΟΥ	224.377	4
ΑΙΤΩΛΙΚΟΥ	146.240	3
ΑΛΥΖΙΑΣ	146.240	3
ΑΜΦΙΛΟΧΙΑΣ	216.071	4
ΑΝΑΚΤΟΡΙΟΥ	146.240	3
ΑΝΤΙΡΙΟΥ	146.240	3
ΑΠΟΔΟΤΙΑΣ	146.240	3
ΑΡΑΚΥΝΘΟΥ	136.441	3
ΑΣΤΑΚΟΥ	216.071	4
ΘΕΡΜΟΥ	213.517	5
ΘΕΣΤΙΕΩΝ	146.240	3
ΙΕΡΑΣ ΠΟΛΗΣ ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΟΥ	307.759	6
ΙΝΑΧΟΥ	146.240	3
ΚΕΚΡΟΠΙΑΣ	216.071	4
ΜΑΚΡΥΝΕΙΑΣ	146.240	3
ΜΕΔΕΩΝΟΣ	146.240	3
ΝΑΥΠΑΚΤΟΥ	239.520	5
ΝΕΑΠΟΛΗΣ	146.240	3
ΟΙΝΙΑΔΩΝ	146.240	3
ΠΑΝΑΙΤΩΛΙΚΟΥ	136.441	3
ΠΑΡΑΚΑΜΠΥΛΙΩΝ	275.217	6
ΠΛΑΤΑΝΟΥ	146.240	3
ΠΥΛΛΗΝΗΣ	146.240	3

ΣΤΡΑΤΟΥ	146.240	3
ΦΥΤΕΙΩΝ	216.071	4
ΧΑΛΚΕΙΑΣ	153.679	3

ΝΟΜΟΣ ΑΧΑΪΑΣ

ΑΙΓΕΪΡΑΣ	204.098	4
ΑΪΓΙΟΥ	296.748,33	6
ΑΚΡΑΤΑΣ	168.098	3
ΑΚΡΟΑΝΙΑΣ	254.582	5
ΒΡΑΧΝΑΪΚΩΝ	188.150	3
ΔΙΑΚΟΠΤΟΥ	146.240	3
ΔΥΜΗΣ	191.155	3
ΚΑΛΑΒΡΥΤΩΝ	254.582	5
ΛΑΡΙΣΟΥ	158.555	3
ΛΕΥΚΑΣΙΟΥ	173.840	3
ΜΕΣΣΑΤΙΔΟΣ	146.240	3
ΜΟΒΡΗΣ	146.240	3
ΠΑΪΩΝ	290.360	6
ΠΑΡΑΛΙΑΣ	189.401	3
ΠΑΤΡΕΩΝ	146.240	3
ΠΑΤΡΕΩΝ	290.227,68	6
ΡΙΟΥ	146.240	3
ΣΥΜΠΟΛΙΤΕΙΑΣ	147.423	3
ΤΡΙΤΑΙΑΣ	158.555	3
ΦΑΡΩΝ	188.150	4
ΩΛΕΝΕΙΑΣ	156.455	4

ΝΟΜΟΣ ΗΛΕΙΑΣ

ΔΗΜΟΣ	ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ (ΕΥΡΩ)	ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΟΙ
ΑΛΙΦΕΙΑΣ	193.189,20	4
ΑΜΑΛΙΑΔΟΣ	272.751	6
ΑΝΔΡΑΒΙΔΑΣ	188.457	4
ΑΔΡΙΤΣΑΙΝΗΣ	146.240	3
ΑΡΧΑΙΑΣ	146.240	3
ΒΑΡΘΟΛΟΜΙΟΥ	146.240	3
ΒΟΥΠΡΑΣΙΑΣ	146.240	3
ΒΩΛΑΚΑΣ	146.240	3
ΓΑΣΤΟΥΝΗΣ	146.240	3
ΖΑΧΑΡΩΣ	271.826	6
ΖΑΧΑΡΩΣ	156.120	3
ΙΟΡΔΑΝΟΥ	233.615	5
ΚΑΣΤΡΟΥ	146.240	3
ΛΑΜΠΕΙΑΣ	146.240	3
ΛΑΣΙΩΝΟΣ	146.240	3
ΛΕΧΑΙΝΩΝ	146.240	3
ΠΗΝΕΙΑΣ	146.240	3
ΠΥΡΓΟΥ	282.383	6
ΠΥΡΓΟΥ	191.551	6
ΣΚΙΛΛΟΥΝΤΟΣ	273.234	6
ΤΡΑΓΑΝΟΥ	146.240	3
ΦΙΓΑΛΕΙΑΣ	146.240	3
ΦΟΛΩΗΣ	230.680	5
ΩΛΕΝΗΣ	258.678	6

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Το πρόγραμμα Βοήθεια στο Σπίτι εφαρμόζεται στη χώρα μας σε συνεργασία με την τοπική αυτοδιοίκηση και τον ελληνικό Ερυθρό Σταυρό, τις

Μητροπόλεις καθώς και τα θεραπευτήρια χρόνιων παθήσεων και παρέχει πρωτοβάθμια φροντίδα υγείας.

Στον αέρα κινδυνεύει να τιναχτεί το πρόγραμμα Βοήθεια στο Σπίτι, αν μέσα στον Οκτώβριο δεν εκταμιευθούν επιπλέον χρήματα από τα αδιάθετα πακέτα του Γ΄ Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης ή δεν δοθούν χρήματα από τον προϋπολογισμό. Την επόμενη διετία κινδυνεύουν να μείνουν αβοήθητοι πάνω από 90.000 υπερήλικες και ανήμποροι πολίτες σε ολόκληρη τη χώρα, καθώς σε πολλές μονάδες τελειώνουν τα κονδύλια. Οι δήμοι πάντως κάνουν ό,τι είναι δυνατό ώστε να χρηματοδοτήσουν το πρόγραμμα με δικά τους κονδύλια.

Το πρόβλημα αφορά κυρίως τις 793 μονάδες που χρηματοδοτήθηκαν για τρία χρόνια από κονδύλια του Γ΄ Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης και, βάσει της συμφωνίας που υπεγράφη, θα πρέπει για την επόμενη διετία να αντλήσουν πόρους από τα ταμεία της τοπικής αυτοδιοίκησης. Δεδομένου ότι για περίπου 100 μονάδες η τριετία της χρηματοδότησης από το Γ΄ ΚΠΣ θα έχει εκπνεύσει μέχρι το τέλος του 2005, το πρόβλημα είναι άμεσο και η ΚΕΔΚΕ εκπέμπει σήμα κινδύνου για την άμεση εξεύρεση πόρων. Οι υπόλοιπες μονάδες θα βρεθούν αντιμέτωπες με αυτήν τη δυσάρεστη κατάσταση τη διετία 2006-2007. Το 90% των δήμων που υλοποιούν το πρόγραμμα αδυνατούν να επωμιστούν εξ ολοκλήρου το βάρος της χρηματοδότησης, γιατί θα κινδυνεύσουν άμεσα με χρεοκοπία.

Με το ελάχιστο κόστος για καθεμιά από τις 1.077 μονάδες του προγράμματος να είναι 60.000 ευρώ τον χρόνο, ποσό το οποίο αντιστοιχεί μόνο στους μισθούς του προσωπικού και αυξάνεται ανάλογα με τον αριθμό των εργαζομένων, γίνεται αντιληπτό ότι μόνο οι οικονομικά εύρωστοι δήμοι θα μπορέσουν να ανταποκριθούν χωρίς να κάνουν σοβαρές περικοπές σε άλλες δαπάνες. Μόνο 100-150 δήμοι μπορούν να σηκώσουν το βάρος. Οι υπόλοιποι θα πρέπει είτε να πάρουν κονδύλια από άλλα έργα είτε να σταματήσουν το πρόγραμμα. Πολλοί δήμοι, πάντως, έχουν ξεκινήσει να στηρίζουν το πρόγραμμα με δικά τους κονδύλια.

Η ΚΕΔΚΕ είχε συναντήσεις με την πολιτική ηγεσία σε αναζήτηση φόρμουλας η οποία θα βγάλει το 'Βοήθεια στο Σπίτι' από το αδιέξοδο. Προτείνεται να χρηματοδοτηθεί μέρος του προγράμματος από τα ασφαλιστικά ταμεία. Υπάρχει σύμφωνα με την οποία προκύπτει ότι τα ασφαλιστικά ταμεία εξοικονομούν σημαντικά ποσά από τις υπηρεσίες που παρέχει το πρόγραμμα. Κάποια κονδύλια θα μπορούσαν να έρθουν από εκεί. Επιπλέον θα μπορούσε να υπάρξει χρηματοδότηση από τα αδιάθετα κονδύλια του Γ Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης, προτείνει. Για τους περίπου 4.000 εργαζόμενους που απασχολούνται στα προγράμματα, ενδεχόμενη διακοπή του Βοήθεια στο Σπίτι θα τους φέρει αντιμέτωπους με το φάσμα της ανεργίας. Η δουλειά είναι πλήρους απασχόλησης. Η αλήθεια είναι, πάντως, ότι πολλοί δήμοι δε θα μπορέσουν να καλύψουν τα έξοδα του προγράμματος χωρίς κάποια χρηματοδότηση.

Το πρόγραμμα Βοήθεια στο Σπίτι, το οποίο έχει τρία σκέλη, ξεκίνησε πιλοτικά σε όλη τη χώρα το 1997 και σήμερα υλοποιούνται 1.077 προγράμματα σε 1.031 δήμους.

2.1.ΕΤΗΣΙΟΣ ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ «ΒΟΗΘΕΙΑ ΣΤΟ ΣΠΙΤΙ» ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ Ι.Π. ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΟΥ

Το Γενάρη του 2006 επισκέφτηκα το Δήμο του Μεσολογγίου να ενημερωθώ για το πρόγραμμα «Βοήθεια στο σπίτι» που εφαρμόζει ο δήμος. Με ενημέρωσε η υπεύθυνη του προγράμματος κα Ζαρκαδούλα όπου μετά την συνέντευξη μου παρέδωσε τα στοιχεία του απολογισμού. Παρακάτω εκθέτω τα αποτελέσματα της έρευνας.

ΓΕΝΙΚΟΣ ΣΚΟΠΟΣ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

- Η παραμονή των ηλικιωμένων στο οικείο φυσικό και κοινωνικό τους περιβάλλον, η διατήρηση της συνοχής της οικογένειάς τους, η αποφυγή χρήσης ιδρυματικής φροντίδας ή καταστάσεως κοινωνικού αποκλεισμού, η εξασφάλιση αξιοπρεπούς και υγιούς διαβίωσης της ποιότητας ζωής.
- Παροχή οργανωμένης και συστηματικής πρωτοβάθμιας κοινωνικής φροντίδας, από ειδικούς επιστήμονες και καταρτισμένα στελέχη, όπως και από εθελοντές και φορείς κοινωνικής αλληλεγγύης της κοινότητας, σε μη αυτοεξυπηρετούμενους πολίτες, ώστε να διευκολυνθεί η καθημερινή τους ζωή και μέσω της ενδυνάμωσης να αποκτήσουν τη μέγιστη δυνατή αυτονομία και κοινωνική ευημερία.

ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

- Δήμητρα Αλεφάντη και Ανθή Ρίζου – Κοινωνικοί Λειτουργοί.
- Βασιλική Δούκα και Ελένη Σάτρα – Νοσηλεύτριες.
- Μαρία Βλαχοπούλου και Άννα Γενάρη – Οικιακοί Βοηθοί.
- Ευγενία Μούρκου – Ιατρός από 03/04/2004.
- Γεώργιος Σοκόλας – Οδηγός.

Ο δήμος Ι.Π. Μεσολογγίου αριθμεί 21.380 κατοίκους μετά το νόμο «Καποδίστρια» του 1997, ενώ το πρόγραμμα Βοήθεια στο Σπίτι συγχρηματοδοτείται από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο κατά 75%.

Το πρόγραμμα Βοήθεια στο Σπίτι, που υλοποιεί η Δημοτική Επιχείρηση Πολιτισμού & Ανάπτυξης του Δήμου Ι.Π. Μεσολογγίου, συμπλήρωσε ήδη τρία χρόνια επιτυχημένης πορείας και αποτελεσματικής δράσης. Κατόρθωσε να συμβάλλει ουσιαστικά στη βελτίωση της ποιότητας ζωής των ατόμων που εξυπηρετεί, παρέχοντάς τους υπηρεσίες που είναι σημαντικές και απαραίτητες για την καθημερινή του επιβίωση. Επιτυγχάνουν με τον τρόπο αυτό το γενικό σκοπό του προγράμματος, που αποτελεί την παραμονή των ηλικιωμένων στο φυσικό και κοινωνικό τους περιβάλλον. Αναλυτικά παρατίθενται οι πίνακες οι οποίοι αναφέρονται στα στατιστικά στοιχεία της δράσης των δύο ομάδων, ανάλογα με το είδος της εργασίας που πραγματοποιήθηκε ανά ειδικότητα για τον ένα χρόνο λειτουργίας.

A. ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΕΙΔΟΣ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΞΥΠΗΡΕΤΟΥΜΕΝΩΝ
Υποστηρικτική Κοινωνική Εργασία	155
Συμβουλευτική Οικογένειας	130
Συνεργασία με αρμόδιους φορείς για έκδοση συντάξεων, αναπηρικά επιδόματα, ενέργειες παροχής αναπηρικών αμαξιδίων, αεροστρώματος, συσκευών μέτρησης σακχάρου, επιδόματα συνοδών αναπήρων, έκτακτα οικ. βοηθήματα από τη δ/ση Κοινωνικής Πρόνοιας	95
Παραπομπή περιπτώσεων σε Ιδρύματα κοινωνικής φροντίδας	2
Επανεντάξη ατόμων του συγγενικού περιβάλλοντος των ηλικιωμένων στην αγορά εργασίας λόγω της απαλλαγής τους από την ευθύνη της καθημερινής τους φροντίδας.	35

Β. ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΗ ΦΡΟΝΤΙΔΑ

ΣΥΝΟΔΕΙΑ

ΕΙΔΟΣ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΞΥΠΗΡΕΤΟΥΜΕΝΩΝ
Συνοδεία στο ΙΚΑ	109
Συνοδεία στο Νοσοκομείο	115

ΑΛΛΕΣ ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ

ΕΙΔΟΣ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΞΥΠΗΡΕΤΟΥΜΕΝΩΝ
Μέτρηση Αρτηριακής Πίεσης	155
Μέτρηση Σακχάρου (Πρόληψη)	155
Τακτική μέτρηση σακχάρου	32
Συνταγογράφηση φαρμάκων	145
Ατομική υγιεινή (περιποίηση σώματος, τριχωτού κεφαλής, άνω και κάτω άκρων, τοπική καθαριότητα	12
Ενεσιοθεραπεία	2
Εμβολιασμός (κατά του ιού της γρίπης)	140

ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕ ΦΟΡΕΙΣ

ΕΙΔΟΣ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΞΥΠΗΡΕΤΟΥΜΕΝΩΝ
Συνεργασία με Ιατρικό Προσωπικό	105
Συνεργασία με ΙΚΑ - Νοσοκομείο	108

ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ

ΕΙΔΟΣ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΞΥΠΗΡΕΤΟΥΜΕΝΩΝ
Εκπαίδευση Οικογένειας (φροντίδα ασθενών-κατακλίσεις)	125

Γ. ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗ ΒΟΗΘΕΙΑ

ΕΙΔΟΣ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΞΥΠΗΡΕΤΟΥΜΕΝΩΝ
Καθαριότητα χώρου κατοικίας	72
Εξωτερικές εργασίες	97
Σίτιση	85
Συντροφιά	142
Βοήθεια σε ατομική υγιεινή (συνεργασία με τη Νοσηλεύτρια)	11

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ - ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Το πρόγραμμα «Βοήθεια στο Σπίτι» στις 22-12-2005 έκλεισε τρία χρόνια λειτουργίας. Σ' αυτά τα τρία χρόνια αποκτήθηκε αρκετή εμπειρία ώστε να λειτουργεί εύρυθμα, προσαρμοσμένο στις ανάγκες των ηλικιωμένων που εξυπηρετεί. Κατά μέσο όρο εξυπηρετούνται 15 άτομα ημερησίως. Η συχνότητα εξυπηρέτησης γίνεται βάσει εβδομαδιαίου προγράμματος, ενώ παρατηρούνται αλλαγές ανάλογα με τις ανάγκες που παρουσιάζει ο κάθε ηλικιωμένος. Το σύνολο των ηλικιωμένων ανέρχεται στους 155! Είναι αξιοσημείωτο να αναφέρουμε ότι η παροχή υπηρεσιών του προγράμματος έχει συντελέσει στην αποδέσμευση 6 μελών των οικογενειών τους, επιτρέποντας τους να μπου στην αγορά εργασίας και να γίνουν παραγωγικό μέλη. Σημαντικό επίσης είναι ότι αποδεσμεύτηκαν, με την ύπαρξη του προγράμματος «Βοήθεια στο Σπίτι» οι υγειονομικές υπηρεσίες του Δήμου. Τονίζουμε ότι η αγορά των φαρμάκων εγένετο βάσει μηνιαίας κατάστασης φαρμακείων του Δήμου. Δηλαδή το πρόγραμμα εξυπηρετείται μηνιαίως από δύο διαφορετικά φαρμακεία, προς αποφυγή παρεξηγήσεων. Για την αποτελεσματικότερη λειτουργία του προγράμματος, μελλοντικά και για την κάλυψη των αναγκών όλων των Δημοτικών Διαμερισμάτων του Δήμου m θα εξυπηρετούσε η ύπαρξη ενός δεύτερου αυτοκινήτου, για τη μετακίνηση των δύο ομάδων, καθώς και πρόσληψη επιπλέον προσωπικού. Επίσης η σύσταση εθελοντικών ομάδων στο Δήμο Ι.Π. Μεσολογγίου, θα συντελούσε σημαντικά στο έργο του προγράμματος και στην εποικοδομητική λειτουργία του. Η ιατρός του προγράμματος εξυπηρετεί όχι μόνο τους ηλικιωμένους που είναι ενταγμένοι στο πρόγραμμα, αλλά το Γηροκομείο και το ΚΑΠΗ του Δήμου Ι.Π. Μεσολογγίου. Έχει συνταγογραφήσει συνολικά εκατοντάδες συνταγές γεγονός λυτρωτικό για τα Άτομα της Τρίτης Ηλικίας.

3.ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΓΙΑ ΤΗ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΜΟΝΑΔΩΝ «ΚΕΝΤΡΟ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΦΡΟΝΤΙΔΑΣ ΗΛΙΚΙΩΜΕΝΩΝ» (ΚΗΦΗ)

1. ΠΛΑΙΣΙΟ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΙ

Πλαίσιο Πολιτικής

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Λισσαβόνας έθεσε την πλήρη απασχόληση ως πρωταρχικό στόχο της κοινωνικής πολιτικής και της πολιτικής για την απασχόληση της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Τούτο απαιτεί ταυτόχρονες προσπάθειες τόσο από την Κοινότητα όσο και από τα Κράτη Μέλη (053). Επίσης απαιτεί τη συνεχή εφαρμογή ενός συνδυασμού αποτελεσματικής, ισορροπημένης και αλληλοϋποστηρισμένης πολιτικής βασισμένης στη μακροοικονομική πολιτική, σε διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις για την προώθηση ευπροσάρμοστων και ευέλικτων αγορών εργασίας, στην καινοτομία και ανταγωνιστικότητα και στο ενεργητικό κράτος πρόνοιας που προωθεί την ανάπτυξη, τη συμμετοχή, την ένταξη και την αλληλεγγύη των ανθρώπινων πόρων.

Ο εκσυγχρονισμός του Ευρωπαϊκού κοινωνικού μοντέλου μέσω της επένδυσης στο ανθρώπινο δυναμικό και της καταπολέμησης του κοινωνικού αποκλεισμού και της προώθησης των ίσων ευκαιριών αποτελούν θεμελιώδεις προκλήσεις για τη διαδικασία του Λουξεμβούργου.

Στόχος της συνολικής εθνικής οικονομικής πολιτικής είναι η βελτίωση των ευκαιριών απασχόλησης, και η παροχή κατάλληλων κινήτρων διατιθέμενο να αναλάβει μια αμειβόμενη απασχόληση με στόχο την πλήρη απασχόληση.

Ο στόχος της ισότητας ευκαιριών αλλά κυρίως της αύξησης της απασχόλησης των γυναικών, μπορεί να επιτευχθεί εφόσον ενισχυθούν οι πολιτικές για την ισότητα των φύλων και εξετασθούν όλες οι προϋποθέσεις που επηρεάζουν την απόφαση των γυναικών να εργασθούν. Είναι γνωστό ότι οι γυναίκες αντιμετωπίζουν ακόμη ιδιαίτερα προβλήματα στην πρόσβαση στην απασχόληση, στην σταδιοδρομία και στο συμβιβασμό της επαγγελματικής με την οικογενειακή

ζωή, Συνεπώς είναι σημαντικό:

- Να εξασφαλισθεί ότι οι ενεργητικές πολιτικές για την αγορά εργασίας θα τεθούν στη διάθεση των γυναικών ανάλογα με το ποσοστό τους στην ανεργία,
- Να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή στα εμπόδια που αντιμετωπίζουν οι γυναίκες οι οποίες επιθυμούν να ενταχθούν στην αγορά εργασίας είτε ως μισθωτές είτε ως αυτοαπασχολούμενες.
- Να υιοθετηθούν ευέλικτες ρυθμίσεις εργασίας που εξυπηρετούν τα συμφέροντα τόσο των εργοδοτών όσο και των εργαζομένων, όπως το μειωμένο ωράριο εργασίας, η γονική άδεια, η πρόσκαιρη διακοπή της σταδιοδρομίας, κλπ.
- Να σχεδιασθούν, να εφαρμοσθούν και να προωθηθούν πολιτικές φιλικές προς την οικογένεια, συμπεριλαμβάνοντας οικονομικές, προσιτές και ποιοτικά καλές υπηρεσίες φροντίδας των ηλικιωμένων και άλλων εξαρτώμενων ατόμων.
- Να δοθεί ειδική προσοχή στις γυναίκες και άνδρες που σκοπεύουν να επιστρέψουν στο αμειβόμενο εργατικό δυναμικό μετά από απουσία και, προς τον σκοπό αυτό, να εξετάσουν τα μέσα της βαθμιαίας εξάλειψης των εμποδίων που αντιμετωπίζουν τα άτομα αυτά κατά την επιστροφή τους.

Προς το σκοπό αυτό στο πλαίσιο του Γ' ΚΠΣ τόσο από το Ε.Π. ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΚΑΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ και συγκεκριμένα, από το μέτρο 5.2 αυτού, όσο και από τα Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα που έχουν εγκριθεί, προβλέπονται ενέργειες, μέσω των οποίων θα δημιουργηθούν κοινωνικές υποστηρικτικές υπηρεσίες ολοκληρωμένης φροντίδας και εξυπηρέτησης βρεφών, νηπίων, παιδιών, παιδιών με αναπηρία, ηλικιωμένων και λουτών πληθυσμιακών ομάδων που χρήζουν βοήθειας.

Στόχος

Στόχος της ενέργειας είναι η δημιουργία υπηρεσιών, μέσω των οποίων προωθείται η απασχόληση ή η επανένταξη ανέργων στην αγορά εργασίας και ιδιαίτερα των γυναικών, λόγω της υψηλής συμμετοχής αυτών σε ειδικότητες που

απαιτούν οι δημιουργημένες υπηρεσίες (κοινωνικών λειτουργών, ψυχολόγων, επισκεπτριών υγείας, νοσηλευτριών και βοηθητικού προσωπικού). Επίσης με την δημιουργία των Κέντρων Ημερήσιας Φροντίδας Ηλικιωμένων επιδιώκεται η διευκόλυνση της πρόσβασης των γυναικών που είναι επιφορτισμένες με τη φροντίδα ηλικιωμένων ατόμων στην αγορά εργασίας, συμβάλλοντας στην επίτευξη της εναρμόνισης του επαγγελματικού και οικογενειακού βίου.

Περιγραφή και σκοπιμότητα των πράξεων

Η κάθε ενέργεια αποτελεί μέτρο προώθησης της πολιτικής ίσων ευκαιριών απασχόλησης και άσκησης κοινωνικής πολιτικής.

Τα **ΚΗΦΗ** είναι μικρές μονάδες ημερήσιας φιλοξενίας. Δημιουργούνται σε αστικές και ημιαστικές περιοχές και διασυνδέονται σε λειτουργικό επίπεδο με ΚΑΠΗ που ενδεχομένως υπάρχουν στην περιοχή. Συνεργάζονται επίσης με τοπικούς φορείς που παρέχουν κοινωνικές υπηρεσίες καθώς και με μονάδες υγείας. Απευθύνονται σε ηλικιωμένα άτομα μη δυνάμενα να αυτοεξυπηρετηθούν απόλυτα (κινητικές δυσκολίες, άνοια χωρίς διεγέρσεις, κλπ) των οποίων το οικογενειακό περιβάλλον που τα φροντίζει εργάζεται ή και σε περιπτώσεις όπου τα άτομα που τα φροντίζουν αντιμετωπίζουν σοβαρά κοινωνικά προβλήματα ή προβλήματα υγείας και δεν μπορούν να ανταποκριθούν στην φροντίδα που έχουν αναλάβει.

Οι ενέργειες αυτές αποτελούν επέκταση μιας εθνικής πολιτικής που υλοποιήθηκε κατά το Β΄ ΚΠΣ και συνεχίζεται να υλοποιείται και στο Γ΄ ΚΠΣ μέσω του Ε.Π. «Απασχόληση και Επαγγελματική Κατάρτιση» (απόφαση έγκρισης από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή Ε (2001) 38/9-3-01).

2. ΕΠΙΛΕΞΙΜΕΣ ΠΡΑΞΕΙΣ (ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ)

Ως επιλέξιμη ορίζεται η δράση που αφορά την λειτουργία Μονάδων Κέντρων Ημερήσιας Φροντίδας Ηλικιωμένων μέσω της επιχορήγησης της απασχόλησης 3-6 ατόμων ή όπως ορίζει το αντίστοιχο θεσμικό πλαίσιο στις εν

λόγω Μονάδες ή Κέντρα με τις εξής ειδικότητες:

Κέντρα Ημερήσιας Φροντίδας Ηλικιωμένων

- Νοσηλεύτη/τρια (πτυχιούχου ΑΕΙ/ΤΕΙ/ΜΤΕΝΣ με άδεια άσκησης επαγγέλματος).
- Επιμελητές Πρόνοιας ή Κοινωνικοί Φροντιστές (πτυχιούχοι ΕΠΑ ή ΤΕΕ).
- Βοηθητικό Προσωπικό, με αντίστοιχη κατάρτιση, ή αποδεδειγμένη εμπειρία.

Για κάθε μονάδα είναι απαραίτητη η απασχόληση όλων των ειδικοτήτων.

Αρμοδιότητες

- Ο/Η Νοσηλεύτης/τρια ορίζεται ως υπεύθυνος του Κέντρου, αξιολογεί τις περιπτώσεις και παρέχει ατομική νοσηλευτική φροντίδα. Συνεργάζεται με τις κοινωνικές υπηρεσίες των ΟΤΑ και με συλλόγους ΑΜΕΑ και ΚΑΠΗ όπου υπάρχουν.
- Ο/Η Επιμελητής Πρόνοιας ο/ή κοινωνικός/ή φροντιστής προσδιορίζει τις ανάγκες και επιλαμβάνεται της ατομικής περιποίησης των χρηζόντων βοήθειας.
- Το Βοηθητικό Προσωπικό επιλαμβάνεται την καθαριότητα της μονάδας.

Το ανωτέρω προσωπικό ισχύει για Κέντρα δυναμικότητας μέχρι 25 άτομα. Για επιπλέον άτομα το προσωπικό αυξάνεται αναλόγως. Με απόφαση του Φορέα ορίζεται ο Νοσηλεύτης ή Νοσηλεύτρια που έχει τη μεγαλύτερη εμπειρία ως Υπεύθυνος του Κέντρου.

ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΑ ΑΤΟΜΑ

- (α) Γυναίκες που επιθυμούν να ενταχθούν στην αμειβόμενη ενεργό ζωή ή να επανενταχθούν σε αυτήν, ύστερα από απουσία τους λόγω των αλληλοσυγκρουόμενων ευθυνών απασχόλησης και οικογένειας.
- (β) Άνεργοι, κυρίως γυναίκες που διαθέτουν επαγγελματικά προσόντα και θέλουν

να απασχοληθούν στις προαναφερόμενες ειδικότητες, οι οποίες θα απαιτηθούν από τις υπό σύσταση υπηρεσίες.

- (γ) Τελικοί αποδέκτες των προσφερόμενων υπηρεσιών από τις δημιουργούμενες Μονάδες και τα ΚΗΦΗ είναι ηλικιωμένοι, ΑΜΕΑ και άτομα χρήζοντα βοήθειας.

ΤΕΛΙΚΟΙ ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ

Φορείς που δικαιούνται να εκδηλώσουν ενδιαφέρον για την εφαρμογή παρεμβάσεων με αντικείμενο: «τη Δημιουργία και Λειτουργία Νέων Δομών ή Νέων Τμημάτων σε υφιστάμενες δομές οι οποίες θεσμοθετούνται ως μονάδα «Κέντρα Ημερήσιας Φροντίδας Ηλικιωμένων» (ΚΗΦΗ) είναι οι:

- (α) οι επιχειρήσεις των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.) του άρθρου 277 και επόμενα του Δημοτικού και Κοινοτικού Κώδικα (Δ.Κ.Κ.) οι οποίες έχουν στον σκοπό τους την κοινωνική ανάπτυξη, ή πρόνοια ή συναφή προς τα ανωτέρω σκοπό, κατά το οικείο καταστατικό.
- (β) Οι διαδημοτικές επιχειρήσεις και οι αστικές εταιρείες που έχουν συσταθεί από τους ΟΤΑ και οι οποίες έχουν στον σκοπό τους την κοινωνική ανάπτυξη, ή την πρόνοια ή συναφή προς τα ανωτέρω σκοπό, κατά το οικείο καταστατικό.
- (γ) Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης (ΟΤΑ) που δεν έχουν συστήσει τις επιχειρήσεις της προηγούμενης παραγράφου μπορούν να εφαρμόσουν τις ενέργειες της παρούσας μέσω των δημοτικών επιχειρήσεων όμορων δήμων ύστερα από σύναψη σχετικής προγραμματικής σύμβασης.
- (δ) Δικαιούχοι φορείς για τη συνέχιση της λειτουργίας των ήδη υφιστάμενων δομών που συγχρηματοδοτήθηκαν από το ΕΚΤ στο πλαίσιο του Γ΄ ΚΠΣ, είναι οι επιχειρήσεις των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης του άρθρου 277 επόμενα του Δημοτικού και Κοινοτικού Κώδικα (Δ.Κ.Κ.) οι οποίες έχουν στο σκοπό τους την κοινωνική ανάπτυξη ή πρόνοια ή συναφή με τα ανωτέρω σκοπό και οι οποίες δημιούργησαν και λειτούργησαν Μονάδες Κοινωνικής

Μέριμνας στο πλαίσιο του Γ' ΚΠΣ. Οι δικαιούχοι φορείς της συγκεκριμένης περίπτωσης υποχρεούνται να υλοποιούν το πρόγραμμα υπό την εποπτεία ΚΑΠΗ ή άλλων νομικών προσώπων των ΟΤΑ που έχουν στο σκοπό τη φροντίδα των ηλικιωμένων.

**ΠΙΝΑΚΑΣ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑΣ ΜΟΝΑΔΩΝ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ
ΦΡΟΝΤΙΔΑΣ ΗΛΙΚΙΩΜΕΝΩΝ (ΚΗΦΗ)**

ΝΟΜΟΣ ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙΑΣ

ΔΗΜΟΣ	ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ (ΕΥΡΩ)	ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΟΙ
ΑΓΡΙΝΙΟΥ	224.377,8	4

ΝΟΜΟΣ ΗΛΕΙΑΣ

ΔΗΜΟΣ	ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ (ΕΥΡΩ)	ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΟΙ
ΑΜΑΛΙΑΔΟΣ	213.176	3

4.ΚΕΝΤΡΑ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΗΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΠΑΙΔΙΩΝ

Τα Κέντρα Δημιουργικής Απασχόλησης Παιδιών (ΚΔΑΠ) είναι Μονάδες δημιουργικής απασχόλησης παιδιών (ΚΔΑΠ) ηλικίας 6-24 χρόνων. Στις μονάδες αυτές μπορούν να απασχολούνται και παιδιά με ελαφρός μορφής κινητικά ή αισθητηριακά προβλήματα. Στα κέντρα Δημιουργικής Απασχόλησης Παιδιών (ΚΔΑΠ) προηγούνται τα παιδιά που προέρχονται από οικογένειες με χαμηλά εισοδήματα, παιδιά πολύτεκνων και μονογονεϊκών οικογενειών καθώς και παιδιά γονέων με σωματική ή πνευματική αναπηρία. Σκοπός του κέντρου είναι η δημιουργική απασχόληση των παιδιών για ορισμένο χρονικό διάστημα της ημέρας, εκτός σχολικού ωραρίου. Η σωστή αξιοποίηση του ελεύθερου χρόνου με ατομική ή οργανωμένη δραστηριότητα. Η εξυπηρέτηση των εργαζομένων γονέων.

Οι υπηρεσίες που παρέχει είναι:

1. Υγιεινή και ασφαλή απασχόληση των παιδιών.
2. Δημιουργική αξιοποίηση του ελεύθερου χρόνου.
3. Προγράμματα έκφρασης, ψυχαγωγίας, άθλησης (ψυχοκινητικά παιχνίδια, μουσική, χορωδία, εκμάθηση παραδοσιακών και μοντέρνων χορών, θεατρικά σκετς, παιχνίδια παραδοσιακά, επιτραπέζια, γνώσεων, μουσικοκινητικά παιχνίδια).
4. Ανάπτυξη των δεξιοτήτων
5. Ανάπτυξη φιλικών δεσμών και κοινωνικών σχέσεων.
6. Συνεργασία με την οικογένεια για τυχόν προβλήματα που αντιμετωπίζει το παιδί με αντίστοιχη διασύνδεση με φορείς που παρέχουν εξειδικευμένες υπηρεσίες.

Διασύνδεση με τις εκπαιδευτικές μονάδες, τις κοινωνικές υπηρεσίες των ΟΤΑ και των Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων, τους φορείς και τις υπηρεσίες, πολιτιστικής, αθλητικής, περιβαλλοντικής τοπικής παρέμβασης και ανάπτυξης Τα Κέντρα στελεχώνονται με εξειδικευμένο προσωπικό, για την δημιουργική απασχόληση, ανάλογα με τις δραστηριότητες που θα αναπτυχθούν, καθώς και με προσωπικό βοηθητικών εργασιών.

**ΠΙΝΑΚΑΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΚΔΑΠ – ΑΜΕΑ
ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ**

ΝΟΜΟΣ ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙΑΣ

ΔΗΜΟΣ	ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ (ΕΥΡΩ)	ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΟΙ
ΑΓΡΙΝΙΟ	453.742	7
ΜΕΣΟΛΟΓΓΙ	301.000	5
ΝΑΥΠΑΚΤΟΣ	633.244	9

ΝΟΜΟΣ ΑΧΑΪΑΣ

ΔΗΜΟΣ	ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ (ΕΥΡΩ)	ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΟΙ
ΔΥΜΗΣ	204.427	4
ΜΟΒΡΗΣ	274.684	5
ΠΑΤΡΕΩΝ	362.082	9
ΠΑΤΡΕΩΝ	341.922	3

ΝΟΜΟΣ ΗΛΕΙΑΣ

ΔΗΜΟΣ	ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ (ΕΥΡΩ)	ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΟΙ
ΑΜΑΛΙΑΔΟΣ	535.249	8
ΓΑΣΤΟΥΝΗΣ	241.974	3

**ΚΕΝΤΡΟ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΗΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΠΑΙΔΙΩΝ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΑ
ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΑΓΡΙΝΙΟΥ**

Το Φεβρουάριο του 2006 επισπεύτηκα το ΚΔΑΠ-ΑΜΕΑ Αγρινίου. Εκεί με βοήθησε στην έρευνα μου ο υπεύθυνος του προγράμματος κος Παππάς όπου μου παραχώρησε συνέντευξη και με ξενάγησε στους χώρους. Παρακάτω εκθέτω τα αποτελέσματα της έρευνας και τα στοιχεία από την επίσκεψη μου στο κέντρο ΚΔΑΠ-ΑΜΕΑ Αγρινίου

Το κέντρο Δημιουργικής Απασχόλησης Παιδιών με Αναπηρία ΚΔΑΠ – ΑΜΕΑ στεγάζεται στην περιοχή του Αγίου Γεωργίου του Δήμου Αγρινίου. Σκοπός του Κέντρου είναι η δημιουργική απασχόληση των παιδιών μέσω προγραμμάτων έκφρασης και ψυχαγωγίας, άσκησης λόγου, ανάπτυξης ατομικών και κοινωνικών δεξιοτήτων άθλησης και σωματικής αγωγής καθώς και η παροχή υποστηρικτικών υπηρεσιών, προς τα ίδια και οικογενειακό περιβάλλον.

Έχει στελεχωθεί με τις εξής ειδικότητες:

Ένας Καθηγητής Ειδικής Φυσικής Αγωγής, που είναι και ο Διευθυντής του κέντρου, ένας Εργοθεραπευτής, μία Κοινωνική Λειτουργός οι οποίοι αποτελούν και την επιστημονική εκτροπή του κέντρου καθώς επίσης: 2 εκπαιδευτές (παρασκευής γευμάτων και ανθοκομίας), μία συνοδός, μία κοινωνική φροντίστρια, ένας οδηγός και μια υπεύθυνη καθαριότητας. Η επιστημονική επιτροπή συνεδριάζει μια φορά την εβδομάδα για θέματα που άπτονται των ειδικοτήτων και της λειτουργίας του Κέντρου (ενημέρωση γονέων, συζήτηση με το προσωπικό, αποκλίνουσες συμπεριφορές εξυπηρετούμενων κ.ά.).

Μετά από ενέργειες της επιστημονικής επιτροπής (ενημερωτικά σημειώματα στα ειδικά σχολεία και στα υπόλοιπα Κέντρα που λειτουργούν στην πόλη μας, επαφή με την Κοινωνική Πρόνοια Αγρινίου, και σε άμεση συνεργασία με την Τριγωνίδα Α.Ε., έγινε ενημέρωση για την ύπαρξη και τη λειτουργία του ΚΔΑΠ-ΑΜΕΑ) και έτσι από τις 26 Ιουνίου 2003 φοιτούν 35 παιδιά / έφηβοι με νοητική υστέρηση και κινητική αναπηρία, ηλικίας 7-24 ετών. Υπάρχει λίστα αναμονής με 10 ακόμη μαθητές από όμορους δήμους οι οποίοι φοιτούν το πρωί σε Ειδικά Σχολεία του Αγρινίου και οι οποίοι δε μπορούν να εξυπηρετηθούν λόγω έλλειψης λεωφορείου. Με την απόκτηση λεωφορείου και όταν στελεχωθεί και με νέες ειδικότητες οι οποίες αναμένονται (λογοθεραπευτής, νοσηλεύτης, φυσιοθεραπευτής), θα υπάρχει δυνατότητα απορρόφησής τους στο δυναμικό του Κέντρου.

Στο πρόγραμμα του Κέντρου λειτουργούν τα παρακάτω τμήματα:

1. Την εργασία με άτομα, με ομάδες παιδιών και της οικογένειες τους και την

κοινότητα,

2. Την παροχή υποστηρικτικών υπηρεσιών – συμβουλευτικού χαρακτήρα.
3. Την ενημέρωση και ευαισθητοποίηση της τοπικής κοινωνίας.
4. Την τήρηση ατομικών φακέλων των παιδιών με Αναπηρίες (πλήρης κοινωνικό ιστορικό).
5. Ανάπτυξη και αξιολόγηση της εθελοντικής προσφοράς υπηρεσιών.
6. Συμβολή στην πρόληψη των κοινωνικοοικονομικών προβλημάτων των παιδιών και των οικογενειών τους.
7. Διασύνδεση και παραπομπή σε υπηρεσίες τοπικής και νομαρχιακής αυτοδιοίκησης, εκπαιδευτικές μονάδες ειδικής αγωγής, κοινωνικές υπηρεσίες, υπηρεσίες πρωτοβάθμιας (υγειονομικής φροντίδας, φορείς που υπερασπίζονται τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρίες και με φορείς υλοποίησης προγραμμάτων προεπαγγελματική.

Τμήμα Ειδικής Φυσικής Αγωγής: όπου εφαρμόζεται πρόγραμμα άθλησης, σωματικής αγωγής καθώς και ψυχοκινητικής εξέλιξης. Επίσης παιχνίδια, ομαδικά αθλήματα, συμμετοχή σε αθλητικούς αγώνες και συνεργασία με άλλα κέντρα, ειδικά σχολεία, αθλητικά σωματεία ατόμων με αναπηρίες ιστό πλαίσιο αθλητικών διοργανώσεων. Πολλές φορές το παραπάνω πρόγραμμα εφαρμόζεται και στο εθνικό στάδιο του Δήμου Αγρινίου.

Τμήμα Εργοθεραπείας: όπου εφαρμόζονται προγράμματα ατομικά-ομαδικά αυτοϊπηρετήσης (ντύσιμο, γδύσιμο, ατομική υγιεινή, υγιεινή στόματος, φαγητό, τουαλέτα), αγωγή κινητικότητας, σωματογνωσία, δραστηριότητες αγωγής λεπτών και αδρών κινήσεων – οπτικοκινητικός συντονισμός, ανάπτυξη επικοινωνίας, ανάπτυξη κοινωνικών δεξιοτήτων, κυκλοφοριακή αγωγή, ανάπτυξη γνώσεων σε βασικές έννοιες και θέματα, προσανατολισμός της γνώσης του χώρου και του χρόνου, δημιουργική χρήση του ελεύθερου χρόνου.

Τμήματα προεπαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης

- 1) **Ανθοκομίας:** όπου ομάδα παιδιών ασχολείται με την εκπαίδευση σε φυτά εσωτερικού χώρου καθώς και στη συντήρηση του αούλειου χώρου (πότισμα, καθάρισμα, (φύτεμα, κλάδεμα κλπ).
- 2) **Παρασκευής γευμάτων:** όπου ομάδα παιδιών με τη καθοδήγηση της εκπαιδευτριας της ετοιμάζουν ελαφρύ γεύμα.
 - **Χώρος ανάπαυσης:** δυναμικότητας 4 κλινών ο οποίος εξυπηρετεί τις ιδιαίτερες ανάγκες των παιδιών (λόγω ωραρίου – μεσημέρι, κινητικά προβλήματα).
 - **Αίθουσα πολλαπλών χρήσεων:** για προβολή βίντεο, γιορτές-εκδηλώσεις κλπ. καθώς επίσης στην αίθουσα αυτή εφαρμόζεται και το πρόγραμμα της ειδικής φυσικής αγωγής.

Το όλο πρόγραμμα εμπλουτίζεται και με άλλες δραστηριότητες (με σκοπό την κοινωνική ένταξη των παιδιών / εφήβων, με αναπηρία, την ανάπτυξη κοινωνικών δεξιοτήτων, την βελτίωση της ποιότητας ζωής τους και των οικογενειών τους και την ανάπτυξη φιλικών δεσμών και κοινωνικών σχέσεων) όπως: επισκέψεις σε δημοσίους χώρους, βιβλιοθήκες, πάρκο, κεντρική πλατεία, δημόσιες υπηρεσίες (ταχυδρομείο κλπ), πάρκο κυκλοφοριακής αγωγής, σούπερ μάρκετ, Μουσείο, Πνευματικό κέντρο, Δημαρχείο, Εκκλησία.

- Στα παιδιά του Κέντρου και σε συνεργασία με το νοσοκομείο Αγρινίου, πραγματοποιούνται ιατρικές εξετάσεις προκειμένου να υπάρχει μια κλινική εικόνα υγείας κάθε παιδιού (μικροβιολογικές, ακτινολογικές, παθολογικές, καρδιολογικές, νευρολογικές, οφθαλμολογικές κ.α.).
- Η φοίτηση όλων των παιδιών με αναπηρία είναι δωρεάν και το ωράριο λειτουργίας του Κέντρου είναι από τις 15:00 μ.μ. έως τις 21:00 μ.μ.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ ΤΟΥ ΚΔΑΠ ΑΜΕΑ ΑΓΡΙΝΙΟΥ

Το κέντρο ΚΔΑΠ-ΑΜΕΑ του Δήμου Αγρινίου είναι στεγασμένο σε υπερσύγχρονες εγκαταστάσεις. Το προσωπικό είναι εξειδικευμένο πάνω στις κοινωνικές απαιτήσεις των ατόμων που περιθάλπει. Παρόλο αυτά υπάρχουν σημαντικά προβλήματα που πρέπει να επιλυθούν όπως καλλίτερο τεχνολογικό εξοπλισμό, κατασκευή κτιρίου για περίθαλψη περισσότερων ατόμων. Επιπλέον, επειδή το κέντρο ΚΔΑΠ-ΑΜΕΑ βρίσκεται μακριά από την πόλη του Αγρινίου να αγοραστούν 2 λεωφορεία για την μεταφορά και καλύτερη εξυπηρέτηση των ατόμων με ειδικές ανάγκες.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Η Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας είναι η φτωχότερη Περιφέρεια μεταξύ δεκατριών της Ελλάδας με βάση το ακαθάριστο κατά κεφαλήν ΑΕΠ, που αναλογεί στο 75% του μέσου όρου της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η προσπάθεια της πολιτείας για ανάπτυξη (κοινωνική και οικονομική) των περιφερειών περιορίζεται κατά κύριο λόγο στα κοινοτικά προγράμματα στήριξης (Κ.Π.Σ).

Οι δράσεις της Περιφέρειας και των τοπικών οργανισμών έχουν σκοπό την αναπτυξή τους και την βελτίωση της ποιότητας ζωής του ανθρώπου. Παρόλο των μεγάλων οικονομικών πόρων από την Ε.Ε. η αντίστοιχη αναπτυξή της είναι μικρή που κυρίως οφείλεται

- Στην δομή του κράτους (Περιφέρειες, Νομαρχίες, Δήμους).
- Στις περιορισμένες δυνατότητες των Ο.Τ.Α.
- Στην έλλειψη ελέγχου από την κεντρική διοίκηση.
- Στην ύπαρξη γραφειοκρατίας.
- Στις «πελατειακές» σχέσεις μεταξύ πολιτών και οργάνων των Ο.Τ.Α.
- Στην έλλειψη ιδίων πόρων των Ο.Τ.Α.
- Στην κακή οργάνωση τόσο από την κεντρική διοίκηση όσο και από τα τοπικά όργανα.
- Στο ανειδίκευτο προσωπικό της δημόσιας διοίκησης.

Για το καλύτερο αποτέλεσμα οι προσπάθειες της πολιτείας πρέπει να επικεντρωθούν.

- Στην δημιουργία αποτελεσματικής δομής (πέντε υπερπεριφέρειες στο σύνολο της επικράτειας ενώ οι Νομαρχίες να γίνουν διαμερίσματα κάθε υπερπεριφέρειας, οι υπερπεριφέρειες να είναι δευτέρου βαθμού Ο.Τ.Α.) ώστε να έχουμε καλύτερο έλεγχο των δήμων.
- Μεταβίβαση αρμοδιοτήτων από την κεντρική διοίκηση στην τοπική

αυτοδιοίκηση.

- Οικονομική και διοικητική αυτοτέλεια των Ο.Τ.Α.(δημιουργία φορολογικής πολιτικής και διαχείριση ιδίων πόρων).
- Πρόσληψη εξειδικευμένου προσωπικού και εκπαίδευση του υπάρχοντος.
- Εισαγωγή μεθόδων σύγχρονου management στην δημόσια διοίκηση.

Επομένως η κοινωνική ανάπτυξη οφείλεται κυρίως στους πόρους που διαθέτει κάθε δήμος. Οι πόροι αυτοί προέρχονται από την Ε.Ε., από την κεντρική διοίκηση (υπουργεία) αλλά και από ίδια διαχείριση των δήμων. Τα προγράμματα στήριξης από την Ε.Ε. είναι τριετής διάρκειας, μετά την πάροδο του χρονικού διαστήματος πρέπει να χρηματοδοτηθούν από ίδιους πόρους. Μόνο οι πιο εύρωστοι δήμοι θα μπορούν να διασφαλίσουν τα κοινωνικά προγράμματα που δημιούργησαν κατά την διάρκεια των κοινοτικών ενισχύσεων.

Οι κοινωνικές υπηρεσίες που παρέχουν βελτιώνουν την ποιότητα ζωής των ανθρώπων και ειδικά των Α.Μ.Ε.Α. Τα προγράμματα « Βοήθεια στο Σπίτι», «Κ.Η.Φ.Η.» και «Κ.Δ.Α.Π» βοήθησαν τα κοινωνικά αδύναμα άτομα να έχουν καλύτερες συνθήκες διαβίωσης αλλά και την ταχύτερη ένταξή τους στο κοινωνικό σύνολο.

Τέλος οι οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης πρέπει να εκμεταλλευτούν τα κονδύλια των Γ' και Δ' ΚΠΣ αλλά και να απαιτήσουν μεγαλύτερο ποσό χρημάτων από τον προϋπολογισμό του κράτους

ΒΑΣΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Αθανασοπούλου, Δ.Σ., Η Ελληνική Διοίκηση, Παπαζήσης, Αθήνα 1983
- Γέροντα, α., «Επίκαιρα προβλήματα του Κοινωνικού Κράτους», ΤοΣ, 1987
- Καρβούνης, Α., Εισαγωγή στην Οργάνωση και Λειτουργία του Κράτους, Πατάκη, 2005
- Μάραντος, Π., Κράτος και Ανάπτυξη, Πατάκης, 2003
- Τσουκαλάς, Κ., «Κοινωνικό Κράτος και ισότητα», Το Βήμα της Κυριακής, 25 Ιουνίου 2005
- Λιανός, Θ., «Κράτος Πρόνοιας» Οικονομικός Ταχυδρόμος, 17 Ιουλίου 2003

Από το **internet** στις σελίδες

- www.greekregions/dytiki-ellada.gr
- www.ypan.gr
- www.naypaktos.gr
- www.patra.gr
- www.aitoliki.gr
- www.disabled.gr
- www.depam.gr/kdap.htm
- www.mohow.gr

Επίσης συλλογή στοιχείων από την Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας (πίνακας προϋπολογισμού για τα προγράμματα «Βοήθεια στο σπίτι», «ΚΗΦΗ», και «ΚΔΑΠ-ΑΜΕΑ»), Δήμους Αγρινίου (ΚΔΑΠ Αγρινίου) και Μεσολογγίου (Βοήθεια στο σπίτι), Υπουργείο Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, Υπουργείο Απασχόλησης (Κοινωνική Πολιτική της Ε.Ε. και της Ελλάδας), Κ.Ε.Δ.Κ.Ε.